

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZPSŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 5. SEPTEMBRA 1974

ŠTEVILKA: 35. LETO: XVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: CP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

*Daruj
svojo kri
z njo boš
reševal
življenja*

V naslednjem tednu, to je od 9. do 14. septembra, bo v Delavskem domu na Jesenicah vsakoletna občinska krvodajalska akcija.

O nenadomestljivi življenjski tekočini — krvi, mislimo, da ni potrebno posebej govoriti. Mnogokrat smo lahko že na številnih primerih spoznali, kako je potrebna in kaj pomeni. Šele nekaj dni je od tega, ko je bilo to ponovno izpričano ob tragediji na zagrebškem kolodvoru. Ob tem smo znova, kot že mnogokrat doslej obudovali izredno humanost naših ljudi, ki so nesebično darovali svojo kri za ponesrečence in s tem mnogim rešili življenje. Zadostne rezerve krvi, so omogočile uspešne operacijske posege, brez česar bi bila tragedija še večja.

Jesenjski železar je že v vseh dosedanjih akcijah prednjačil in občini in prebivalcem smo, da bo tudi letos med prvimi, ker nikdar ne ve, kdaj jo bo tudi sam potreboval.

Za vse prostovoljne krvodajalce iz Železarne, je pristojen organ odobril v preventivne namene štiri proste ure, da se s tem izognemo eventualnim nesrečam na delovnem mestu.

Dragi sodelavec, če še nisi, prijavi tudi ti svojo udeležbo v letošnji krvodajalski akciji, čutil boš veliko zadovoljstvo, da si pomagal sočloveku.

NEKATERI VIDIKI NAGRAJEVANJA DELAVCEV V SKUPNIH SLUŽBAH S SREDNJO, VIŠJO IN VISOKO IZOBRAZBO

(2)
NAGRAJEVANJE SREDNJE, VIŠJE IN VISOKOŠOLSKEGA KADRA

Tretji del pričujoče analize posega na področje nagrajevanja strokovnjakov skupnih služb, s posebnim

ozirom na sektorje in skupni staž v Železarni. Čeprav je slabost povprečij prav ta, da izravnavajo ekstremne primere, nam kljub temu služi kot ustrezen pokazatelj nekaterih nesozmerij v Železarni.

Uslužbenci skupnih služb po izobrazbi, povprečnih kategorijah in povprečnem stažu:

Izobrazba	srednja			višja			visoka		
sektor	Št.	povpr. kat.	povpr. staž	Št.	povpr. kat.	povpr. staž	Št.	povpr. kat.	Povpr. staž
SEOP	34	14,1	11,1	12	17,8	8,6	13	18,7	7,7
novogr.	22	16,3	16,1	4	17,2	11,4	9	19,1	8,8
TKR	66	11,5	13,9	2	17,0	16,0	22	18,6	12,9
nab.-prodaja	28	14,4	15,6	7	16,4	11,2	6	20,0	14,4
sekretariat	4	16,0	16,8	2	19,5	18,0	3	18,0	5,4
FRS	32	11,3	18,1	—	—	—	2	21,5	10,1
kadr.	21	10,4	8,2	11	14,8	11,2	8	18,0	11,0

Pripomba: v tabeli niso upoštevani pripravniki.

(Nadaljevanje na 2. strani)

SPREMENJENI VOZNI RED AVTOBUSOV, KI VOZIJO DELAVCE NA DELO IN Z DELA

V zadnjem času je bilo vse več pripomb s strani obratovodij in drugih vodilnih v Železarni glede odhodov in prihodov avtobusov, kajti delavci že ob 13.45 zapuščajo obrate, odnosno prihajajo na delovno mesto prepozno z utemeljitvijo, da je šele sedaj pripeljal avtobus, ali da bo avtobus zamudil, če bo obrat zapustil kasneje. V zadnjem času je tudi vse več upravičenih pripomb delavcev iz valjarne Bela, kajti njihovi pogoji za prihod ali odhod z dela so se z ukinitvijo bivšega vhoda v valjarno Bela znatno spremenili in poslabšali.

Na podlagi takega stanja smo se dogovarjali s predstavniki VIATOR, ki so naše zahteve upoštevali, nekoliko spremenili vozne rede in dodali dodatni avtobus za valjarno Bela in ob zaključku dopoldanske dneve v Jesenic dodatni avtobus za Koroško Belo. Vsi ostali avtobusi vozijo tako kot so vozili, le da se spremenijo vozni redi.

Po novem naj bi zadnji avtobus (tudi iz Plavža) pripeljal delavce do končne postaje 12 minut pred začetkom dneve, odhod pa bi bil iz začetne postaje 8 minut po končani dnini. Kdor pa bi koristil avtobus redne lokalne proge, jo koristi na lastno odgovornost. To velja predvsem za delavce na Javorniku in Beli, ki se vozijo v Jesenice, kajti s tem avtobusom bo gotovo na delovno mesto zamudil. Glede prevoza delavcev v valjarno Bela pa naslednje:

Za dovoz delavcev na dopoldansko izmeno bo odpeljal od bolnice ob

5.30 zjutraj poseben avtobus, ob 5.31 pa bi se mu pri zdravstvenem domu priključil še avtobus, ki pripelje iz Planine pod Golico. Oba avtobusa

(Nadaljevanje na 3. strani)

V AVGUSTU ZOPET NAJBOLJŠI V TOZD HLADNA PREDELAVA

Pred zaključkom redakcije smo vprašali na pristojno službo o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu avgustu, kjer so nam posredovali le ocene in nekaj mnenj, medtem, ko bomo natančne rezultate s komentarji direktorjev TOZD objavili v prihodnji številki.

Po grobi oceni z doseženimi rezultati v skupni proizvodnji ne moremo biti zadovoljni. Programirane obveze so presegle le v TOZD Hladna predelava, medtem, ko v ostalih dveh TOZD zaostajajo za programom.

Na plavžih je bila proizvodnja surovega železa približno enaka programirani. Velik zaostanek pa je pri proizvodnji surovega jekla v martinarni, v elektro jeklarni pa so programirano proizvodnjo dosegli. Vzroki za slabšo proizvodnjo v martinarni so v pomanjkanju delavcev zaradi dopustov, v okvari vlagalnih strojev, kar je povzročilo velike težave pri zakladanju in seveda v izredni vročini, ki je bila v preteklem mesecu.

Tudi v TOZD Valjarne programirane proizvodnje niso dosegli. Negativna odstopanja beležijo na bluming valjarji zaradi povečanih vzdrževalnih zastojev, nepredvidenega remonta na globinski peči 3 in pomanjkanja vročega vložka. V ostalih obratih so programirano proizvodnjo dosegli.

V TOZD Hladna predelava so pod planom v obratih žičarna, elektroodni in žebljarna. V ostalih obratih so programirano proizvodnjo dosegli oziroma celo presegle.

KAJ SE DOGAJA V KOVAČNICI

Februarja letos smo imeli v kovačnici sestanek samoupravne delovne skupine. Vzrok za to so bili nekateri neurejeni medsebojni odnosi in način dodeljevanja stimulacijskega dodatka. Osebnost sem postavil vprašanje, kako da se je dodatek odobril brez vednosti naš zaposlenih v tej delavnici in kako, da ne dobi stimulacijskega dodatka tudi kakšen od sodelavcev z nižjo plačilno skupino. Obratovanje je bilo, da delavcu, kateremu od njegovega zadnjega napredovanja še nista pretekli dve leti, ne pripada ta dodatek.

Toda to je veljalo le za tiste, ki imamo nižje plačilne skupine in ne za tiste, ki imajo višje. Stimulacijski dodatek je bil dodeljen štirim sodelavcem, in sicer trem v kovačnici in enemu v kalinici. Ker je eden od predlaganih napredoval, je deset odstotkov dodatka ostalo in tega je pred kratkim dobil sodelavec, ki ima tudi večjo plačilno skupino, čeprav še ni minilo dve leti od njegovega zadnjega napredovanja. To je možno razlagati na različne načine, v nobenem primeru pa ni v skladu s sprejetimi načeli.

Drugo vprašanje, ki ga želim omeniti, je okrožnica, ki je prišla okrog novega leta in v kateri je poleg drugega tudi predpis za zasedbo delovnega mesta. Po tem predpisu se kandidatu, ki ne izpolnjuje pogojev, za odrejen čas odteguje določen odstotek od osebnega dohodka. Pa imamo zopet odstopanje. Tako je na primer vodja delovne skupine zasedel delovno mesto, za katerega po razpisu ne izpolnjuje pogojev, vendar zanj ta predpis ne velja. Ko pa kakšen sodelavec z manjšo plačilno skupino nadomestila sodelavca z višjo, se mu včasih ne piše večja skupina, čeprav bi se mu morala.

Kar se tiče napredovanja na višje delovno mesto, imajo o tem odločilen vpliv samo vodilni v delavnici. Pri tem je marsikateri oškodovan, ravno tako pa pri zasedbi delovnih mest. Pritožbe, ki smo jih pošiljali, so bile zaman, vključno s pritožbo na sindikat, pomagal pa tudi ni sestavek, objavljen v Železarju. Res so bili po objavi omenjenega sestavka sestanki in to uspešni, toda ostalo je le pri obljubah. Do sedaj se še ni uresničilo, kar smo se dogovorili.

Tudi drugi sestanki v kovačnici na Jesenicah so bili uspešni, toda samo pri besedah. Kot primer navajam sestanek z dne 4. junija 1971. Na tem sestanku je samoupravna skupina kovačnice menila, da so zaradi težkega dela, prahu, plina in ropota, kovači upravičeni do beneficirane delovne dobe. Toda minili sta dve leti, da je ponovno prišlo to vprašanje na dnevni red. Takrat je bilo rečeno, da se opravi ustrezne meritve v različnih letnih časih. Minila je zima, minila spomlad, pa tudi poletje je že na zatonu, toda o meritvah se nič ne zmeni več.

Ze nekaj let tare kovačnico problem uskladičenja oglja in koksa. Tudi to vprašanje je velikokrat postavljeno na dnevni red. Lansko leto

(Nadaljevanje na 2. strani)

REMONT PLAVŽA PRELOŽEN

Različni vzroki in težave so narekivale, da so ponovno pregledali stanje oziroma vzdržnost plavža 1, na katerem je bilo predvideno večje popravilo od 1. septembra dalje. Ugotovili so še dobro stanje in zato preložili popravilo za nedoločen čas, čeprav so bila nekatera pripravljala dela že v teku.

KOMU KORISTI TAKO PISANJE?

Glasiło Železar je naše informativno sredstvo, s katerim obveščamo člane kolektiva o vseh dogajanjih in problemih v Železarni. Obveščanje pa mora biti vsestransko in objektivno. Toda v 34. številki Železarja sta že na naslovi strani kar dva prispevka, ki ne ustrezata v popolnosti tema dvema pogojema. Prvi govori o udeležbi naših avtorjev, ki so lastniki patentov na razstavi Delavska ustvarjalnost 1974, ki bo letos na Reki, o čemer avtorji še nič ne vedo, drugi pa razlaga pomen Pantzove nagrade in nagrade Novator leta. Oba sta napisana z določeno tendencioznostjo.

Vse skupaj bi me hiti tako ne motilo, če ne bi že večkrat zasledil v raznih časopisih člankov, avtorja Uroša Zupanciča, ki ne ustrezajo resničnemu stanju. Pri tem imam v mislih članek, ki je bil objavljen v Štorskem železarju, pred dobrim mesecem in v zadnjem Informativnem fužinarju, glasilu železarne Ravne, menim, da je tako pisanje

popolnoma neodgovorno in zavaja javnost, na drugi strani, pa tudi škoduje resničnemu napredku tehničnih inovacij. V Železarni se na tem področju dejavnosti res lahko marsikje pohvalimo in res bi se nekateri kolektivi pri nas lahko kaj naučili. Imamo pa tudi še marsikaj, ki zasluži kritiko. Predvsem leta

(Nadaljevanje na 2. strani)

Plavžarja zatopljen v svoje delo

SAMOUPRAVNI SPORAZUM MED SLOVENSKIMI ŽELEZARNAMI IN METALKO

Nova ustava daje delovnim ljudem v OZD in drugih samoupravnih organizacijah možnost, da se sporazumevajo o združevanju dela in sredstev ter zadevah, ki so več ali manj skupnega pomena. To pomeni, da država ne bi več s svojimi akti prisilno urejala zadev, ki jih lahko delavci urejajo, kot jim narekujejo njihovi lastni interesi. Ravno iz teh in drugih podobnih določil ustave, se zrcali nova izjemna kvaliteta teh aktov, oziroma način približevanja vsega družbenega dogajanja delovnim ljudem. Če želimo doseči, da bo delovni človek resnično samoupravljal, potem mora dobiti vpogled ne samo v dogajanje znotraj TOZD, temveč tudi izven sredine, v kateri s svojo prizadevnostjo ustvarja dohodek, tako na področju kjer se ta dohodek troši pa tudi tam, kjer se njegov proizvod spreminja v denar, to je v blagovni menjavi. Zato si samoupravni organi in odgovorni delavci v Slovenskih železarnah prizadevajo omenjene odnose urejati s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem tudi v OZD v blagovnem prometu.

Rezultat prizadevanj je predlagani samoupravni sporazum, ki ga objavljamo na 7. strani in ki prinaša obema podpisnicama določene prednosti in koristi. V njem se na enakopravni osnovi zavezuje, da bosta skupno skrbela za usmerjanje in povečevanje blagovnega prometa, medsebojno vplivali na razvojno in poslovno politiko, skrbela za večjo produktivnost dela v proizvodnji (pri nas) in prometu (pri njih) ter za racionalno posredovanje blaga do porabnikov, da bosta skladno s prispevkom udeleženi pri dohodku, doseženem z medsebojnim sodelovanjem, da prevzemata skupni tveganje za skupno poslovno politiko itd.

Samoupravni sporazum o sodelovanju med Metalko in SŽ omogoča obema podpisnicama, da bolj načrtno usmerjata proizvodnjo in prodajo svojih izdelkov, s tem pa neposredno vplivata na večji dohodek TOZD in večji osebni dohodek zaposlenih. Zato bo do konca septembra 1974 potekala razprava o tem sporazumu po TOZD, o končnem besedilu sporazuma pa bo sredi oktobra sklepala delavski svet SŽ. Vse pripombe bo sprejemalo tajništvo samoupravljanja naše železarnice.

Ta samoupravni sporazum se vključuje v širši sporazum, ki bo sklenjen med jugoslovanskimi železarnami in organizacijami blagovnega prometa črne metalurgije ter v sporazumu o medsebojnem sodelovanju in poslovanju, ki ga bo sklenila Metalka z jugoslovanskimi proizvajalci. Na osnovi tega bodo SŽ lahko bolj natančno planirale proizvodnjo tako, da bodo izdelki prodani čim hitreje in po čim ugodnejših cenah. Bolje organizirana prodaja, ki je le nadaljevanje proizvodnje, bo omogočila večji in sigurnejši dohodek, kajti planiranje proizvodnje po trenutnih potrebah tržišča, se je pokazalo kot nestabilno.

Po podpisu sporazuma pa bo možno načrtovati stabilnejšo proizvodnjo in prodajo, saj so za neizpolnjevanje ali za nepravčasno izpolnjevanje prevzetih obveznosti predvidene tudi sankcije. Obe podpisnici sta odgovorni za škodo, ki zaradi tega nastane.

Organa upravljanja sta delavski svet SŽ in Metalka, določila sporazuma in sklepe delavskih svetov pa izvaja izvršilni odbor in posebne strokovne komisije, ki so za svoje delo odgovorne delavskima svetoma.

Informaciji dodajamo tudi nekaj podatkov o finančnem poslovanju med obema podpisnicama.

V letu 1973 je železarna Jesenice prodala Metalki 22.543 ton svojih izdelkov v skupni vrednosti 129 milijonov dinarjev in je kot kupec na prvem mestu.

Za leto 1974 imamo z njo zaključenih pogodb za 23.800 ton izdelkov v skupni vrednosti 160 milijonov dinarjev.

Povprečno nam Metalka plačuje račune v 33 dneh, medtem ko je povprečje vseh dolžnikov 63 dni.

Prav tako je ta trgovska hiša tudi na vrhu med našimi dobavitelji surovin (v letu 1973 za 107 milijonov dinarjev), istočasno pa se pojavlja kot najpogostejši kupec, ker zajema celotni asortiment naših izdelkov, pogodbe z njo pa so v glavnem realizirane.

Vsem delavcem priporočamo, da sporazum skrbno proučijo in dajo nanj pripombe, dodatne informacije pa naj bi služile lažjemu razumevanju in odločanju za tako besedilo, da bo zavarovan obojestranski interes.

KOMU KORISTI TAKO PISANJE?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Velja za vse tiste, ki s svojo nedejavnostjo ali toleranco na tem področju, niso ničesar doprinesli k razvoju tehničnih inovacij, čeprav bi po svoji delovni dolžnosti in položaju morali. Ravno te pa avtor omenjenih člankov prav posebno hvali in jim daje posebno priznanje za razvoj dejavnosti na tem področju.

Drugi članek o obeh nagradah pa po mojem mišljenju zavaja kolektiv železarn ravno v času, ko teče razprava o osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za podelitev nagrade Novator leta. Istočasno pa se v ožjem krogu že razpravlja tudi o predlogu za spremembo pravilnika o podelitvi Pantzove nagrade.

Ker sem že v 33. številki Železarnja pisal o mojem mišljenju o predlogu samoupravnega sporazuma, o tem ne bom več pisal, pač pa o predlogu za popravek pravilnika o podeljevanju Pantzove nagrade, k čemur pa me je spodbudil omenjeni članek v 34. številki Železarnja.

Predloženi popravek pravilnika, ne obsega samo nekaterih dopolnil, ampak celotni koncept menja. Menja tudi prvotni namen. Sprememba je tako velika, da v kolikor bo delavski svet Železarnice popravek sprejel, bomo dobili v Železarni popolnoma nov pravilnik, ki bo imel tudi povsem drug cilj oziroma namen.

Moja trditev izhaja iz popravljenega tretjega člena obstoječega pravilnika in zato citiram oba člena:

Prvotni tretji člen se glasi: Namen nagrade je, da spodbuja vse člane delovne skupnosti pa tudi druge osebe in institucije k izumljanju, odkrivanju ter uvajanju novih

izboljšav na področju metalurgije. Nagrado lahko prejme vsak član skupnosti Železarnice, ali druga oseba, ki izumi, izboljša in uvede nov proizvod, tehnološki postopek ali podobno na področju metalurgije, predvsem v korist železarnice Jesenice.

Predlog spremembe tega člena pa pravi:

Nagrado lahko sprejme vsak delavec Železarnice, pa tudi druga oseba izven Železarnice, ki s svojim življenjskim delom na področju metalurške dejavnosti bistveno vpliva na rast podjetja, kot celote in s tem prispeva k uveljavljanju železarnice Jesenice doma in v tujini.

Tako spremenjen člen nima pravičnega skupnega z objavljenim člankom, v katerem avtor poudarja, da bomo imeli sedaj dve nagradi. Prva bo dajala priznanja za tekoče delo in kratkoročno obdobje, druga pa za življenjsko delo na področju tehničnih inovacij. O predlogu za spremembo pravilnika pa avtor ne govori.

Menim, da je predložena sprememba tako bistvenega pomena, da bi moral predlog sprememb v ponovno razpravo v samoupravne delovne skupnosti s posebno razlago. To podčrtavam zato, ker je bil prvi pravilnik tudi sprejet na osnovi take razprave.

Morda je malo čudno tudi to, da smo bili do sedaj pri izračunih koristi in pri izplačevanju odškodnin zelo strogi. Na drugi strani pa smo ostali tako radodarni, da smo skoraj dvajset odstotkov letno izplačanih odškodnin namenili dvem nagradam. Ali ni to malo krivično do 300 avtorjev tehničnih izboljšav?

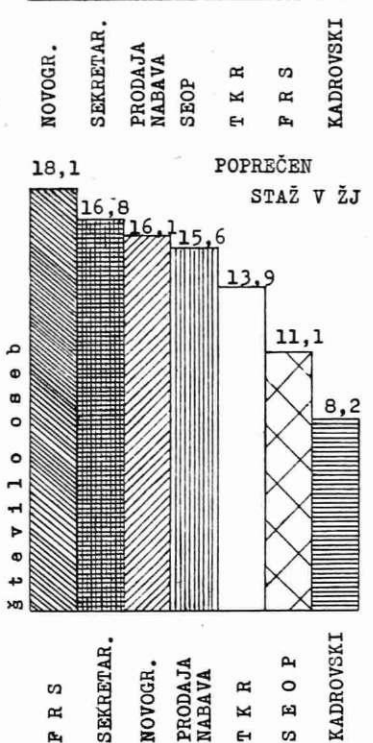
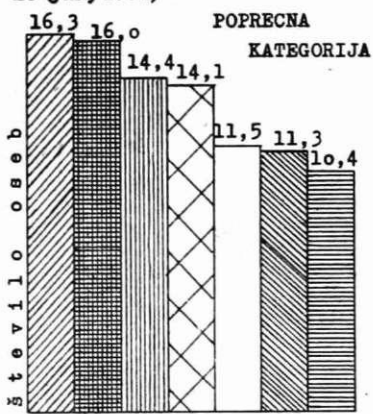
Stane Torkar

NEKATERI VIDIKI NAGRAJEVANJA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ker je število oseb z višjo in visoko izobrazbo v nekaterih sektorjih premajhno za posplošitve prikazujemo grafično samo kader s srednjo šolo, preostali dve skupini pa navajamo samo nekatere ugotovitve, ki sledijo iz tabele in grafikona.

SREDNJEŠOLSKI KADER V OSS PO SEKTORJIH — GLEDE NA POVPREČNO KATEGORIJU IN POVPREČNI SKUPNI STAŽ V ŽJ (julij 1974)

SREDNJEŠOLSKI KADER

— Iz pravičnega trenda (čim daljši staž — višja kategorija) izstopa v pozitivni smeri SEOP (po stažu na 6. mestu, po kategorijah na 4. mestu) in v negativni FRS (po stažu na 1. mestu in po kategorijah na 6. mestu).

— Razlika v povprečnih kategorijah med novogradnjami in kadrovskim sektorjem znaša šest kategorij.

Čeprav se razlike v glavnem ujemajo s stažem v Železarni, pa moramo postaviti vprašanje motiviranosti delavcev s srednjo izobrazbo za zaposlitev v Železarni, saj so dohodki kar v treh sektorjih pod povprečnimi dohodki Železarnice.

VIŠJEŠOLSKI KADER

— Iz vrstnega reda, ki ga določa staž v Železarni, v pozitivni smeri tudi pri višji izobrazbi odstopa SEOP z najnižjim povprečnim stažem in drugo povprečno kategorijo, medtem ko ima kadrovski sektor četrti povprečni staž in najnižjo povprečno kategorijo.

— Za višješolski kader je v povprečnih kategorijah značilna močnejša izenačenost kot pri srednji izobrazbi, čeprav nasprotno povprečni staž hitreje pada. To pomeni, da OD višješolskega kadra niso toliko odvisni od staža v Železarni kot od delovnih mest samih, ki jih zasedajo (oz. drugače: delovna mesta, ki jih zasedajo višji kadri, so v nekaterih sektorjih ocenjena višje kot v drugih).

VISOKOŠOLSKI KADER

— Nesorazmerja med povprečnimi staži in povprečnimi kategorijami so pri visokem kadru še očitnejša kot pri uslužbencih z višjo izobrazbo, razlike med sektorji v povprečnih kategorijah pa so tukaj najmanjše. Nekoliko odstopa edino FRS in prodaja-nabava, medtem ko je ostalih pet sektorjev precej izenačenih (razlika med 3. in 7. po vrstnem redu je povprečno 1,1 kategorija).

— Če izvzamemo FRS, kjer zaradi majhnega numerusa težko govorimo o povprečjih, imajo najvišje povprečne kategorije (seveda glede na staž) uslužbenci novogradnje in SEOP, najnižje pa uslužbenci kadrovskega sektorja.

POVZETEK NAJPOMEMNEJŠIH UGOTOVITEV

— Sektorji se med seboj pomembno razlikujejo po številu U-4 in U-5 delovnih mest ter njihovi ustrezni zasedenosti, po izobrazbeni strukturi in številu uslužbencev, ki prejema stimulacijski dodatek.

— Uslužbenci s stimulacijskim dodatkom:

— vsi delajo na U-4 ali U-5 delovnih mestih

— velika večina jih ima visoko izobrazbo,

— uslužbenci s srednjo ali nižjo izobrazbo imajo bistveno daljši staž v Železarni kot z višjo in visoko — torej dobivajo stimulacijo bolj na osnovi staža kot izobrazbe,

— uslužbenci s stimulacijo nimajo v vseh sektorjih bistveno boljših osebnih ocen od tistih, ki stimulacije nimajo,

— razlike med sektorji v nagrajevanju srednješolskega kadra so pomembne (povprečne kategorije treh sektorjev so pod povprečjem Železarnice),

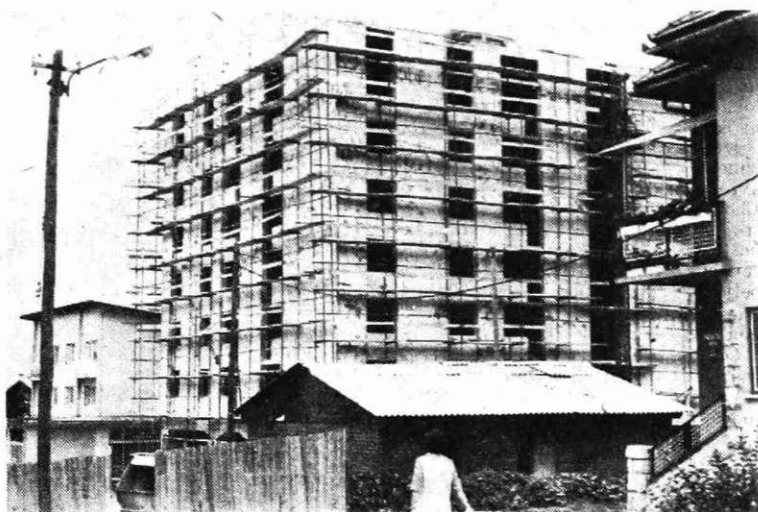
— nagrajevanje uslužbencev z višjo in visoko izobrazbo je med sektorji sicer bolj izenačeno, vendar je v manjši meri odvisno od staža in bolj od delovnih mest, na katerih so zaposleni,

— napredovanje in nagrajevanje je z nekaterimi izjemami na splošno povezano s stažem v Železarni.

Čeprav se pričujoči rezultati nanašajo samo na skupne službe, kljub temu potrjujejo nujnost in pravilnost odločitve, da izpeljemo novo sistemizacijo delovnih mest in uvedemo nov sistem napredovanja, ker so neskladja res že prevelika in prečitna. Poleg tega pa opozarjajo na nekatere občutljive in hkrati pomembne vidike tega področja, ki jih pri novih sistemih ne bi kazalo podcenjevati.

Konec

Albina Tušar

Stolpič za monterje nove hladne valjarne, ki ga gradijo delavci SGP Sava na Koroški Beli, je pod streho. V njem bo 53 garsonjer, v pritličju kuhinja, restavracija, bife, mesnica in samopostrežna trgovina TP Žarja TOZD Delikatesa. Po dograditvi hladne valjarne bodo garsonjere z manjšimi adaptacijami preuredili v družinska stanovanja. Predvidevajo, da bosta do zaključka septembra prvi dve etaži garsonjer gotovi, druge pa bodo izgovarjali postopoma.

KAJ SE DOGAJA V KOVAČNICI

(Nadaljevanje s 1. strani)

je bil celo v Železarni objavljen članek STOP ZELENI KARTON, v katerem je bilo navedeno, da se bo do 10. avgusta uredilo to vprašanje. Toda mimo je že drugi 10. avgust, pa še vedno sta ogled in koks na odprtem prostoru. Ob deževju se namreč kalorična vrednost zmanjšuje, povečuje pa se CO — ogljikov monoksid in tako polni pljuča nam, ki imamo opravka z njim. Nasproti kovačnice pa stoji prazna baraka, v kateri je shranjen pokrit vagon.

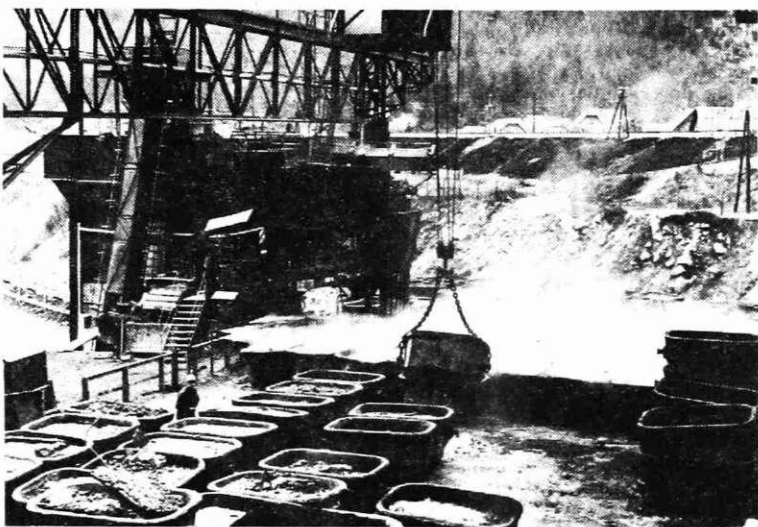
Z malo več sodelovanja bi se tudi ta problem dal urediti, kajti to ne povzroča škode samo za strojne de-

lavnice ali kovačnico, temveč za vso Železarno.

Ob koncu pa bi rad poudaril še to. Mi imamo vodjo samoupravne delovne skupine in v statutu piše, da mora najmanj na dva meseca sklicati sestanek skupine. Toda pri nas pride do sestanka samo takrat, ko nastane kakšen konflikt Imam občutek, da si zaradi vseh opisanih problemov ne upa sklicati sestanka.

Se tako dobri samoupravni akti ne pomenijo dosti, če so samo na papirju ali če si jih posamezniki razlagajo, kakor najbolj ustreza njihovim hotenjem in interesom.

Ljubomir Veljkovski

Predelava žlindre v kosovno

Železarski globus

ŠVEDSKA

V kraju Lulea bodo poleg že obstoječe železarnice, zgradili nov železarski kompleks. Celotni investicijski stroški bodo znašali milijard dolarjev. Ko bo kompleks dokončno zgrajen bodo letno proizvedli štiri milijone ton surovega jekla.

SAUDSKA ARABIJA

V tej državi bodo pričeli graditi novo železarno. Investicijski stroški zanj bodo znašali 500 milijonov dolarjev. Investirali jih bodo domača vlada, skupno z nizozemsko družbo Estel, ki bo nudila tudi tehnično pomoč.

MEHIKA

Na pacifiški obali v bližini mesta Lardo Gardenas bodo zgradili napravo za proizvodnjo peletov železove rude, z letno proizvodno zmogljivostjo 2 milijona ton. Dobavilo jo bo zahodnonemško podjetje Lurgi Chemie in Hütten-technik iz Frankfurt. To bo že tretja naprava za peletiziranje, ki jo bo dobavilo to podjetje Mehiki.

AVSTRIJA

Avstrijska železarska družba Gehr. Böhler je izdelala študijo za novo železarno v Iranu. V njej bodo proizvajali izključno specialno visoko kvaliteta jekla. Letna proizvodna zmogljivost te železarnice bo 50.000 ton. Predvidoma bo del opreme za novo železarno dobavila omenjena avstrijska železarska družba.

SPREMENJENI VOZNI RED AVTOBUSOV, KI VOZIJO DELAVCE NA DELO IN Z DELA

(Nadaljevanje s 1. strani)

bosta redno ustavljala na vseh postajah do Železarne, nato pa bosta peljala direktno do Vratarja pri vhodu v valjarno Bela, kjer bosta prevzela še delavce, ki se pripeljejo z avtobusi iz ostalih smeri (Bl. Dobrava, Moste) ter odpeljala naprej do aneksa. Z vmesnim postankom pred garderobnimi prostori v stripu hali, bo prihod najpozneje ob 5.48 uri.

Za odvoz z nočne izmene bo odpeljal posebni avtobus ob 6.08 uri izpred aneksa. Tisti delavci, ki se peljejo v smeri Moste in naprej, bodo izstopili pri vratarju, za Blejsko Dobravo pa pri spomeniku na Javorniku, dokler je tam še postaja, pozneje pa tudi pri vratarju. Avtobus bo peljal do bolnice z istimi postanki kakor ob prihodu.

Zaradi usklajitve odhodov se preestavlja tudi odhod avtobusa od jeklovleka proti Ratečam na 6.10 in lokalnega avtobusa s Koroške Bele na 6.08.

Dovoz delavcev na popoldansko izmeno bo prav tako s posebnim avtobusom z odhodom od bolnice ob 13.30 uri na enak način, kakor zjutraj. Za odvoz z popoldanske izmene bosta pa peljala dva avtobusa, in sicer posebni do Hrušice in tisti, ki pelje v Planino pod Golico. Odhod od aneksa ob 14.08 uri, ostalo pa enako kakor zjutraj.

Odhod lokalnega avtobusa s Koroške Bele je prestavljen na 13.58 tako, da bo z Javornika odpeljal pred zaključkom popoldanske izmene, odhod avtobusa od jeklovleka je prestavljen na 14.10 in odhod avtobusa s Koroške Bele v Rateče na 14.08.

Zvečer bo peljal v valjarno Bela avtobus iz Planine pod Golico, odhod od zdravstvenega doma ob 21.31 uri. Delavce z Blejske Dobrave bo prevzel že pri Eliti na Javorniku, vse ostalo pa tako kakor pri prejšnjih voznih. Ob povratku bo imel odhod od aneksa ob 22.08 uri, avtobus od jeklovleka ob 22.10 uri in lokalni s Koroške Bele ob 22.08 uri.

V nedeljah in praznikih ter ob prostih sobotah zvečer, posebni in dodatni avtobusi ne bodo vozili, zato se bo avtobus iz Rateč preusmeril do aneksa, namesto od jeklovleka. Ob prostih sobotah bo zjutraj in opoldan vozil v valjarno Bela samo avtobus iz Planine pod Golico.

V zvezi s temi predloženimi spremembami bodo nastale tudi naslednje spremembe pri odhodih avtobusov izpred Železarne na Jesenicah:

- v smeri Plavž—Hrušica in Koroška Bela ob 6.08, 14.08 in 22.08,
- v smeri Rateč ob 6.10, 14.15 in 22.10,
- v smeri Moste in naprej ob 6.10, 14.12 in 22.10,
- ob 14.08 bo dodaten še en avtobus za Koroško Belo.

Ker je ta vozni red in dodatni avtobus pogojen s finančnimi sredstvi (pavšal 25.000 din mesečno), je o vsem tem razpravljala odbor za delovne in življenjske pogoje in sprejel sklep, da se tak vozni red in pavšal za dodatni avtobus sprejme s tem, da se pripravi dodatek k pogodbi, v katerem bi bilo določeno, da v kolikor se prevoznik ne drži tega voznega reda, se mesečni pavšal ne plača. Zato apeliramo na vse sodelavce, naj ob končani dnini ne vršijo

pritiska na šoferje: »češ, avtobus je že poln, kaj še čakaš, odpelji« in podobno. Zavedamo se, da je to vprašanje delikatno — skušamo ga čim bolj rešiti, toda vse se tudi s pomočjo tistih, ki koristijo avtobuse, ne da. Na to, da je avtobus normalno zaseden ali prezaseden vpliva več faktorjev. Kdaj pa kdaj odpove poslušnost tudi motor, če so padavine, gre redko kdo peš in podobno.

Da bo na tem področju več reda, brez dvoma pade največje breme na prevoznika, toda tudi mi lahko v marsičem k temu pripomoremo. Nemogoče je namreč ob 5.45 odpeljati naenkrat vse delavce s Plavža proti Železarni, nemogoče je organizirati prevoz tako, da bodo vsi delavci ob 14.05 doma na kosilu.

Upamo, da bo ta vozni red korak naprej k bolj organiziranemu prevozu, praksa pa bo pokazala ali je v redu ali ne. V kolikor ne bo, ga bomo morali tudi v prihodnje spreminjati in dopolnjevati.

Ta vozni red bo začel veljati v ponedeljek, dne 9. septembra pred popoldansko dnino.

Kadrovski sektor, oddelek za družbeni standard

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEJA SEKRETARIATA

V četrtek, 29. avgusta, je bila v Delavskem domu pri Jeleni seja sekretariata izvršnega odbora tovarniške konference osnovne organizacije sindikata Železarne. Razpravljali so o pripravi na jutrišnjo sejo izvršnega odbora. Na tej seji bodo obravnavali analizo trošenja sredstev socialne pomoči v temeljnih organizacijah združenega dela in skupnih službah. V zvezi s tem bodo razpravljali še o dopolnitvi pravih za podeljevanje pomoči. Sekretariat je na četrtkovni seji razpravljali tudi o problematiki osebnih dohodkov, ki jo je pripravila komisija za družbeno ekonomsko vprašanja. Omenjena problematika bo na dnevnem redu na eni prihodnjih sej izvršnega odbora.

Ob koncu seje so odobrili nekaterim prosilcem denarno pomoč, pogovarjali pa so se tudi o letošnji ozimnici.

ZAČELA SE BO JAVNA RAZPRAVA O KONGRESNEM GRADIVU

7. in 8. novembra bo v Celju osmi kongres slovenskih sindikatov. V prilogi Delavske enotnosti, 20. julija je bil objavljen statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov v Sloveniji. O tem kongresnem dokumentu se bo v prihodnjem tednu začela javna razprava tudi v naši železarni. O statutarnem

dogovoru bodo najprej razpravljali na sestankih osnovnih organizacij sindikata v TOZD in Skupnih službah, pozneje pa še na sestankih osnovnih organizacij sindikata v obratih. Predvidevajo, da bo 21. oktobra tekla beseda o že omenjenem kongresnem gradivu tudi na konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne, ki bo hkrati tudi predkongresna konferenca na kateri bodo izvolili dva delegata, ki se bosta udeležila osmega kongresa Zveze sindikatov Slovenije v Celju.

STRUGARNA VALJEV

V petek, 23. avgusta, je bila v strugarni valjev na Javorniku osma redna seja sindikalnega odbora. Predsednik odbora Marjan Langus je prisotne seznanil s protinflacijskim programom, ki so ga pripravili v strugarni valjev. Člani sindikalnega odbora so se s predlogom strinjali, v protinflacijskem programu pa je zlasti poudarjeno zmanjšanje proizvodnih stroškov, s tem, da bi povečali učinek do konca leta od 1,22 odstotka na 1,24 odstotkov. Izboljšali naj bi kakovost izdelkov ter bolje izkoristili proizvodne naprave in obratovalni čas. Poleg tega naj bi zmanjšali zalogo materiala ter nedokončane proizvode. To bodo dosegli z boljšo organizacijo dela in terminsko disciplino. Še v večji meri bodo težili k bolj racionalni porabi orodja, strojev in potrošnega materiala.

Železarski globus

SLONOKOŠČENA OBALA

Ta država postaja vedno bolj pomemben izvoznik železove rude. V kraju Mount Klahoyo, bodo v bližnji prihodnosti odprli nov rudnik železove rude. Ob njem bodo zgradili napravo za proizvodnjo peletov. Osemdeset odstotkov investicijskih stroškov bo krila domača vlada, 20 odstotkov pa britanska železarska družba British Steel Corp.

SOVJETSKA ZVEZA

Skupina zahodnonemških železarskih družb bo skupaj s sovjetsko vlado gradila novo železarno v bližini mesta Kursk. Investicijski stroški za to železarno bodo znašali 1,9 milijarde dolarjev. V okviru te

železarne bo tudi naprava za proizvodnjo peletov, elektrojeklarne in valjarne. V prvi fazi bodo v tej železarni letno proizvedli dva milijona ton surovega jekla.

BELGIJA

Belgijska železarska družba Cockerill bo v bližnji prihodnosti investirala 130,5 milijona dolarjev, da bo povečala proizvodne zmogljivosti svojih železarn. Tako bo v železarni Ougrée zgradila nov obrat za sintranje železove rude, ki bo veljal 50 milijonov dolarjev, 10 milijonov dolarjev pa bo porabila za nov plavž. V železarni Many bodo zgradili novo valjarno žice, katere investicijski stroški bodo znašali 60 milijonov dolarjev. Preostalih 10,5 milijona dolarjev pa bodo porabili za razrešitev proizvodnih zmogljivosti železarne Tolmatil.

OB IV. POHODU ŽELEZARJEV NA TRIGLAV

Po naročilu mnogih udeležencev iz Celja, Jesenic, Kroke, Lesc, Ljubljane, Raven, Štor in drugih krajev, se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji in celotni delovni skupnosti železarne Jesenice, za izredno uspešno organizacijo IV. pohoda slovenskih železarjev na Triglav. V soboto, 31. avgusta in nedeljo, 1. septembra smo doživeli edinstvene dneve. Vreme nam je bilo naklonjeno. Pri hoji navzgor so nam megle nudile prijetno senco, ko smo bili v toplih gorskih postojankah v Staničevem domu, Kredarici, Planiki in Doliču, smo utonili v oblake, nočna nevihta pa je goro oprala. V nedeljo so se ob predvidenem času za pohod na vrh Triglava megle pričele razganjati in takrat, ko je glavnina planincev — železarjev bila na vrhu, je posijalo toplo sonce.

Triglav, ki daleč naokrog dominira nad svojimi sosedi, ima na severni strani mogočno 1200 metrov visoko steno — eldorado alpinistov, na nedrhi večni sneg, kateri sredi leta smučarjem omogoča prirejanje tekmovalnosti. To je naš nacionalni simbol in njegova podoba je vgrajena v grb socialistične republike Slovenije.

V davnini, ob selitvi narodov, so se Slovenci naselili okrog te mogočne gore in jo z vseh strani, od jutranje zarje do zahoda sonca opazovali kot nedostopno svetinjo. Pastirji so se mu počasi približevali, radovednost pa je segala tudi na sam čarobni vrh, dokler ga v 18. stoletju ni prva prestopila slovenska noga. Tudi takrat, ko se je med razvitejšimi narodi rodil alpinizem in so se pričele graditi gorske postojanke, so napredni Slovenci zavarovali svoj nacionalni ponos. Župnik fare Dovje-Mojstrana Jakob Aljaž, je še pred sklenitvijo 19. stoletja na samem vrhu postavil stolp, ki bo še poznim rodovom pomenil simbol veličine, plemenitosti in tovarštva.

Jakob Aljaž je v Triglavu videl svojega boga, zato je razvijal ljubezen do gora in sejal idejo planinstva, ki nam daje bogato žetev. V tem, ko so pred dvema stoletjema samo junaki prispeli na vrh, je Triglav sedaj romarska pot velikih množic in redek je Slovenec, ki si ne želi vsaj enkrat v življenju stopiti na njegovo temo.

Ob rojstvu stare Jugoslavije je postal mejnik in iztrgani so bili Slovenci iz njegovih zahodnih grap in dolin. Narodnoosvobodilni vojski, ki je pomaknila mejo proti zahodu, se moramo zahvaliti, da je sedaj zopet cel naš in da ga iz vseh strani lahko obiskujejo naši planinci.

Tudi delavce Slovenskih železarn, ki so steber gospodarstva republike in važen člen industrije celotne Jugoslavije, združuje simbol nacionalnosti. Pomembna je zato pobuda sindikata železarne Jesenice za vsakoletni pohod slovenskih železarjev na Triglav, ki je bil letos izveden že četrty. S to odločitvijo se je razširil krog obiskovalcev Triglava in naših gor. Mnogokateremu, delavcu iz velike familije železarn Jesenice, Ravne in Štore, predelovalcev Verige, Plamena, Tovila, Žične in Metalurškega instituta je bilo omogočeno, da je stopil na vrh Triglava.

Pohodi na Triglav nas združujejo, medsebojno seznanjajo, krepijo enotnost, telesne in duhovne moči. Prepričan sem, da izražam mišljenje vseh 400 udeležencev, ko se zahvaljujem za uspešno izpeljan letošnji pohod na Triglav ter njegov prijeten zaključek v Krmi, da nam je po dolgi poti vsem dal svežino in vedrine z željo, da bi ti izleti postali sestavina našega skupnega življenja.

Gregor Klančnik

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 9. 9.	GMAJNAR JANEZ	SVETINA JOŽE
TOREK — 10. 9.	RAVNIK JOŽE	MOLAN IVAN
SREDA — 11. 9.	BENEDIČIĆ MITJA	ISKRA BRANE
ČETRTEK — 12. 9.	MENCINGER STANE	ARH JOŽE
PETEK — 13. 9.	ULČAR MARJAN	BAK DUŠAN
SOBOTA — 14. 9.	DROLČ MARJAN	BRUMAT MARTIN
NEDELJA — 15. 9.	SELJAK VINKO	GASSER FRANC

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18. ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

Šef vzdrževanja:
BRELIH FRANC

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE od 9. do 14. septembra

Dopoldan: dr. Drago Jeremić, dr. Stanka Šemrov-Novak
Popoldan: dr. Branimir Čeh
V soboto, 14. septembra samo dopoldan dr. Drago Jeremić.

ZOBNA AMBULANTA

Dopoldan: terapevt Viktor Stražišar
Popoldan: terapevt dr. Alojz Smolej
V soboto, 14. septembra samo dopoldan terapevt Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

RAZPIS

prijav za strokovno ekskurzijo na razstavo izumov v Nürnbergu

Za člane društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav bomo v dneh 2. in 3. novembra 1974 priredili strokovno ekskurzijo na mednarodno razstavo izumov v Nürnbergu.

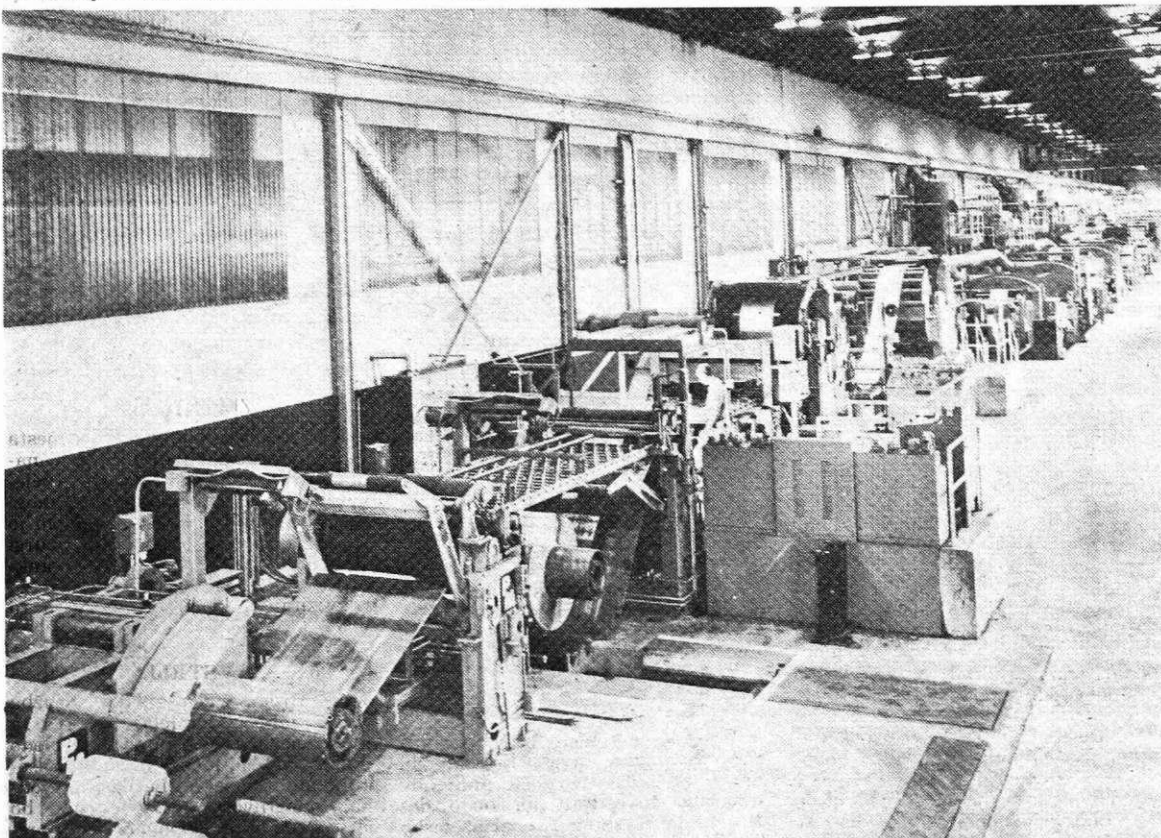
Odhod z Jesenic bo 2. novembra ob 6. uri izpred železniške postaje; v Nürnbergu večerja in prenočišče. Naslednji dan po zajtrku bo ogled razstave in ob 14. uri odhod iz Nürnberga.

Udeleženci potujejo z lastnimi potnimi listi, s seboj smejo za hrano in druge potrebe vzeti 500,00 din v bankovcih po 50 in manj dinarjev.

Ob prijavi je treba vplačati 300,00 din lastnega prispevka.

Prijave z vplačili sprejema do vključno 18. oktobra 1974 PUST BOGO-MIR, telefon 684, (upravna zgradba TOZD Valjarna — soba 20).

ODBOR DIATI

Razoglaševalno žarilna linija za dinamo trakove (foto arhiv »Production Machinery Corporation«)

Samoupravni organi v preteklem tednu

20. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DSŽ

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne Emil Azman je sklical 20. sejo odbora v torek, 27. avgusta, in predlagal za dnevni red pregled sklepov prejšnje seje, odstopanja od družbenega plana v juliju in analiza finančnega rezultata za julij 1974, ocena izvrševanja operativnega programa v avgustu, informacija o operativnem programu za september, informacija o gradnji hladne valjarne ter reševanje tekočih zadev.

Poročilo o izvrševanju sklepov so vzeli na znanje brez pripomb, sklepi so bili vsi rešeni.

Na znanje so vzeli tudi informacijo o odstopanju od družbenega plana in analizo finančnega rezultata za julij in ugotovili, da so rezultati približno takšni kot prejšnji mesec, da je znašala povprečna prodajna cena 7128 dinarjev za tono, predvsem zaradi povečanja cen naših izdelkov in delno zaradi spremenjenega asortimenta prodaje. Kumulativno je proizvodnja proti lanskemu letu nekoliko nižja zaradi izpada električne energije in pomanjkanja nekaterih surovin, delno pa je tudi odraz prehoda na druge kvalitete naših izdelkov, zlasti v valjarni 2400. Ugotovili so tudi, da so največja odstopanja v TOZD VALJARNE in v TOZD VET. Povečal se je tudi saldo kupcev, plačana realizacija pa zaostaja v kumulativu za 128,4 milijone dinarjev, zato so naročili finančnemu in prodajnemu sektorju, da morata v naslednjih mesecih sprejeti ustrezne ukrepe.

Obravnavali so izvrševanje operativnega programa v avgustu in ugotovili, da bo v avgustu blagovna proizvodnja približno 28.400 ton, s forsirano prodajo pa lahko pričakujemo celo 29.000 ton. Takšen rezultat pa je slabši kot sta predvidevala operativni in družbeni plan, zlasti zaradi slabših rezultatov v TOZD VALJARNE. V TOZD HLADNA PREDELAVA so rezultati zadovoljivi in bodo operativni program presegli, družbeni plan pa dosegli. Osnovni vzroki za slabše proizvodne rezultate v avgustu so izredno slabi pogoji dela, problem prevoza surovin po železnici, zaostanki pri izdobjah ter zastoji v talilnicah in valjarnah.

Ker z rezultati dela v preteklih mesecih ne moremo biti zadovoljni, saj ne izpolnjujemo protiinflacijske-

ga programa, ki ga je sprejel delavski svet Železarne in delavski svet TOZD, bo odbor za gospodarstvo v času, ko bodo znani rezultati in zaključki posameznih samoupravnih delovnih skupin in proizvodnih rezultatov za avgust, obravnaval izključno problem izvajanja protiinflacijskega programa. Predvideli so, da naj bi ta seja bila v drugi polovici avgusta.

Informacija o operativnem programu za september so vzeli na znanje, vendar so ugotovili, da je operativni program skupne proizvodnje za 7,1 % nižji od družbenega programa, predvsem zaradi odsto-

panj pri plavžu, profilarni in žebjarini (remont plavža, kasnitev izgradnje vratnih podbojev in pomanjkanje delavcev). Operativni program blagovne proizvodnje pa je skupno višji kot je družbeni plan. Odstopanja so minimalna v valjarni 2400 zaradi prehoda na boljše kvaliteto pločevine in v elektrodnem oddelku.

Hkrati z informacijo o izgradnji hladne valjarne so vzeli na znanje tudi informacijo o zaključnih delih v podbojarni in informacijo o nabavi opreme za tretjo žilo v valjarni žice, glede te nabave so se strinjali s pogoji in naročili, da jih mora vsebovati tudi pogodba.

Pri reševanju tekočih zadev so se strinjali z izstavitvijo zahteve za povečanje stopnje prispevka za energetske objekte, odobrili so najetje dolgoročnega posojila za nabavo elektronskega mikroskopa in sklenili, da bi morali v času velike odsotnosti delavcev, večje bolniške odsotnosti zmanjšati izredne dopuste bodisi plačane bodisi neplačane.

10. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE IN INFORMIRANJE PRI DSŽ

Predsednik odbora za splošne zadeve in informiranje Maks Klinar je sklical 10. sejo odbora v petek, 30. avgusta, z običajnim dnevnim redom.

Poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje so vzeli na znanje brez pripomb.

Prav tako so brez pripomb odobrili nadaljnjih 12 službenih potovanj v zamejstvo ter sprejeli potna poročila že izvršenih potovanj. Glede na to, da se v času med dvema sejama veliko službenih potovanj v zamejstvo odobri zaradi nujnosti potovanja in potem odbor na seji to le še formalno potrdi, so sklenili, da je v bodoče treba, da tajništvo samoupravnih organov za vsako tako nujno službeno potovanje, predno izda odločbo dobi predhodno soglasje vsaj treh članov odbora. Če soglasja ne dobi, se smatra, da potovanje ni odobreno in mora tajništvo organov samoupravljanja o tem obvestiti predlagatelja potovanja.

Če tajništvo samoupravnih organov dobi soglasje treh članov odbora, potem izda odločbo in na vlogo napiše imena teh treh članov.

V nadaljevanju seje so vzeli na znanje še poročila sekretarja o izvršenih potovanjih doma in reševali prošnje. Prizadeti prosilci pa bodo o rešitvah pisмено obveščeni.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Sodelavca iz jeklovteka

9. SEJA ODBORA ZA KADRE PRI DSŽ

Na 9. seji odbora za kadre pri delavskem svetu Železarne, ki jo je predsednik odbora Sašo Kavčič sklical v prejšnjem tednu, so pregledali sklepe prejšnje seje, imenovali kader za novo hladno valjarno v izgradnji, obravnavali študijska ugodnosti za izredni študij in reševali nekatere vloge predvsem za razne ugodnosti pri študiju.

Na podlagi razpisa delovnih mest za vodstvo hladne valjarne v izgradnji in na podlagi predloga kadrovskega sektorja, ki je prijave zbral in ocenil, so v vodstvo hladne valjarne v izgradnji imenovali tele naše sodelavce:

Za vodjo hladne valjarne v izgradnji Aleksandra JEZERSKA, dipl. ing.

za tehnologa za luženje in pripravo materiala Bogdana RAVNIKA, dipl. ing. kemije,

za tehnologa za valjanje Janeza ROZMANA, dipl. ing. metalurgije,

za tehnologa za toplotno obdelavo Janeza CUNDRICA, dipl. ing.

za vodjo proizvodnje Janeza JAMARJA, dipl. ing. metalurgije za asistenta za odprmo in adjuštažo Petra MUHARJA,

za planerja tehnološke priprave dela Mladena AZINOVICA in za varnostnega inženirja Marjana MAHNIČA.

Za vodjo delovnih naprav (gospodarja) ni bilo prijav, prav tako ni bilo prijav za administratorja. Za kadrovskega po prijave sicer bile, vendar noben kandidat ni izpolnjeval pogojev glede formalne izobrazbe. Za to delovno mesto je bil pogoj, da je kandidat organizator dela in da ima najmanj 2 leti prakse. Sklenili so, da se delovno mesto ponovno razpiše, če pa tudi takrat ne bo uspeha, pa bo odbor imenoval delavca na podlagi kadrovanja. Za takšen sklep so se odločili, ker se bo to delovno mesto aktiviralo šele v začetku 1976. leta in trenutno ni potrebe, da bi se zasedlo.

Obravnavali so predlog za podelitev študijskih ugodnosti za izredni študij v šolskem letu 1974/75. Prosilci bodo o rešitvah pisмено obveščeni. Prav tako bodo pisмено obveščeni tudi ostali delavci, ki so naslovili prošnje na ta odbor in jih odbor na tej seji ni rešil.

Pred zaključkom seje so sklenili, da se povečajo žepnine tistim delavcem, ki so na raznih tečajih in dokvalifikacijah izven območja Jesenic in so jim stroški povrnjeni. Žepnina se poveča od sedanjih 20.— na 30.— dinarjev pod pogojem, da skupna vsota ne sme presegati višino dnevnice.

Na predlog kadrovskega sektorja in delovne skupnosti ŽIC so imenovali razpisno komisijo za razpis delovnih mest v ŽIC, in sicer direktorja ŽIC, predstojnika oddelka za izobraževanje odraslih in predstojnika TSS.

podpisnike, ki bodo sodelovali pri usklajevanju morebitnih pripomb na protiinflacijski program ter samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in dijakov.

MATERIALNA SLUŽBA — Na sestanku 22. avgusta so se brez posebnih pripomb strinjali s predlogom protiinflacijskega programa, ob koncu sestanka pa za podpisnika sporazuma o štipendiranju predlagali tov. Ivana Bucka.

SDS Gartner v konstrukcijski delavnici je imela sestanek 22. avgusta. Med drugim so se člani delovne skupine strinjali s predlogom, naj vodja SDS v dnevni red vsakega sestanka SDS uvrsti posebno točko: »Vprašanje in predlogi članov SDS«.

STROJNO VZDRŽEVANJE JEKLARNE — 27. avgusta je bil skupni sestanek SDS Razinger, Koblar, Alt in Črmej. Strinjali so se s predlagano uvedbo nagrade »novator leta«, s sporazumom o štipendiranju učencev in dijakov ter s protiinflacijskim programom. Ob koncu skupnega sestanka so ugotovili, da se z večjimi investicijskimi vlaganji povečuje tudi obseg dela vzdrževalcev. Od vzdrževalcev je zahtevana tudi večja strokovnost, s čimer pa se zmanjšuje hitrost pri popravilih. Kljub temu ostaja normativ za delavce neizpremenjen, tako da so vzdrževalci skoraj brez prostih dni in preobremenjeni. Prisotni zahtevajo čimprejšnjo rešitev teh vprašanj. Dogovorili so se tudi za organizacijo izleta v Crikvenico.

MONTAŽA JESENICE — SDS Dobnik je imela sestanek 23. avgusta. Obravnavali so priprave na remont plavža. Zaradi obsega remonta bodo sodelovali vsi monterji z Javornika in HVŽ. Zaradi varnosti pri delu so še posebej opozorili na poškodbo v valjarni Bela z dissus plinom. SDS je še prej obravnavala delo s plinom, zlasti pa so poudarili nevarnost približevanja z ognjem na območje morebitnega plina.

RTA — TMK — SDS Logar je bila seznanjena z gibanjem režijskih stroškov na njihovem oddelku.

RTA — ELEKTRO ZVEZE — SDS Stare je na sestanku 16. avgusta analizirala stroške telefonskega in telex prometa. Stroški so bili v prejšnjem mesecu manjši. Omenjali so tudi zasedenost telefonske centrale, ki je stoo odstotna in bo v prihodnje nemogoča vsaka morebitna priključitev novih telefonskih aparatov.

TRANSPORT — AVTOMOBILSKI PREVOZI — SDS Mali je imela sestanek 23. avgusta. Tudi na tem sestanku so se strinjali s priporočilom predsednika SD TOZD VET za uvedbo točke dnevnega reda: vprašanja in predlogi članov SDS, ki bi jo nadomestili namesto običajne točke: razno. V bližnji prihodnosti naj bi organizirali izlet ali piknik.

RTA — VMR — 12. 8. je imela sestanek SDS Dolenc in se je v celoti strinjala s pripombami in predlogi komisije za racionalizacijo pri delavskem svetu TOZD VET ter za pooblaščenca k usklajevanju morebitnih pripomb na protiinflacijski program predlagala Franca Cerkovnika. Za podpisnika samoupravnega sporazuma o štipendiranju pa so predlagali Janka Rabiča.

STROJNO VZDRŽEVANJE — 22. avgusta je imela sestanek SDS Tušar na Javorniku. V razpravi je bil predlog protiinflacijskega programa v TOZD VET in Železarne. Se posebej so omenjali stroške vzdrževanja in delo zunanjih podjetij v Železarne. SDS je bila seznanjena s sklepi sprejetimi na seji samoupravnih organov v TOZD VET. Razpravljali so še o naslednjih samoupravnih aktih: podelitev nagrade Novator leta, samoupravni sporazum o štipendiranju, predlog o načinu vodenja knjigovodstva, o elektro gospodarstvu ter o stanovanjskem varčevanju in kreditiranju. Dalj časa so se zadržali pri remontu plavža s posebnim poudarkom na varnosti pri plinskih napravah.

Sestanki samoupravnih delovnih skupin

Vse navedene samoupravne delovne skupine so v drugi polovici avgusta razpravljale o protiinflacijskem programu ter o predlogu samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in dijakov. Morebitne pripombe v zvezi s to problematiko bodo vodje samoupravnih delovnih skupin sporočili tajništvu samoupravljanja Železarne.

TOZD Talilnice

MARTINARNA — SDS Bauman v livni jami je na sestanku 26. avgusta obravnavala poslovni uspeh v prvem polletju. Z doseženimi rezultati niso bili zadovoljni, ker nimajo rezerve, ki bi jo lahko koristili v vročih letnih mesecih. Največ težav so imeli zaradi neustaljene delovne sile, ki ravno v vročih letnih mesecih izostaja z dela. Vodja SDS je pohvalil delavce, ki imajo največ zasluga za uspešno opravljeno delo. Zahtevali so, da je treba normativ izpolniti, neaktivne delavce pa izločiti. Na sestanku so razpravljali še o varnosti pri delu in neustreznem odnosu nekaterih delavcev do materialov in glede prihajanja na delo ter zapuščanja delovnih mest ob koncu izmene.

TOZD Valjarne

VALJARNA BLUMING — ŠTEKEL — SDS Senčar je na sestanku 29. avgusta razpravljala tudi o avtobusnem voznom redu. S predlaganim voznom redom so se v celoti strinjali.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA — SDS Vister je na sestanku 28. avgusta razpravljala o že omenjenih predlogih in jih sprejela brez bistvenih pripomb.

SDS Pristov je imela na sestanku 23. avgusta pripombe zaradi razsvetljave obrata, ki ne ustreza. Ponovno opozarjajo na popravilo tehtnice.

ADJUSTAŽA BLUMING — SDS Bagudić je imela sestanek 23. avgusta. Na postavljena vprašanja so prejeli zadovoljive odgovore. Plan v juliju ni bil dosežen zaradi pomanjkanja polizdelka za čiščenje. Tudi izplen je bil manjši od planiranega, toda valjavske napake so bile v dovoljenih mejah. Ugotavljajo, da se je disciplina v zadnjem času poslabšala, zato so se zavzemali za dosledno izkoriščanje delovnega časa. Opažajo, da delavci ne uporabljajo zaščitnih čelad in jih zato opozarjajo na dosledno upoštevanje predpisov o varstvu pri delu ter na uporabo zaščitnih sredstev. Zaradi nepazljivosti so imeli v juliju lažjo poškodbo na delovnem mestu. SDS ugotavlja, da je v zadnjem času precej zastojev, ker primanjkuje vzdrževalcev. To vpliva na izpolnjevanje proizvodnega načrta. Na brusilnih strojih je precej zastojev in zato posebej opozarjajo brusilce na ustrezno delo in kvaliteto čiščenje naprav.

VALJARNA ŽICE — SDS Koren je na sestanku 24. avgusta obravnavala proizvodno problematiko za mesec julij. Proizvodni načrt je bil izpolnjen s 97,1 odstotkom. Zaradi vročine in

pomanjkanja ljudi so bili v juliju slabši delovni pogoji. K predlogu za podelitev nagrade novator leta SDS ni imela pripomb.

TOZD Hladna predelava

PROFILARNA — 22. avgusta je imela sestanek SDS Noč. Iz posredovane proizvodne problematike je razvidno, da je bil plan v juliju dosežen s 93,8 odstotka. Vzroke, da plan ni bil dosežen, je treba iskati v pomanjkanju vložka, pogostih menjavah ter spremembah programa. Na progi Rossi je bila v okvari žaga, oblikovalni valji niso bili pripravljeni, primanjkovalo pa je tudi delavcev. Proga Rossi je v popravilu in bodo zato zastoji v prihodnje manjši. Oblikovalci na malih progah, se pritožujejo zaradi neustreznega vložka, ki ga dobivajo iz valjarne Bela. Nekateri svitki niso povezani in je zato treba take svitke v prihodnje zavrniti. Ponovno so razpravljali o koriščenju delovnega časa ter o redu in čistosti v obratu, ker tudi to vpliva na doseganje boljših rezultatov v proizvodnji.

PATENTIRNICA — SDS Oreški je imela sestanek 26. avgusta. K posredovanemu rezultatom za mesec julij SDS ugotavlja, da so bili dobri, medtem ko je plan za avgust dosegljiv kljub težavam zaradi dopustov in bolezenske odsotnosti.

ŽICARNA — II. — SDS Jamar na tretji izmeni je bila seznanjena s proizvodnimi rezultati v juliju in operativnim programom za mesec avgust. Plan je težko dosegljiv zaradi prevelike bolezenske odsotnosti.

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

ELEKTRO VZDRŽEVANJE — HVŽ — 27. avgusta je imela sestanek SDS Ravnikar. Dogovorjeno je bilo, da bodo poizkušali dosledno izpolnjevati naloge, predvidene v protiinflacijskem programu.

STRUGARNA VALJEV — SDS Langus je na sestanku 27. avgusta obravnavala samo protiinflacijski program in predlog o štipendiranju učencev in dijakov. Ob koncu sestanka so imenovali podpisnike pri usklajevanju samoupravnih aktov. SDS Palovšnik v strugarni na Beli je 22. avgusta razpravljala tudi o predlogu za podelitev nagrade novator leta in ga sprejela brez pripomb.

STROJNE DELAVNICE — SDS Mežnarc je imela sestanek 22. avgusta. Obratovodja Soklič je obrazložil protiinflacijski program. Dalj časa so se zadržali pri predlogu nagrade »novator leta«, ki naj bi jo podeljevali na ravni Železarne in na posameznih TOZD. Strinjali so se s priporočilom predsednika DS TOZD VET tov. Pintarja, da je treba na vsakem sestanku SDS dodati točko dnevnega reda in sicer vprašanja in predlogi članov SDS.

SDS Markun v orodjarni-strugarni je imela sestanek 22. avgusta. SDS je soglašala s poročilom obratovodje Sokliča in tudi s sklepi, ki se nanašajo na vzdrževanja in delo zunanjih podjetij v Železarne. Z nekaterimi pripombami so se strinjali s predlogom za podelitev nagrade novator leta, ki je bolj simbolična in naj bi jo podeljevali na ravni Železarne.

KOVAČNICA — DELAVNICA TEHTNIC — SDS Dolžan je na sestanku 22. avgusta obravnavala vse predloge in samoupravne akte, ki jih omenjamo v uvodu. Izvolili so tudi

Član
rence r
so na
prograi
čiti do
obsega
člani
resno l
tega n
zajema
1. V
organi
nalogo
Pri ter
pomoč
2. E
spektiv
bodoče
ne, se
terenu
3. D
ustano
krajev
sedaj
klja in
4. T
vanja
terenu
tem
stanje
in se

Zvez
nije, t
tut, m
v boju
čevanj
bražev
Ce ž
odločn
uprav
ramo
no an
je ma
teorija
Cilj
cesa n
vite
orient
rane r
moran
mlade
dalje
ter ga
in dru
izobra
dela l
v izot
mora
mu čle
Se r
jo poz
noizot
mladi
tribun
drugo
kopra
tov ir
samou
no pr
nim re
Nuj
encikl
model
kvalit
močke
polnoi
in izo
trebno
spoda
vat, z
študer
Vzp
angaž
vođen
ki naj
goškeg
ob us
rialne:

mal

(

s

Za

di

Spa

sta

lila n

Mulej

P

(zarac

Ravn:

(levič:

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

JESENIŠKA MLADINA PRED KONGRESOM ZM SLOVENIJE

Člani predsedstva občinske konference mladih iz krajevnih skupnosti, so na zadnji seji sprejeli akcijski program nalog, ki jih morajo uresničiti do 9. kongresa ZMS. Program obsega štiri zelo zahtevne naloge in člani predsedstva se bodo morali resno lotiti dela, da bodo do konca tega meseca to uresnili. Program zajema:

1. V terenskih aktivih, ki še niso organizirali javne razprave, je to naloge treba nemudoma opraviti. Pri tem morajo aktivom nuditi vso pomoč člani predsedstva.

2. Evidentiranje mladih in perspektivnih članov Zveze mladine za bodoče občinske in republiške organe, se mora med člani aktivov na terenu nadaljevati tudi ta mesec.

3. Do konca tega meseca je treba ustanoviti mladinske aktivne v tistih krajevnih skupnostih, kjer jih do sedaj še ni. To so: Sava, Podmežaklja in Žirovnica.

4. Treba je začeti z akcijo reševanja prostorov za delo aktivov na terenu. Posebna komisija mora v tem mesecu pregledati trenutno stanje v vseh krajevnih skupnostih in se z vodstvi aktivov ter pred-

stavniki krajevnih samouprave pogovoriti o možnostih, da mladi dobijo svoje prostore.

V dneh od 25. do 27. avgusta je bila v Vikrech pri Ljubljani tretja mladinska poletna politična šola, ki jo je organizirala republiška konference ZMS. Letošnja šola je bila skoraj v celoti namenjena pripravi na 9. kongres. Okoli 400 mladih iz vse Slovenije je razpravljalo in dopolnjevalo osnutke statuta ter resolucije. Delo šole je potekalo v dveh plenarnih zasedanjih, v dveh javnih tribunah in po komisijah. Iz naše občine so se kot predstavniki OK ZMS šole udeležili: Justa Čelik, Franjo Kragolnik in Goran Dražič.

V okviru priprav na 9. kongres ZMS v naši občini dobro poteka evidentiranje mladih za bodoče občinske in republiške organe Zveze mladine. Doslej je na vodstvo OK ZMS prispelo že preko sto izpolnjenih evidenčnih listov. J. R.

IZ KONGRESNEGA GRADIVA

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Zveza socialistične mladine Slovenije, tak naziv predvideva nov statut, mora svoja prizadevanja strniti v boj za enotno in skladno uresničevanje socialističnih vzgojno-izobraževalnih smotrov.

Ce želimo formirati mlade, ki bodo odločno stali na pozicijah samoupravnega socializma, potem moramo podpirati resnično socialistično angažiranost šole, katere temelj je marksizem kot revolucionarna teorija in praksa delavskega razreda.

Cilj vzgojno-izobraževalnega procesa mora postati oblikovanje celovite in vsestranske socialistično orientirane in samoupravno angažirane mlade osebnosti. Zavzemati se moramo za tak sistem šolstva, ki bo mladega človeka že od otroške dobe dalje vodil v svet znanja in spoznanj ter ga dovolj zgodaj vključil v delo in družbeno življenje, mu omogočil izobraževanje ob delu in da se z dela lahko ponovno vrača nazaj v izobraževalni proces. Seveda pa mora biti izobražba dostopna vsakemu človeku.

Se nadalje moramo posvečati večjo pozornost idejnemu delu v vzgojno-izobraževalnem procesu kot so mladinske ure, marksistični krožki, tribune, posveti, šole za življenje in drugo. Uveljaviti se mora tudi enakovreden položaj učencev, študentov in pedagogov, kajti le celovito samoupravljanje na šolah bo bistveno pripomoglo k večjim učnovzgojnim rezultatom pouka.

Nujno je čim prej obračunati z enciklopedičnim in pozitivističnim modelom šole ter zagotoviti nove in kvalitetne učbenike ter učne pripomočke, ravno tako pa je treba popolnoma odstraniti iz sistema vzgoje in izobraževanja osp. Rešiti je potrebno tudi probleme učencev v gospodarstvu, zato si moramo prizadevati za izenačitev le-teh z učenci in študenti.

Vzporedno z bitko za socialistično angažirano šolo, mora potekati tudi vodenje načrtne kadrovske politike, ki naj zagotovi dvig kvalitete pedagoškega kadra na vseh šolah, seveda ob ustreznem družbenem in materialnem vrednotenju dela učiteljev.

Štipendije morajo biti zagotovljene slehernemu mlademu človeku, ki se želi vključiti v usmerjeno izobraževanje.

Potrebna je razširitev mreže in zmogljivosti dijaških domov, boriti pa se moramo tudi za ustrezen status učencev in študentov ter za njihov ustrezen družbenoekonomski položaj. Pomembno mesto v dejavnosti ZSMS pripada mentorstvu, tistemu najbližjemu, kajti vsak kolektiv in sleherni posameznik naj bo mentor dejavnosti mladih.

BOŽO, SREČNO V VOJAŠKI SUKNJI

Devetnajstletni Božo Kramar iz Podkorena je letos uspešno končal poklicno industrijsko šolo na železarsko izobraževalnem centru na Jesenicah. Izučil se je za strojnega ključavničarja in se pred kratkim zaposlil v obratu hidravlika in pnevmatika na Javorniku.

Z Božom sva že dalj časa stara znanca in tako nisem imel posebnih težav, ko sem ga prosil za kratek razgovor za našo mladinsko rubriko. Razgovor sva razdelila na tri dele in sicer: Poklic in delovno mesto, delo v mladinski organizaciji in prosti čas.

Božo, kdo te je vpeljal v svet kovinarstva?

To je bil moj stari oče. Ob raznih opravilih in v pogovorih z njim se je v meni izoblikovala želja, da bi se izučil za kakšen kovinarski poklic. Kljub temu, da sem že pri starem očetu spoznal tudi slabe lastnosti kovinarske stroke, me ni odtegnilo od tega, da sem se po končani osemletki vpisal v poklicno industrijsko šolo na Jesenicah.

Kaj ti je v šoli povzročalo največ preglavice?

Mislil, da je bila to matematika. Enim leži bolj, drugim manj. Sedaj

ob koncu šolanja sem vesel, da se je vse srečno izteklo in da sem prišel do želenega poklica.

Prehod iz šolskih klopi na delovno mesto ti je verjetno povzročil več nevšečnosti. Kako si se znašel v povsem novem okolju?

Ob prihodu na delovno mesto sem se res srečal z različnimi problemi. V prvi vrsti še nimam dovolj praktičnega znanja, ki ga delavec na hidravliki in pnevmatiki najbolj potrebuje. Tukaj naj še povem, da na poklicni šoli pri predmetu stroje-slovje, tej zvrsti kovinarske stroke, posvečajo premalo pozornosti. V mislih imam predvsem več stika s praktičnim delom na tem področju. V šoli dobiš namreč le teoretično osnovo, kako pa je stvar potem videti v praksi, si lahko le predstavljati.

Drugi del najinega razgovora sva z Božom usmerila na njegovo izredno aktivno delo v zvezi mladine. Božo je do konca letošnjega leta vodil mladinsko organizacijo na ŽIC, poleg tega pa je tudi član predsedstva OK ZMS in član komisije za splošni ljudski odpor.

»To delo me veseli,« pravi Božo in nadaljuje: »Zavedal sem se, kakšno odgovornost sprejemam nase, ko so me učenci vseh šol na ŽIC izvolili za predsednika.«

Kako ocenjuješ delo mladinske organizacije na ŽIC v času, ko si bil predsednik?

Po mojem mišljenju ni bilo čutiti ne velikega vzpona ne velikega padca. Naše predsedstvo si je prizadevalo uresničiti vse zastavljene naloge; nekatere smo uresnili bolj uspešno, druge manj. Pri delu sem se posebno sam srečeval s številnimi težavami. Na šoli med dijaki ni čutili posebnega interesa za mladinsko dejavnost, posebno še med dijaki tehniške šole. Zgodi se celo, da se nekateri posmejujejo prizadevanjem posameznikov in človek mora imeti res trdno voljo, da vztraja.

Razgovor je potem nanesel na njegov prosti čas.

Cisto »privatnega« prostega časa mi ostane zelo malo. Izkoristim ga za svoj najljubši konjiček: glasbo. Ker igram tudi harmoniko, s prijatelji večkrat zaigramo in zapojemo.

Bralci so verjetno že po naslovu sestavka uganili, da Božo letos odhaja na odsluženje vojaškega roka.

Služiti domovini je čast vsakega državljana in posebno moramo to spoštovati mi mladi. K vojakom odhajam 11. septembra in upam, da bom častno obvezo do domovine uspešno opravljal.

Petnajst mesecev bo hitro minilo. Kakšni pa so tvoji nadaljnji načrti?

Vrnil se bom nazaj na svoje delovno mesto, poleg tega pa nameravam nadaljevati šolanje na večernem oddelku tehniške šole. Vsako znanje, ki si ga pridobiš, ne škoduje. Saj veš tisti rek, ki pravi, da se človek uči vse življenje. Današnji razvoj tehnologije posebno od mladega človeka zahteva vse več znanja. Ob koncu te prosim, da zapišeš še naslednje:

Članom mladinske organizacije na ŽIC želim v prihodnjem šolskem letu čimveč delovnih uspehov, tako v šolskih kot izvenšolskih dejavnostih.

Cisto ob koncu naj še jaz v imenu bralcev naše rubrike zapišem: Božo, srečno v vojaški suknji!

Janko Rabič

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 25

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

Z ozirom na različne življenjske navade ptic pa spreminjamo način, čas in kraj njihovega nastavljanja. Uporabimo lahko zanko na palici, ki jo od daleč pazljivo natakemo v gnezdu sedeči ptici okoli vratu. Zadržimo jo s tem, da palico vzdignemo. Ta način uporabljamo le, kadar ptice spijo ali valijo. Drugo vrsto zank nastavljam na tla in sicer tako, da v brazdo na njivi zabijemo količek in jo nanj pritrdimo. Poleg tega lahko zanke obesimo na žico, ki smo jo razpeli malo nad zemljo med dve rastlini, med dva količka, v odprtino v ograji ali med veje na drevesu. Namesto razpete žice lahko uporabimo lokasto ukrivljeno vejo, ki smo jo na obeh koncih zabodli v zemljo, ali pa pritrdimo po več zank vodoravno na v tla zaboden količek. Posebno za lov manjših poljskih ptic uporabljamo več zank, ki jih navežemo na daljšo žico, ki smo jo razpeli na strnišču približno 3 cm nad zemljo med dva količka. To vrstne zanke lahko uporabljamo tudi pozimi, potem ko smo z mesta, kamor jih hočemo nastaviti, odstranili sneg.

Posebne vrste zank so tudi tkim. žimnice. Na obod, najbolje spleten iz konjske žime, pritrdimo več zank in vse skupaj položimo na tla. Za lov vodnih ptic lahko zanke navežemo na vrat steklenice, v katero smo nalili nekoliko vode, da še stoji pokonci, oziroma plava na vodi. Na vrat steklenice navežemo še žitno klasje ali kako drugo vabo, ki obenem, ko ptice privablja, tudi zakriva nastavljene zanke.

Mreže za lov na ptice napremo na okvir, ki je lahko štirinoglat ali polkrožen. Pod mrežo še izkopljemo jamico, v katero natresemo zrnje. Ko pridejo ptice zobat, potegnemo vrvico, s tem spodmaknemo palico in padajoča mreža prekrije živali.

Vodne ptice lovimo tudi na trnke. Za vabo nabodemo nanje zrnje ali črve.

Pasti za ptice naredimo tako, da v zemljo izkopljemo plitvo jamico in vanjo nasujemo ptičjo hrano, nad jamico na eni strani pa postavimo ploščat kamen ali desko, ki jo podpremo s tremi količki.

Tako imenovane zaklopke uporabljamo predvsem za lov na fazane, pa tudi druge večje zrnjedne ptice. Zaklopka je nekakšen zaboj brez dna, dolg 1,5 m, širok 1 m in visok 0,60 m. Streho napravimo iz deščic in jute, stranice pa iz palčk in letvic. Na vsako stranico obesimo prav tako iz palčk narejena vrata, ki se odpirajo samo navznoter. V zaklopko in okrog nje nasujemo zrnje in ko ga ptice zobljejo, nehote zlezejo v zaklopko.

S papirnatiimi vrečkami, ki jih znotraj namažemo z lepilom, lovimo predvsem razne predstavnike vranov.

Vrše za ptičji lov so podobne tistim, ki jih uporabljamo pri ribjem lovu.

Ker so nasplošno ptice zelo koristne živali, so vsi opisani primeri lova v mirnem času prepovedani, dovoljen je le športni lov s puško v določenem času in na določenih krajih.

SESALCI:

Med sesalce uvrščamo vso našo tako imenovano štirinožno divjad. Kako jo lovimo v mirnem času je bolj ali manj znano. V vojnem času in s priročnimi sredstvi pa je seveda težje. Zato se bomo omejili le na živali, ki so v naših krajih pogostne.

SRNA (CAPREOLUS CAPREOLUS)

Razširjena je od nižin do gorskih višin. Najraje se zadržuje v listnatih gozdovih. Rogovje nosi le samec. Srna zelo dobro voha in sliši, le vidi nekoliko slabše. Opazi predvsem stvari, ki se premikajo. Pozimi si išče hrano ves dan, poleti pa le zgodaj zjutraj in proti večeru. Srne se družijo v manjše trope, ki se radi zadržujejo na mladih žitnih poljih, opazimo pa jih tudi na posekah in gozdnih jasah. Lovimo jih v zanke iz močnejše žice ali vrvi.

GAMS (RUPICAPRA RUPICAPRA)

Živi nad gozdno mejo visoko v gorah. Zadržuje se v tropih, v katerih prevladujejo samice z mladici. Samci večinoma samotarijo. Rogove nosijo oboji — samci in samice. Slabo vidijo bližnje predmete, zato pa izvrstno slišijo in vohajo.

Nastavljamo jim zanke iz močnejše žice.

DIVJI PRAŠIČ (SUS SCROFA)

Predvsem živi v hrastovih, bukovih in kostanjevih gozdovih, torej tam, kjer je dovolj hrane zanj. Sliši dobro in odlično voha. Vidi bolj slabo, toda zaradi nazaj pomaknjenih oči tudi takrat, ko rije po zemlji. Ker mu je za dobro počutje potrebna voda, ga najdemo predvsem v vlažnih, deloma močvirnih gozdovih in trstiščih, kjer se valja v mlakužah.

Pasti iz močne žice mu razen na že omenjenih krajih nastavljam še na njegovih stalnih stezah, na krompiriških ter koruznih njivah.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

17

Ko je leta 1922 postala podružnica SMRJ na Jesenicah, taka, se je vanjo vmešala socialnodemokratska centrala, ki je imela svojega eksponenta v Juriju Jeramu. Dne 28. maja 1922 je bila na Jesenicah okrožna seja SMRJ za Gorenjsko, ki je izvolila tudi okrožni odbor, v katerega so bili izvoljeni Jurij Jeram, Mulej, Ferčec, France Ravnik in še nekateri drugi.

Pomembna, v takratnem delavskem gibanju na Jesenicah (zaradi notranjih spopadov v organizaciji), sta bila predvsem socialni demokrat Jurij Jeram in član ilegalne KPJ France Ravnik.

V podružnici prihaja do vedno pogostejših sporov med (levičarsko) večino članstva in Jurijem Jeramom, ki kaj rad

kritizira razredni boj,« lahko beremo v brošuri »Jesenice« (str. 32).

Ti spori so nastajali zaradi poročanja o jeseniški podružnici SMRJ v »Delavcu«. Spor Jeram—Ravnik je prerasel v spor med centralo in jeseniško podružnico SMRJ. Centrala, v kateri je imel Jeram »glavno besedo«, je proglasila jeseniški podružnični odbor za komunističnega. To pa je bil pravzaprav že pravi izdajalski namig oblasti, da bi le-ta posegla po svojih sredstvih za zatiranje komunistov in komunističnega gibanja.

Tak je bil čas, ko se je v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev porajalo fašistično gibanje v organizacijah, kakršne so bile ORJUNA, HANAO in SRNAO, zlasti pa ORJUNA, ki se je rekrutirala iz nacionalističnih sokolskih vrst in se po metodah svojega boja zgledovala pri italijanskih skvadrstih in fašistih, ki so oktobra 1922 prišli v Italijo na oblast in po katerih je dobil ta najbolj temni in zločinski pojav v zgodovini človeške družbe svoje ime fašizem tudi za podobne pojave v drugih državah, ki so se zatekle k vladavini podobnih diktatur, ponekod npr. na Madžarskem Horthyjeva diktatura po zadušitvi sovjetske republike Madžarske — že pred Mussolinijem.

Fašizem je po marksistični označitvi »odkrita teroristična diktatura najbolj reakcionarnih, večinoma šovinističnih in najbolj imperialističnih elementov finančnega kapitala«. Razvil se je v obdobju imperializma v pogojih splošne krize kapitalizma v politično gibanje, pa tudi v obliko meščanske vladavine, ki se je zatekla k fašizmu, ker je bila nezmožna, da bi s formalno meščanskodemokratskimi sredstvi obvladala

odpor ljudskih množic do izkoriščevalskega kapitalističnega družbenega reda.

Da ta definicija fašizma ni goli teorem, potrjuje prav zgodovina našega slovenskega naroda, ki je bil leta 1918 drobiž v rokah antante, s katerim je le ta plačevala svoje imperialistične dolgeve Italiji za italijansko udeležbo v prvi svetovni vojni proti Avstro-Ogrski. Fašistično šovinistične strasti italijanskih skvadrstov so se razdivjale najprej nad slovenskimi ustanovami s požigom Slovenskega Narodnega doma v Trstu in z razstrelitvijo uredništva meščanske usmerjenega slovenskega lista »Edinost«.

Priča tega požara je bila mati kasnejšega jeseniškega komuniste Franja Slavka Federla Štefi Lehmann.

Dne 9. septembra 1920 je Julijsko krajino, pod katero je prišlo Slovensko Primorje s Trstom in Istro, zajela splošna stavka proti skvadrstičnemu nasilju, dan kasneje pa so se delavci šentjakobskega okraja (ta okraj je tudi po 2. svetovni vojni pod angloameriško okupacijo slovel kot tržaški Stalingrad — prip. M. Kl.), spoprijeli s fašisti v boju na barikadah. Štirinajst dni kasneje, dne 24. septembra 1920, so fašisti zažgali prvi Delavski dom v Trstu, v Puli pa istega dne uredništvo italijanskega delavskega lista »Il Proletario«. Sledil je prvi požig prostorov tržaških delavskih listov — italijanskega »Il Lavoratore« in slovenskega lista »Delo« (15. okt. 1920), drugi požig pa nekaj mesecev kasneje 10. februarja 1921. Oba lista sta ob ustanovitvi KP Italije (21. jan. 1921) postala njeni glasili.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O SODELOVANJU IN POSLOVANJU METALKA — SLOVENSKE ŽELEZARNE

Na podlagi določil 43. člena ustave SFRJ in po predhodnem soglasju TOZD, ki ju sestavljajo, sta se organizaciji združenega dela

METALKA Ljubljana in
SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana

odločili, da medsebojno združevanje dela in sredstev urejata na temelju naslednjega samoupravnega sporazuma:

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Sporazum med METALKO in SLOVENSKIMI ŽELEZARNAMI temelji na določilih ustave:

- da je blagovni promet sestavni del procesa proizvodnje in reprodukcije
- da poteka družbena reprodukcija tako, da delavci združujejo svoje delo in sredstva družbene reprodukcije v različne oblike organizacij združenega dela, ki enakopravno združujejo delo in sredstva ter stopajo v različne oblike združevanja in poslovnega sodelovanja.

Z namenom, da se ustavna določila o povezovanju proizvodnje in blagovnega prometa uresničijo po načelu združenega dela in samoupravljanja, skleneta podpisnici ta samoupravni sporazum kot dolgoročno obliko medsebojnega združevanja dela in sredstev, v katerem bosta po načelih enakopravnosti:

- medsebojno usmerjati in povečevati blagovni promet
- medsebojno vplivati na razvojno in poslovno politiko
- skupno prevzemati riziko
- skrbeti za usklajeno razširjanje materialne osnove in za večjo produktivnost dela v proizvodnji in prometu ter za racionalno posredovanje blaga od dobaviteljev do porabnikov
- udeleženi pri dohodku, doseženem z medsebojnim sodelovanjem v sorazmerju s tem, kolikor sta k njemu prispevali.

II. CILJI SODELOVANJA

2. člen

Podpisnici soglašata, da so osnovni cilji sodelovanja naslednji:

- večja poslovna učinkovitost z usklajenim delovanjem
- optimalni razvoj in izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti
- znižanje stroškov blagovnega prometa in stroškov proizvodnje
- rentabilnejše poslovanje in povečanje donosnosti.

3. člen

Za zagotovitev ciljev podpisnici prevzemata naslednje naloge:

- da usklajujeta: komercialno, finančno in proizvodno poslovno politiko glede na predvidene rezultate in riziko
- da usklajujeta svoje razvojne programe glede na tržne potrebe
- da namensko združujeta sredstva na področju naložb v osnovna in obratna sredstva in jih skupno upravljata
- da na podlagi tega sporazuma in dogovorjenih pogojev, ki veljajo v medsebojnem poslovanju odločata o usmerjanju rezultatov združevanja dela in sredstev.

III. PRAVICE IN DOLŽNOSTI PODPISNIC SPORAZUMA

4. člen

- Podpisnici tega sporazuma imata pravico da:
- volita člane v skupne organe in jih odpokličeta
 - sodelujeta in sodeločata pri delu skupnih organov
 - dajeta predloge, zahteve in pritožbe v zvezi s poslovanjem po tem samoupravnem sporazumu
 - sodeločata o usmerjanju rezultatov poslovanja blagovnega prometa, ki nastajajo iz sodelovanja podpisnic
 - zahtevata povrnitev škode od tiste podpisnice, ki ne izpolnjuje ali nepravilno izpolnjuje obveznosti iz tega sporazuma oz. pogodb, ki bodo sklenjene v zvezi s tem sporazumom.

5. člen

- Podpisnici tega sporazuma sta dolžni:
- sodelovati pri izvajanju skupnih nalog iz tega sporazuma samostojno in v skupnih organih
 - dajati skupnim organom potrebne podatke, obvestila in drugo, kar je potrebno za izpolnitev skupnih nalog in ciljev
 - izpolnjevati obveznosti iz sporazuma in iz pogodb, ki bodo v zvezi s tem sporazumom sklenjene ter sklepe skupnih organov in skrbeti za pogodbeno disciplino in poslovno moralo
 - povrniti škodo, ki bi nastala posamezni podpisnici zaradi neizpolnjevanja ali nepravilnega izpolnjevanja prevzetih obveznosti
 - preko skupnih organov urejati vse primere, ki so ali bi lahko pripeljali do nelojalne konkurence, kršitve poslovne morale ali dobrih poslovnih običajev.

6. člen

Podpisnici skupno prevzemata riziko, ki nastaja po tem sporazumu predvsem pri oskrbovanju proizvodnje, prodaji blaga, usmerjanju investicij in ustvarjanju zalog, sorazmerno z odgovornostjo za nastalo škodo. Delež odgovornosti podpisnice se ugotavlja sporazumno, sicer pa z arbitražo.

7. člen

Medsebojni blagovni promet (nakup in prodaja) podpisnici se usmerja z letnimi načrti.

Cene storitev blagovnega prometa urejata podpisnici v okviru predpisov o rabatih, maržah, provizijah, oz. dogovorno.

Presežek dohodka, ki izvira iz medsebojnega združevanja dela in sredstev med Slovenskimi železarnami in Metalko, usmerjata podpisnici sporazumno.

Podpisnici usmerjata del presežka dohodka, izkazanega v Metalki, ki je po veljavnih predpisih SR Slovenije osnova za izračun davka od dohodka, zmanjšanega za zakonsko pokriva- nje obveznosti iz tega dohodka.

Po uskladitvi predpisov z novo ustavo, se bo celoten dohodek od prodanega blaga ugotavljal enotno in delil v skladu z vloženim delom in sredstvi.

IV. ORGANI UPRAVLJANJA

8. člen

Upravljanje po tem sporazumu vršita delavska sveta podpisnic.

9. člen

Delavska sveta podpisnic sklepata o predlogih izvršnega odbora polnodelovno o vseh vprašanjih tega sporazuma.

Sklep je sprejet, če ga potrdita oba delavska sveta podpisnic v enakem besedilu. O sprejetih sklepih delavska sveta obvešata izvršni odbor, ki o veljavnosti sklepov takoj obvešča podpisnice. Če predlog izvršnega odbora ni sprejet v obeh delavskih svetih v enakem besedilu, sklep ne velja ter se vrne izvršnemu odboru v usklajevalni postopek.

Isršni odbor mora vsaj enkrat polletno poročati delavskima svetoma o svojem delu in po potrebi predlagati sprejetje sklepov.

10. člen

Delavska sveta podpisnic imenujeta svoje predstavnike v izvršni odbor.

V. IZVRŠILNI IN STROKOVNI ORGANI

11. člen

Isršni odbor je kolegijski izvršni organ, ki zagotavlja uresničitev ciljev tega sporazuma, načrtuje in izvaja dogovorjeno politiko ter vodi tekoče posle v okviru tega sporazuma.

V izvršnem odboru imata Metalka in Slovenske železarne po štiri člane.

Sestankov odbora se lahko udeležuje poljubno število strokovnjakov vsake podpisnice, ki pa nimajo glasovne pravice.

Sestanek izvršnega odbora je sklepčen, če se ga udeleži najmanj pet članov, sprejete predloge in sklepe pa sprejema soglasno.

12. člen

Seje izvršnega odbora sklicuje predsednik na lastno pobudo in na pismeno zahtevo kateregakoli člana odbora.

Sejo vodi predsednik, ki ga izvolijo člani za eno leto. Administrativno tehnične posle za izvršni odbor opravlja praviloma Metalka, razen v kolikor se člani ne dogovorijo drugače.

Isršni odbor se sestaja najmanj četrtletno, po potrebi pa tudi večkrat.

13. člen

Isršni odbor ima naslednje pristojnosti:

1. Izvršuje sklepe organov upravljanja
2. Pripravlja gradivo — problematiko za organe upravljanja

3. Koordinira nastop podpisnic na domačem in tujem tržišču

4. Dogovorno usklajuje enkrat letno sistem marž in provizij ter ostale pogoje blagovnega prometa

5. Pripravlja in usklajuje predlog medsebojnega letnega prometa (notranje in zunanje trgovine) in zasleduje njegovo realizacijo

6. Predlaga usmerjanje presežka dohodka po 7. členu sporazuma

7. Organizira in skrbi za tekočo ter občasno izmenjavo informacij, ki so važen pogoj uspešnosti združevanja dela in sredstev podpisnic tega sporazuma

8. Ugotavlja in skladno z deležem odgovornosti razdeli škodo po skupno prevzetem riziku. Ob konstituiranju sprejema izvršni odbor svoj poslovnik in program dela.

14. člen

Isršni odbor imenuje strokovne komisije za opravljanje poslov na posameznih področjih:

- Komisija za prodajo in metalurško menjavo
- Komisija za oskrbovanje

Po potrebi lahko ustanovi tudi druge komisije.

Isršni odbor imenuje vodje komisij, ki so dolžne organizirati tekoče delo.

15. člen

Strokovne komisije delujejo po smernicah izvršnega odbora s tem, da samostojno rešujejo operativno-tehnične, komercialne in administrativne naloge poslovanja.

VI. OSTALE OBLIKE DELA

16. člen

Posebna oblika združevanja dela in sredstev je tudi sodelovanje na finančnem področju. To se bo realiziralo s posebno pogodbo med Metalko in interno banko Slovenskih železarn, kot to določa 52. člen Samoupravnega sporazuma o združevanju organizacij združenega dela v Slovenske železarne.

VII. REŠEVANJE SPOROV

17. člen

Vse spore, ki bi morebiti nastali v zvezi s sporazumom, oz. pogodbami, ki so bile sklenjene na podlagi tega sporazuma in se med podpisnicami ne bi mogle sporazumno rešiti, rešuje ad-hoc imenovana arbitražna komisija.

Arbitražo sestavljata po en član predstavnik vsake podpisnice in tretji član, ki ga sporazumno določita obe strani.

Pri reševanju sporov med podpisnicami sporazuma se smiselno uporablja določila pravilnika o arbitraži pri Gospodarski zbornici SR Slovenije.

18. člen

Odločitve arbitraže so dokončne. Zoper nje je možen v roku 15 dni od prejema odločbe spor pred pristojnim gospodarskim sodiščem.

VIII. ZAKLJUČNA DOLOČILA

19. člen

Isršni odbor in strokovne komisije imenujeta podpisnici najkasneje v 30 dneh po podpisu tega sporazuma.

20. člen

Sporazum stopi v veljavo, ko ga podpišeta pooblaščen predstavnik na podlagi pooblastila pristojnega organa upravljanja podpisnice.

Predstavnik podpisnice mora ob podpisu predložiti pismen sklep organa upravljanja o pristopu k samoupravnemu sporazumu.

Ta sporazum bosta podpisnici uskladili z zakonom o obveznem trajnem sodelovanju med trgovskimi in proizvodnimi organizacijami združenega dela v 90 dneh po njegovi uveljavitvi oz. prej, če bo tako predpisano.

21. člen

Ta samoupravni sporazum se vključuje v širši sporazum, ki bo sklenjen med jugoslovanskimi železarnami in organizacijami blagovnega prometa črne metalurgije ter v sporazum o medsebojnem sodelovanju in poslovanju v poslovno interesni skupnosti, ki ga bo sklenila Metalka z jugoslovanskimi proizvajalci. Metalka in Slovenske železarne bosta prvenstveno upoštevali določbe medsebojnega sporazuma, na osnovi širših sporazumov pa bosta reševali vprašanja, ki v tem medsebojnem sporazumu niso posebej določena.

SLOVENSKE ŽELEZARNE

METALKA Ljubljana

Ljubljana

Ljubljana, 21. VIII. 1974

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

Vodik — energija bodočnosti

4

Tretji možni način vodika kot pogonskega goriva za avtomobile, so sintetizirani materiali. Med njimi je najbolj primeren metanol in nekoliko manj amonijak. Metanol dobimo s sintezo (spajanjem) ogljikovega monoksida (CO) in vodika. Praktično lahko to izvedemo pri nepopolnem zgorevanju premoga ob dodajanju vodne pare. Metanol je zanimiv tudi zato, ker nastane pri njegovem zgorevanju manj škodljivih proizvodov kot pri bencinu. To je razvidno iz spodnje tabele (količina v g/km vožnje):

	Nezgoreli ogljikovodiki	CO	Dušikovi oksidi
Bencin	1,36	20,10	1,90
Metanol	0,19	2,40	0,21

Današnja cena metanola je v primerjavi z bencinom za 40 odstotkov višja. Vendar računajo, da bodo bodoče podražitve nafte to razliko kmalu izenačile.

Kot zadnja možnost pride v poštev uporaba vodika vezanega v trdne hidride različnih kovin (svinec, lantan, nikelj, železo, titan, vanadij, magnezij). Ta način je tehnično precej dognan. Zato strokovnjaki z njim v bodočnosti resno računajo. V prehodnem obdobju pa predvidevajo prehod na metanol ali utekočinjeni premog.

Transportiranje vodika

Vodik lahko transportiramo kot plin po cevovodih. Specifični transportni stroški, z ozirom na drugačne termidnamične pogoje, so nekoliko višji kot za zemeljski plin.

Utekočinjenje vodika zahteva zaradi nizkega vrelišča porabo energije, ki ustreza 28 odstotkom njegove energetske vsebnosti. Transportiranje tekočega vodika v velikih Dewarjevih rezervoarjih ne predstavlja danes nobenega problema. K temu so pripomogle bogate izkušnje z uporabo tekočega vodika v vesoljski tehniki. Tudi železniški transport tekočega vodika je v ZDA postal že rutinska zadeva. Isto velja tudi za shranjevanje tekočega vodika v velikih stacionarnih rezervoarjih. To bo prišlo posebno v poštev pri uporabi vodika za kritje konic v jedrskih elektrarnah.

Zelo zanimiva je ideja transportiranja tekočega vodika v posebnem kablu, skupaj z električno energijo. Kot super prevoden material za kabel, pride v poštev zlitina nioba in cinka. Ta ima pri temperaturi tekočega vodika — 252 stopinj C izredno majhno specifično električno prevodnost. To pa pomeni transportirati električno energijo s pomočjo tega kabla ob minimalnih izgubah.

Pri proizvodnji vodika ne smemo pozabiti na stranski produkt: kisik. Tega je mogoče transportirati po cevovodih do industrijskih porabnikov (železarne in podobno). Poleg tega bodo lahko ta kisik zaradi velikih količin, uporabili tudi za izboljšanje okolja (prezračevanje jezer, rek in čistilnih naprav).

Zaključek

Iz vsega tega vidimo, da je vodik tehnično skoraj idealno gorivo. Ne povzroča onesnaževanja okolice, vode je povsod dovolj na razpolago, možno ga je transportirati in uskladiščiti.

Razen tega je proizvod zgorevanja vodika spet voda, ki se preko ozračja in padavin ponovno vrne na zemljo. Zato ga lahko smatramo v prihodnosti, skupaj z električno energijo, kot sintetično nadomestilo za fosilna goriva.

Ker zaenkrat termokemični postopki proizvodnje vodika še niso razviti, bomo v bližnji prihodnosti uporabljali za proizvodnjo vodika elektrolizo. V nekoliko daljši prihodnosti pa lahko računamo na termokemične postopke, ki bodo zaradi boljše izkoristka ekonomsko bolj zanimivi. Kot vir energije, potrebne za proizvodnjo vodika, z enim ali drugim postopkom, pa pride v poštev jedrska elektrarna.

Iz ekonomskih razlogov lahko pričakujemo, da bo vodik najprej nadomestil današnje pogonsko gorivo za reaktivna letala. Na tem področju je že danes rešeno vprašanje varnosti. Kot druga možnost pride kasneje v poštev nadomestitev zemeljskega plina, kot energetskega vira v industriji in na drugih področjih. Pri avtomobilih bo nadomestitev bencina tekla verjetno preko vmesnih stopenj (npr.: metanol) in šele potem eventualno do vodika. Vendar bodo pri tem imeli važno vlogo proizvajalci avtomobilov.

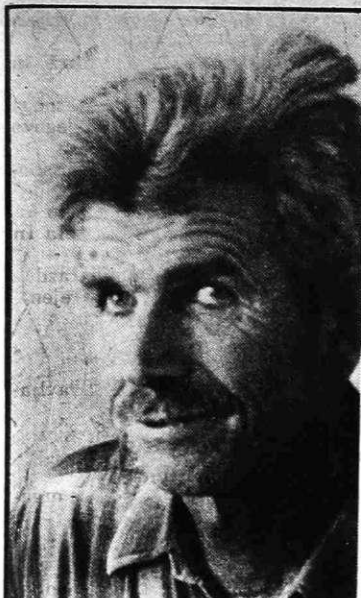
Danes kaže situacija, da lahko šele ob koncu tega stoletja računamo na večjo uporabo vodika kot nadomestila za fosilna goriva. Ali bo to prej ali pa tudi kasneje, bosta vplivala predvsem dva energetska činitelja: nafta in jedrske elektrarne. Pri nafti gre za to, kdaj bo postala predraga in kdaj jo bo pričelo primanjkovati. Pri jedrskih elektrarnah pa kdaj jih bomo zgradili dovolj za ekonomsko proizvodnjo vodika z elektrolizo in termokemičnim postopkom.

Odgovor na to bo dala že bližnja prihodnost!

Konec

sečne
Marj
mam

Avt
v žele
lastna
za t
uspeš
času ž
Po
izred
ranje
lovan
nega
svoje
dokaj
in ki
tako,
kratk
načrt

NAŠ PORTRET

umikali, obdelovali s svojo propagando. Svarili so nas pred novo Jugoslavijo, da nas bodo vse pobili.

Mi pa si nismo želeli drugega, kot čimprej priti domov. Takoj smo se vključili v obnovo domovine.

Kakšno je bilo potem vaše življenje?

Dobil sem delo v Železarni. V valjarni profilov na Javorniku sem bil zakladalec pri peči. Poročil sem se in kmalu je bilo treba skrbeti za štiri otroke. Prav dobro v tovarni nisem zaslužil, zato sem iskal zasluzka tudi drugod. Prodajal sem knjige založbe Borec, letos pa je že 21 let, kar z ženo raznašava Ljubljanski dnevnik.

Dve hčerki sta že poročeni, ena dela v Železarni, sin se je letos izučil za instalaterja, najmlajša hčerka pa hodi v sedmi razred. Imam pa tudi že dva vnuka.

Udeleževali ste se tudi drugod, ne samo skrbeli za zasluzek?

Leta 1948 sem bil v vojski sprejet v Zvezo komunistov, delam pri Zvezi borcev v komisiji za interniranje, v obratu pa sem zadovoljen za krvodajalske akcije.

Precej let po vojni sem pri PD Javornik delal v gospodarskem odboru in dve leti nosil hrano v Staničevo kočo in bil pred desetimi leti, ko je bilo ustanovljeno društvo prijateljev mladine, prvi predsednik. Po vrnitvi iz taborišča sem bil član in sekretar SKOJ.

Danes sem že precej izpregel. Naj se mlajši ukvarjajo s tem. Do obiska pri vas je prišlo predvsem zato, ker ste že velikokrat dali svojo kri. Kolikokrat?

Dvakrat direktno iz roke v roko, ko sem bil pri vojaki, potem pa še sedemnajstkrat na krvodajalskih akcijah. Od kar so te akcije na Jesenicah, se jih nisem udeležil le dvakrat, ko sem bil bolan.

Zakaj dajete svojo življenjsko tekočino za nekoga, s katerim se sploh ne poznata?

Pomagaj človeku, saj sam ne veš, kdaj boš rabil pomoč! Če lahko dam kri, zakaj je ne bi dal. Škoduje ne, boli pa tudi ne.

Marsikoga sem že pregovoril, da jo je dal. Nekateri pravijo, da kri potem prodajo. Kaj bi jo prodajali, če pa jo jeseniška bolnišnica porabi več kot jo dobimo na Jesenicah.

Kakšen je vaš današnji trenutek?

Delam. Z ženo se dobro razumeva, pomagava otrokom, kar moreva in drug drugemu. Zmeraj smo živeli v skromnem in ker sem skromnega navajen, sem zadovoljen z življenjem. ZOF

Letošnja krvodajalska akcija na Jesenicah je pred durmi. Ko smo poizvedovali za tistimi, ki so v Železarni največkrat darovali svojo kri, nas je pot pripeljala do Ivana Martelaka.

Ivan Martelak je letos maja dopolnil 50 let. Doma je z Javornika, kjer tudi danes živi, v Železarni dela 26 let, zadnjih deset let kot žarilec v valjarni 2400.

Iz kakšne družine ste doma?

Iz proletarske. Oče je bil pred vojno, 1938. leta, mesec dni zaprt zaradi povezave z delavskim gibanjem, potem pa zaradi tega enajst mesecev brez službe. Takrat nam je šlo slabo. Jaz sem hodil zadnje leto v osnovno šolo, po šoli pa v Sedejev mlin, da bi zaslužil kakšnega kovača ali kilo moke, oče je zagrabil za vsako priložnostno delo, ki se mu je ponudilo, brata, ki je takrat prišel od vojakov, pa zaradi očeta tudi niso hoteli sprejeti v tovarno KID.

Kako ste preživeli vojna leta?

Leta 1942 so me skupaj z materjo in očetom izselili v Wernfels pri Nürnbergu. Sedemnajstega aprila je bil ubit takratni jeseniški župan Lukman, dan kasneje pa so zato izselili z Jesenic 50 družin — 280 ljudi. Brat je bil v partizanih.

To je bilo politično opazovalno taborišče in ni bilo tako hudo kot v mnogih drugih taboriščih. Izselili so nas kot politično sumljive osebe.

Domov smo se vrnili tri mesece po osvoboditvi. Po tistem, ko so nas osvobodili, smo bili nekaj časa v zbirni bazi. Ko so bile popravljene železniške proge, smo se lahko vrnili. V našem transportu — na enem vlaku, je bilo približno 2400 ljudi. V glavnem sami Slovenci.

Kako je bilo, ko ste se vrnili?

Že v Nürnbergu smo imeli svojo zastavo. Na poti domov so nas ustaši in četniki, ki so se

IZ GLASIL DELOVNIH ORGANIZACIJ SLOVENSKE ŽELEZARNE

INFORMATIVNI

Fužinar

MESEČNO GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

POBUDA MLADIH STROKOVNJAKOV

V osmi, avgustovski številki INFORMATIVNI FUŽINAR, mesečno glasilo ravenških železarjev, je objavljen sestavek pod gornjim naslovom, ki ga objavlja 42 mladih strokovnjakov iz železarne Ravne z visoko izobrazbo. Njihove ugotovitve, pripombe in predloge, zaradi pomembnosti ter aktualnosti in ker se z nekaterimi srečujemo in z njimi ukvarjamo tudi v naši železarni, smo povzeli tudi za naše glasilo.

Predlogi in pripombe mlajših strokovnih sodelavcev se nanašajo na odnose in pravilnike podjetja, ki zadevajo problematiko strokovnih sodelavcev železarne Ravne. Njihov namen je bil, da s tem opozorijo samoupravne organe in družbenopolitične organizacije ter vodstvo podjetja na posamezne slabosti in napake v veljavnih pravilnikih ter na odnose do strokovnih sodelavcev in njihovega dela.

Že v uvodu poudarjajo ugled železarne Ravne, ki si ga je pridobila doma in na tujem, po zaslugi dolgoletnih delovnih izkušenj, tradicije in dobrega strokovnega dela sodelav-

cev. Tako je ugled ravenškega jekla dosegel sam vrh svetovne jeklarske industrije. Ohranitev tega ugleda in nadaljni razvoj tehnologije podjetja, je naloga, ki je zaupana celotnemu strokovnemu kadru ravenške železarne. Njihova uspešnost pa je med drugim odvisna tudi od počutja in medsebojnih odnosov v podjetju, kjer pa je še vrsta slabosti. Ker v tem času v podjetju pripravljajo nove pravilnike in delajo na sistematizaciji ter oceni delovnih mest, je po mnenju avtorjev, to najbolj primeren čas, da opozorijo na slabosti dosedanjih pravilnikov in odnosov z željo, da se to v prihodnje izboljša.

Čeprav je več dejavnikov, ki vplivajo na ohranitev likvidnosti in ki imajo svojo osnovo v proizvodnji, avtor opredeljuje nekaj najbolj vidnih.

1. Dvig gotovinskega deleža plačane realizacije v prvem polletju letos na 54 odstotkov, medtem ko so v istem obdobju lani dosegli le 30 odstotkov, v vsem lanskem letu pa 38,7 odstotkov gotovinskih plačil. Njivejši delež pri tem ima izvoz, pri katerem so dosegli v prvem polletju 76 odstotkov celotnega lanskega izvoza ali 5.462.960 ameriških dolarjev. Razen tega pa so na račun lanskega izvoza letos prejeli 30 milijonov dinarjev.

2. Z najemanjem cenejših uvoznih — izvoznih kratkoročnih kreditov, ocenjujejo izdatke za obresti in obremenjenosti dopolnjujejo manjkajoča dolgoročna sredstva. Za kratkoročne kredite, ki jih je težko dobiti, znašajo obresti 11 odstotkov, pri izvoznih kreditih plačujejo po povprečno 6,5 odstotka, za pripravo izvoza devet odstotkov in uvozne — H kredite pa 8,5 odstotkov.

3. Težji problem je uvoz, katerega vrednost bo v železarni Štore letos znašala okrog deset milijonov ameriških dolarjev, ob zahtevi, da je treba pri banki vnaprejšje položiti denar. Z razporejanjem uvoza na druge posredne uvoznike, ki istočasno pri njih kupujejo blago za domači trg, so v železarni Štore znatno zmanjšali pritisk na lastna denarna sredstva in dosegli poravnano uvoznih zneskov skozi terjatve do svojih kupcev. Del uvoza pa je šel tudi preko skupnih služb Slovenskih železar. Od skupne vrednosti 4,8 milijona ameriških dolarjev uvoza v prvem polletju, so na ta način posredno uvozili kar 46,8 odstotkov in ta delež bodo po potrebi še večali.

4. Vpliv na povečano denarno maso, so imeli tudi višje prodajne cene izdelkov črne metalurgije in boljši asortiment prodaje. Skupna prodajna cena v železarni, je bila v prvem polletju v primerjavi z decembrom 1973, za štiri odstotke višja, v primerjavi z letom 1973 pa kar 29 odstotkov. To se seveda odraža na dobičku, ki je znašal v prvem polletju 3,1 odstotek celotnega dohodka, skupaj z amortizacijo pa predstavlja bruto akumulacijo 9,5 odstotkov.

V nadaljevanju avtor navaja bilanco obratnih sredstev za prvo polletje v primerjavi s stanjem 1. januarja. Pri tem ugotavlja, da obravnava posameznih elementov tekočega poslovanja pokaže napredek, pa tudi težave. Zanimiv je padec deleža zalog materiala, ki zvišuje obračanje sredstev in s tem zmanjšuje potrebo po angažiranju dolgotrajnega dela kapitala. V sedanjih tržnih pogojih pa je to tudi odraz velikega pomanjkanja promateriala, zlasti valjavskega vložka, kar je hkrati tudi opozorilo, da se bodo težko izognili zastojem v proizvodnji.

Pri terjatvah od kupcev v železarni Štore sicer v absolutnem znesku beležijo veliko povečanje od začetka leta, v bistvu pa je to le minimalen porast, ker se je zunanja realizacija v tem času povečala za 43 odstotkov. Tudi število dni vezave sredstev pri kupcih je manjše in znaša 55 dni, nasproti 75 dnev v istem času lani. Med »ostalimi obratnimi sredstvi« so se zlasti povečala sredstva na žiro računu (indeks 318) in sredstva v obliki menic in čekov (indeks 155), občutno pa so bili znižani, iz že opisanih razlogov, avansi dobaviteljem, medtem, ko so vezavo njihovih sredstev od 45 dni, zmanjšali na 39 dni. Pozitivna ugotovitev v prvem polletju je tudi večanje odnosa med kupci (prodajo) in dobavitelji (nakupom), ki je bil v začetku leta 1:1,48 v korist kupcev, sredi leta pa že 1:1,74.

V polletni analizi je posebej prikazana razpredelnica o gibanju deležev nekaterih virov sredstev in struktura najetih kratkoročnih kreditov. Iz teh je razvidno, da se povečuje delež dolgoročnih kreditov in zmanjšuje delež dražjih kratkoročnih kreditov. Avtor ob tem ugotavlja, da so s tekočim odplačevanjem kreditov dosegli pocenitev le-teh, da pa so na ta račun ostali odprti nekateri drugi viri obratnih sredstev, kot npr.: investicijsko vzdrževanje, pasivne razmejnitve in podobno.

V sklepnih mislih avtor sestavka poudarja, da je celotno področje, ki zagotavlja plačilno sposobnost železarne Štore mnogo širše, kot je obravnavano v sestavku. Le-to namreč vključuje tudi priporočila komisije za likvidnost posameznih sektorjev, ki so jih potrdili tudi samoupravni organi. Stanje na trgu in odnosi v vrednosti, ki se pogosto spreminjajo, zahtevajo hitra prilagajanja. Plačilna sposobnost domačih podjetij se je namreč proti sredini leta bistveno poslabšala. To potrjuje podatek, da so v letu 1973 dosegli odnos plačane proti fakturirani realizaciji 103,2 odstotka, za prvo polovico letos pa znaša le 89,1 odstotek in ima nadaljno tendenco upadanja.

»Takšno gibanje«, zaključuje Marjan Belej, »bo v drugi polovici leta zahtevalo zelo pestro ukrepanje, da bi zadržali pridobljene pozicije, poleg tega pa bomo morali na vseh nivojih in samoupravnih organih delovati v smeri zagotovitve dolgoročnih ciljev in pogojev za trajno plačilno sposobnost podjetja. Spričo zelo hitre rasti podjetja, ki jo omogoča izvršena rekonstrukcija zastarelih obratov, lahko napovemo nekajletno stalno potrebo po znatnem večanju deleža kvalitativnih lastnih obratnih sredstev. Prav tako je ob tem pomembno upoštevati povratni učinek obratnih sredstev na tempo rasti podjetja, saj predvidevamo razvoja na račun nelikvidnosti in drugih organizacij združenega dela, ne moremo dopustiti.«

V prvi ugotovitvi navajajo, da v Železarni pogrešajo plan kadrov, ki naj bi predvideval dejanske potrebe po strokovnih sodelavcih in njihovo zaposlitev na ustreznih delovnih mestih. V zvezi s tem opozarjajo na nekatere dosedanje slabosti ob prihodnosti novih strokovnih kadrov v podjetje. Večkrat niso vedeli kam z njimi in kako jih zaposliti, čeprav so že leta vedeli, ker so bili stipendisti, da pridejo, včasih pa so bili celo odveč. Navajajo, da bi jim bilo treba po pravilniku dodeliti pripravniški program dela, hkrati pa menijo, da je sedanji pripravniški staž predolg in premalo izkoriščen. Pripravniki so v večini primerov prepuščeni sami sebi in lastni iznajdljivosti. Dogaja se celo, da le-ti dobivajo polena pod noge, težko pa je za pripravnika dobiti ustrezno delovno mesto. Nekatere službe se jih branijo in so proti vsakršnim kadrovskim spremembam. Posledica tega je neustrezna zasedenost delovnih mest, pa tudi odnos do strokovnih kadrov je na račun prakse oziroma delovne dobe omalovažujoč.

Drugo vprašanje, ki ga med slabostmi omenjajo, je vprašanje njihovega strokovnega izpopolnjevanja. Strokovnih posvetovanj in seminarjev tako doma, kot v tujini, se mladi strokovni kadri, le redko lahko udeležujejo. Problem neangajiranosti mlajših strokovnih delavcev je tudi pri službenih potovanjih v tujino, na primer v zvezi z nabavo nove opreme ali strojev, ki bodo kasneje njim zaupani v upravljanje.

V zvezi s sistematizacijo in oceno delovnih mest, ki jih sedaj pripravljajo na novo in v zvezi z novim pravilnikom o delitvi osebnega dohodka sodo, da ocene delovnih mest niso bile v celoti pravilne pa tudi pri delitvi osebnega dohodka je bila občutna prednost na fizičnem delu, medtem ko umsko-raziskovalno delo mlajših strokovnih delavcev ni bilo stimulatивно nagradeno. Občutna prednost je bila tudi pri nagrajevanju strokovno organizacijskega kadra, medtem ko je bilo strokovno tehnično delo vedno močno zastopljeno. V novem pravilniku o delitvi OD navajajo, da se mora ta odnos uskladiti in doseči pravilno vrednotenje obojega strokovnega dela.

Nova sistematizacija mora v ocenah zajeti vsa, zasedena in nezasedena delovna mesta, s čimer bo odstranjen vpliv kandidata na oceno za novo zasedeno mesto. Pravilnik o nagrajevanju mora, po mnenju podpisnikov, nuditi možnost dodatnega nagrajevanja za prizadevanost in sposobnost strokovnih kadrov. Razen tega bi moral biti sistem nagrajevanja bolj elastičen in ne tako tog kot je sedanj.

Dosedanje pripombe, vključno s stanovanjsko problematiko, so po njihovem mnenju, tudi vzrok za fluktuacijo. V zadnjem letu je bilo sicer dodeljenih več stanovanj mlajšim strokovnim delavcem, kar naj bi bila tudi praksa v bodoče, zato predlagajo, da se to vprašanje ustrezno vgradi v pravilnik o dodeljevanju stanovanj, s čimer bi le prevzeli izkušnje nekaterih podjetij, ki imajo že dolgo tako prakso.

V nadaljevanju govorijo o velikem številu strokovnih sodelavcev, ki so zapustili podjetje ravno zaradi obravnavanih problemov. Bralcem prepuščajo v lastno presojo o tem, kdo je zapustil železarno zaradi nezadovoljstva in kdo iz drugih vzrokov. Med njimi so namreč tudi taki, ki so imeli že daljšo delovno dobo v podjetju, ki so bili že specializirani, kar je še večja škoda za podjetje. Sezname vseh teh so avtorji predložili sestavku, kakor tudi seznam stipendistov, ki se zaradi poznavanja teh razmer in odnosov, niso hoteli zaposliti v podjetju.

Pred tremi leti, navajajo v sestavku, so starejši kolegi na podoben način opozorili na nepravilnosti in zahtevali izboljšanje odnosov, vendar brez večjih rezultatov.

V sklepu sestavka ponovno opozarjajo, da v primernem času opozarjajo podjetju in sebi v prid na slabosti, ki so obstojale. Pripominjajo pa, da vse pripombe ne veljajo za vse oddelke v Železarni. Urejanje teh vprašanj v bodoče ne sme biti le razumevala, subjektivna zasluga nadrejenih, temveč morajo biti urejena s pravilniki. V veliki skrbi za nadaljni razvoj železarne Ravne, naglašajo podpisniki, je rešitev teh vprašanj nujna zahteva in za začetek reševanja predlagajo razgovor podpisnikov z drugimi strokovnimi sodelavci železarne.

Uredništvo ob sklepu sestavka pripominja, da do zaključka redakcije še niso bili dokončno izoblikovani sklepi s skupnega razgovora mladih strokovnih sodelavcev in članov strokovnega sveta ter drugimi vodstvenimi delavci železarne.

Štorski ŽELEZAR

V LETOŠNJEM PRVEM POLLETJU POSLOVALI LIKVIDNO

Štorski železar, glasilo štorskih železarjev, ki izhaja enkrat mesečno, v zadnji številki z dne 25. avgusta, objavlja sestavek avtorja Marjana Beleja pod gornjim naslovom. Iz obsežnega sestavka povzemamo najpomembnejše ugotovitve.

Avtor že v uvodu ugotavlja, da so v železarni v prvem polletju svoja lastna in najeta finančna sredstva za tekoče obratovanje obračali uspešno, kar kaže tudi to, da v tem času žiro račun ni bil blokirani.

Po izkušnjah preteklega leta so izredno pozorno spremljali financiranje poslovanja in z dobrim sodelovanjem komercialnega in finančnega sektorja jim je uspelo, da so svoje finančne obveznosti poravnali dokaj redno. Za to potrebna denarna in kreditna sredstva so najemali tako, da so zmanjšali delež dražjih kratkoročnih kreditov. Z mesečnim načrtovanjem financiranja posa-

meznih komercialnih akcij in z rednim delovanjem komisije za likvidnost v podjetju, so uvedli novo prakso in grupno obravnavanje financiranja v železarni. Tako prakso je še posebej narekovala deset let trajajoča rekonstrukcija in novogradnje, ki doslej niso ustvarjale tolikšne akumulacije, da bi krepili svoj poslovni sklad. Z uvajanjem novih kapacitet in večanjem letne vrednosti prodaje v zadnjih letih kar za 30 odstotkov letno, naglašava avtor, pa prav sedaj, na začetku svojega vzpona, železarna potrebuje več kapitala za razmah svojega poslovanja in večanja svoje rasti.

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan Tudi največja tajnost ni zagotovila 4 uspešnega desanta

Nemška obveščevalna služba je medtem zvedela, da se je vrhovni štab narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije s Titom na čelu naselil v Drvarju. Osnovna zamisel Renduličevega štaba je bila naslednja: »Z nenadnim napadom letalsko-desantnih enot uničiti vrhovni štab. Hkrati naj koncentrično proti Drvarju prodor motorizirane in pehotne sile in se združijo z letalsko-desantnimi oddelki. Potem, ko bodo le-ti obkolili enote narodnoosvobodilne vojske, ki varujejo ozemlje okoli vrhovnega štaba, naj jih začne sistematično uničevati; uničiti je treba šest rdečih divizij!«

Desant na Drvar naj bi bil torej začetek široko zasnovane ofenzive na osrednje sile naše narodnoosvobodilne vojske z vrhovnim vodstvom vred.

Himmler sam je v to survo generalu Renduliču poleg ostalih vojaških enot dodelil tudi 500-SS-padalško-luski bataljon, ki je bil okrepjen še z drugimi posebnimi enotami. Ta bataljon je bil sestavljen iz ljudi, ki so bili obsojeni na različne kazni, nekateri tudi na smrt. Z uspešno izvršeno nalogo, ki pa jim tedaj še ni bila pojasnjena, bi bili oproščeni vseh kazni.

Boljše skupine ubijalcev, ki je štela okoli 900 mož, si ni bilo mogoče misliti. Za izvršitev celotne naloge, ki naj bi se začela 25. maja 1944 na vse zgodaj — to je na Titov rojstni dan, z desantom na Drvar pod geslom »Rösselsprung« — skok šahovskega konja — so Nemci pripravili še del treh svojih divizij, med njimi 7. SS divizije »Prinz Eugen«, nekaj domobranskih, ustaških in četniških enot ter motoriziranih kolon in sicer pod poveljstvom štaba 15. planinskega korpusa. Padalci so se pripravljali v območju Kraljeva, da tudi kraj njihovega urjenja ne bi izzval sumenjen, kdaj in kam so namenjeni. Vse je potekalo v največji tajnosti.

V štabih tistih nemških divizij, ki so se pripravljale na operacijo »Rösselsprung«, je bil z načrtom seznanjen le najožji krog najvišjih oficirjev.

Vsi nemški dokumenti, ukazi, dopisi, radiogrami, depeše in podobno, ki so bili vezani na drvarsko operacijo, so bili označeni s stavkom »Tajni komandant predmet za načelnika štaba«. To je bila najvišja stopnja tajnosti, ki so jo uporabljali v nemški armadi. Take dokumente je lahko prenašal samo oficir, obdelovati pa jih je smel samo načelnik štaba. Se pravi, da so bili s pripravami operativnega dela drvarske operacije seznanjeni samo koman-

dant in načelnik štaba 15. planinskega korpusa, malo pozneje pa še komandanti in načelniki štabov divizij in nekateri drugi.

Vsi ti ukrepi tajnosti so bili res tako uspešni, da niti njihove lastne enote niso vedele, kaj se pripravlja. V okviru teh priprav in v duhu tajnosti je tudi poveljnik nemškega letalstva na Hrvaškem prepovedal v tem času bombardirati Drvar in bližnji Bosenski Petrovec, da morda ne bi vznemirili vrhovnega štaba in ga pregnali kam drugam. Nemška komanda je v survo, da bi usmerila pozornost drugam, širila tudi dezinformacije, katerim naj bi nasledila obveščevalna služba narodnoosvobodilne vojske. Tako so med premeščanjem 500-SS-padalško-luskega bataljona na izhodiščna letališča razširili vesti, da bo ta in ta enota, ki so jo pripravljali za operacijo proti Drvarju, premeščena v okolič Imotskega, kjer bo izvedena večdnevna akcija.

Toda ali obveščevalna služba narodnoosvobodilne vojske res ni nič zvedela o nemških nakanah?

Se v času, ko je vrhovni štab bival v Jajcu, so tja prišle prve vesti, da Nemci načrtujejo napad na vrhovni štab z zračnim desantom. Že tedaj je vsa vojska z vrhovnim štabom vred ustajala zato zelo zgodaj in okrepila opazovalno službo. Tudi po prihodu vrhovnega štaba v Drvar so partizanski obveščevalci prinesli vest, da Nemci res pripravljajo zračni desant in da zato v Kraljevu podučujejo izbrano moštvo.

Na osnovi takih informacij je bil po nalogu vrhovnega štaba izdelan načrt za preplah in načrt za obrambo Drvarja. To je bilo izvedeno zelo natančno. V drugi polovici aprila je bilo o možnosti zračnega napada na Drvar obveščeno tudi poveljstvo vojaške šole, ki je bila v bližini. V zvezi s tem je bil tudi višji kurz vojaške šole v Šipovljanih osnovan v bataljon.

Tudi v zaščitnem bataljonu vrhovnega štaba so izvršili vrsto varnostnih ukrepov. Izgradili so več bunkerjev, okoli so utrdili z rovi in pripravili mitraljezna gnezda. Zaradi vesti o nameravanem nemškem desantu se je iz varnostnih razlogov tudi Tito preselil iz samega Drvarja v bližnje Bastase, kjer je bila tudi znana pečina. To pa ni bilo vse, kajti v primeru resničnega napada samo oficirski šola in zaščitni bataljon, ne bi mogla nuditi prave obrambe, zlasti še, ker je bilo v Drvarju in njegovi okolici celo vrsto drugih forumov in ustanov. To so bili: centralni komite komunistične partije Jugoslavije, centralni komite komunistične mladine, AVNOJ in

Nacionalni komite, partijska šola, sanitetni oddelek vrhovnega štaba in sanitetni tečaj, okrožni in okrajni forum Drvarja, razne delavnice, ameriško, angleško in sovjetsko vojaško odposlanstvo, radijska postaja »Svobodna Jugoslavija« in še druge ustanove. Zaradi tega je šesta liška proleterska divizija, ki je bila tedaj razporejena po vaseh okoli Drvarja dobila povelje, naj zaradi varstva pošlje v Drvar eno izmed svojih brigad. O tem general Džoko Jovanović, tedanji komandant te divizije pravi:

»V začetku aprila 1944. leta mi je kurir sporočil, naj se takoj javim vrhovnemu komandantu. Titu sem se javil okoli poldneva... Pred brunarico, zgrajeno nad gorskim potokom, je med hudournikom in vhodom v pečino hodil stražar. Ko me je opazil, je rekel, da me Tito že čaka... Nekaj minut za tem sem ga že pozdravil... In Tito mi je takoj začel razlagati, zakaj me je klical. Vrhovni štab je torej razpolagal s podatki, da Drvarju grozi desant sovražnikovih padobrancev, in to prav kmalu. Zaradi tega naj bi prilagodili razpored naših enot in svoj načrt obrambe zračnemu napadu. Tito mi je rekel, naj v to survo izdvojim eno brigado, ki bo neposredno varovala Drvar.

Še istega dne sem Tretji brigadi naše divizije zapovedal, naj se premešči v Drvar. Njenemu komandantu sem razložil pomen naloge in brigado smo na osnovi Titovih sugestij razporedili na razna ustrezna mesta. Borci smo oborožili kar smo jih najbolje mogli, poiskali smo najprimernejša kritja, vzpostavili stalne opazovalnice in blokirali najvažnejše dostope k mestu. Borci so vedeli za kaj gre in v primeru desanta bi obramba takoj začela delovati. Bili smo povsem prepričani, da bomo v primeru potrebe kos tudi izjemoma močnim sovražnikovim napadom.

Tekel je dan za dnem, enote tretje brigade so bile neprestano na položajih in vse je čakalo tako, kot da se bo vsak hip iz zraka spustil desant, po tleh pa se nam bodo približali tanki.

V takem pričakovanju je pretekel ves april, a borci so vsak dan čakali, kdaj se bodo na nebu pokazale padalske gobe.

A čez dober mesec tega pričakovanja — to je bilo sredi maja — je iz vrhovnega štaba prišlo obvestilo, da je nevarnost minila. Obveščevalci so namreč sporočili, da je zavezniško letalstvo v začetku maja 1944 na letališču pri Zagrebu uničilo nemška letala in da so Nemci opustili misel na desant. Po teh podatkih naj bi minila tudi nevarnost za vrhovni štab.

(se nadaljuje)

Poskušal je s palcem čez ostre škrbine. Narahlo jih je otipal. Zdele so se mu v redu. Pobral je zmečkano slamo, jo podržal proč od sebe in zamahnil. Rez ni bil najboljši. Slamo je bolj raztrgal kot odsekal. Zmignil je z rameni, povlekel nogo za sabo in odšel k podu. Spustil je srp v vrečo. Vedel je, da bo odrezal trdo pšenično steblo, žilnati in oveli plevel pa bo trgal. Kaj more za to!

Postal je in premišljal, če bo vse pri roki, ko bo čas; vol in konj — sta, je prikimal, voz — obrnil se je h kozolcu, vrvi so tudi, snopnik je pred hlevom, srpa tu, je pogledal pod noge. Vse je!

Iz kuhinje je bilo že slišati ženske. Ena je z dolgimi glasovi nekaj dopovedovala drugim. Ko ji je zmanjkalo glasu, je planilo iz vseh. Ko da so se zapodile miši. Pa spet dolgi, molitveni glas, ki se je nagibal v jok, prav na robu je bila z njim, a ga je še vlekla na dan, še je brlel iz nje kot iz luknjice molj.

Debecv je podržal karbidovko in čakal, kaj bo. Ženske pa so obmolknile, zmerom daljši je bil molk, in ni vedel, ali bi šel v kuhinjo ali bi stal še naprej pred hlevom.

Dvignil je luč, ki je spet zasigala z dolgim plamenom. Po dvorišču so se zazibale sence. Rinile so za njegov hrbet in se zgubljale v temi.

— Jejo! mu je zadišal ocvirkov kruh. Moral je biti še topel, ker je skorja hrstela, ko so jo lomile.

Podrsal je po travi pred hišo. Skozi okno jih ni mogel videti, ker je karbidovka zarisovala okoli njega premočno mejo in je bil ves ujet vanjo. Šele ko je odložil luč na okensko polico, jih je zagledal. Z njegovo vred so se sedele za mizo pred olupljenim hlebcom in ga trgale kakor ujede. Iz sredine se je še kadilo.

Glasno se je obdrsal po stopnicah in sklonjeno vstopil, ko da je nad njim že strop.

— Dober večer! je rekel in postal.

Ženske so se odmikale druga drugi, da bi ga bolje videle. Prenehale so zvečiti in ga vabile: — Znan, glej!... Na, semle, semle!... Na!... Na!

— Saj je še prostora je kazala žena na stol zraven sebe.

Debecv se je štokljaje primaknil. Na nerazločen smeh mu je šlo, ko je sedel.

— Blažen med ženami! je rekla Stgarka, raztegnila usta in jih pokazala vsem.

Debecvu je šlo samo na videz na zadrego in sram. Počasi je segel po ocvirkovcu in, kot vsak gospodar, odtrgal je nekaj sredice.

— Ne gre ti, vidim! je rekla Stgarka s piskajočim glasom. Zasopla je z razžrtim nosom in ugriznila v nov, večji kos.

PAVLE ZIDAR

11

SVETI PAVEL

— I, kaj boš! jo je Grdenka očitajoče pogledala in se prišla za mizo, ko da se pripravlja na zamero. On bi že, če me ne bi bile tako potrebne.

— Ja, ja! je hitela Božička in grabila za roke Stihljo. Potreba je velika, po... —

Toda Stihlja je zmaknila roko in ga čez Božičko vprašala, kaj je klepetal toliko časa, da je Reza medtem kar medlela.

Vse so pogledale Debevko, ta pa je vsaki samo odobrila z očmi kakor muja in se pogreznila predse.

Ženske so jenjale segati po kruhu. Pikale so s prsti po drobtinah ali pa jih z dlanjo brisale na tla. Site so se prijemale za pas in podirale krađe. Phale so druga proti drugi in si s prsti segale v zobe ali na glas izsevale iz njih ostanke.

— Nu, jejte še! je zivala Debevka prednje kruh.

Pa so ga samo gledale in gledale druga drugo, ko da so naveličane. Ali pa, če boš ti, bom še jaz, sama pa ne bom.

— Pa pijte! je porinila steklenico na sredo h kruhu. Žejne ne boste zmogle.

Piti? so se gledale.

Stgarka je popestovala roke, se izšobila pod zdicastim nosom s pijansko sivkasto rdečo podrastjo in se naredila še bolj sito in odžejano.

Tak tako! jo je ošinila Grdenka.

Pijanka stara.

Grdenka se je še sama skušala zamotati s prsti, stiskala jih je v pest, ko da jo bole.

Božička se je naslonila na mizo. Prav zdajle se je domislila svojega pogorelega hrama. Še nekajkrat si mora reči, da ima štirinasedmeset let, pa bo zajokala, da bodo vse te site babe, ki se zdaj tu delajo...

Stihlji sami se pa tudi ni dalo piti. Poznala je Rezo, kako ujeda. Zato se je previdno izmikala babam, ki so jo kresale s pogledi po prstih.

— Teta! je zaklicala Debevka. Stgarka se je stresla, ko da jo je potegnila za lase iz drežeja. Zagledala se je v Rezo in po ženskah ter odprla usta, da ji je jezik ves žareč zamolel iz smeha.

— Sem, sem, je dihlila, spala?

In ženske so se šele sedaj smele zdramiti, če so hotele zadržati videz, da jim Reza ne bi mogla do živenga. Zdehale so in s polnimi usti zraka bolj tulile kot se ogovarjale, da so res že skoraj zaspale. Prijemale so se za križ in lomile otrdelost, ki se jih je lotevala. Nasimhale so se druga drugi ali pa zgubljeno pogledovale v okno.

— Teta, nu! se je našobila Debevka.

Mladi Masajki z bogatim okrasjem

IZIDOR TROJAR

8 AFRIKA OKOLI KILIMANDŽARA

Potem s puščico prederejo žilo. Curek krvi lovijo v buče in jo pijejo samo ali pomešano z mlekom. Rano potem namažejo z živalskim blatom in se hitro zaceli.

Masaji pri sedemnajstih letih postane vojščak (moran). To je združeno s praznikom obrezovanja. Praznik imajo vsake tri leta po vsej masajski deželi. Potlej se začne za njih najlepša doba v masajskem življenju. Fantje iz ene skupnosti se izselijo iz vasi svojih staršev, postavi si »minjato« — hišo, ki stoji prosto in je brez trnove ograje. Matere in sestre vzamejo s seboj in ta nemadeževana mlada dekleta živijo s fanti v svobodni ljubezni. Moran ne sme delati, ne sme piti nikakršnega alkohola, ne kaditi, ne uživati rastlinske hrane, temveč samo meso in kri. Moran pleše, ljubi in se vojskuje. Vojskovanje je zdaj prepovedano, tako da ostaneta še ples in ljubezen. Značilno za Masajce je, da nimajo v ustih spodnjih sekalcev. Zobe izbijejo vsakemu otroku in ko mu zrastejo novi, mu jih zopet izbijejo. To počno zaradi tega, da lahko bolniku vlijejo v usta zdravilo, četudi od bolečin stiska zobe.

Masajci se ne zmenijo za avtomobile, puške in drugo tehniko. Pri njih veljajo kovači (konono), ki izdelujejo lepe meče, kopja in bodala, za nečiste. So sicer tudi Masajci, toda če dajo komu izmed njih roko, jo mora le-ta potem naoljiti. Nobena kovačeva hči se ne more omožiti. Vsi naši predmeti so tudi iz železa, zato so za Masajce nečisti in grdi. Tudi fotoaparati. Fotografirati Masajce je prepovedano, lahko pa tudi smrtno nevarno.

Ko smo se vračali izpod Kilimandžara, je eden naših hotel fotografirati skozi šipo kombija, toda kaj

kmalu smo dobili odgovor — razbito vetrobransko steklo.

V masajski deželi je bilo včasih toliko levov, da so uničevali črede volov. Masaji so lovili leve s kopjem in tako, da je eden izmed moranov zgrabil žival za rep. Prijeti leva za rep je največje junaštvo. Bojevniki, ki je to storil štirikrat in ostal živ, dobi naziv »melombuki«. Na glavi nosi okras iz levje grive in vsi ga spoštujejo.

Zato sem bil nejevoljen, ker nisem smel fotografirati. Ne bom mogel pokazati krajev in ljudi, ki sem jih videl. Poprosimo šoferja, če bi hotel ustaviti in se pogajati za fotografiranje dveh Masajcev, ki sta pasla živino ob cesti. Pogajanje je precej časa trajalo zaradi težav s sporazumevanjem. Šofer je govoril svahili, Masajca pa masajščino. Končno pristajeta, da napravim tri posnetke. Seveda moram plačati kar 35 šilingov. Napol naga priskakljata od kombija, ker se jaz nisem upal podati v grmičevje proti njima. Par posnetkov iz raznih kotov, nato pa me je še sopotnik fotografiral z Masajcema. To je bilo srečanje z ljudmi, oblečenimi v rdeče tunike, te visoke, asketske ljudi iz srca Afrike, oborožene s sulico in nožem, ljudmi, ki vztrajajo odmaknjeni od civilizacije, ob svojih čredah. Ljudi, ki jim je smrt vsak dan tako blizu kot ptice, ki posedajo po grmičevju, čakajoč slabotne.

Opdeljemo naprej proti Namangji. To je kraj za preskrbo z gorivom, obenem pa mejni prehod v Tanzanijo. Pretegnemo otrple ude, kupim Shellov zemljevid za dolar. Masajske ženske prodajajo nakit, prav takega, kakršnega nosijo tudi same. Ušesni mešički so se jim raztegnili zaradi teže nakita tudi do 10 cm. Kako bi rad fotografiral, pa ne

pustijo. Prodajajo tudi kopja za 25 šilingov. Nekateri jih kupujejo, razstavijo jih, da jih bodo lahko spravili v kovčke.

Peljemo naprej. Pred nami je zapornica. Tu je vhod v narodni park Amboseli, ki ga upravljajo Masajci sami in pobirajo ob vhodu nekakšno vstopnino za prehod čez njihovo ozemlje. To je kraj, ki je popolnoma rezerviran zanje in ni nikakršnih plantaž ali tovarn. Tu so oni polni gospodari. Ob poti, ki jo žre avtomobil, se ustavljajo Masajci. Z izrazom obraza ne razodevajo nobene radovednosti, nobenega odnosa. Za hip postanejo oprti na dolge sulice, s katerimi gredo skozi svoj čas. Morda pomenimo zanje dobro znamenje in na večer črede ne bo napadel lev. Morda pomenimo slabo znamenje, zboleli bodo, bližnji jih ponoči zaneso na prosto k zverem. Morda jim nič ne pomenimo. Njihove sulice so v opoldanskem soncu brez sence.

Šofer KILI si je za potovanje pod »sveto goro« Kilimandžaro oblekel bogato izvezeno srajco. Vprašamo ga, če bomo videli kakšno masajsko vas, pa nam odgovori, da že vse dopoldne vozimo mimo njihovih naselij. Potem smo se ustavili za trenutek pred eno izmed njih. Z roko je pokazal grmičevje in še nisem razpoznal ničesar. Zlito s pokrajino, da ga sam ne bi nikoli našel. Morda bi se ustavil pred njim in zaobšel, če bi ga sam iskal, kajti obdano z bodečim grmovjem, ki brani te krožnate zaselke pred levi, se v ničemer ne loči od skupine grmičevja v savani.

Pridemo v domovanje nosoroga, edinega predstavnika še živečih rinocervov.

(Nadaljevanje)

V pe seja izv s prece Najprej geodets bila me leti izd v meril približ čine, s gorske karta dela, po atlasov. Ker je potreba tudi v l naše ob Črni vr da bo osnovne okoli 12 Na se in niso ze niso us strom i vitev v je repul lagala, Geodet: pozneze prevzelo občinah Jesenic: časa in hen pri vršnega Govo sneman osnova za regi planira katastr pokaže kultur. sneman Na i so posl promet metu v Ker sn poročal najvažn treba v metno

ALI SVI

Sreč: cev, ne temu, naklon dovoljs ostalo vabljerv vseh p in ki NOB zgodov tem sr radi n sramu, no tist ziji ra drugih Borc čanj, s Ta po take p ali viti pokaže nja do tudi d so ti i Sloven tudi t času t v takil prav, pripne pokaže času t sebnaj Naj samo z zini ka nosno se ude srečan ljudem padno: medalj smo jil

SEJA IZVRŠNEGA SVETA

V petek, 30. avgusta, je bila 12. seja izvršnega sveta občine Jesenice s precej obsežnim dnevnim redom. Najprej so sklepali o nekaterih geodetskih zadevah. Naša občina je bila med prvimi, ko je pred desetimi leti izdelala osnovno državno karto v merilu 1 : 10.000. Izdelali so jo za približno dve tretjini območja občine, s tem da so takrat izpustili gorske predele. Osnovna državna karta je pogoj vsega nadaljnjega dela, potrebna za izdelavo urbanskih atlasov, tematskih kart in podobno. Ker je v zadnjem času vse večja potreba za pripravo raznih načrtov tudi v hribovitih in gorskih predelih naše občine (Vršič in sistem žlečnic, Črni vrh, alpske doline) so sklenili, da bodo naročili izdelavo take osnovne karte tudi za preostale, okoli 12 tisoč ha naše občine.

Na seji so ugotovili, da magistralne in regionalne ceste v Sloveniji niso zemljiško knjižno urejene, da niso usklajene z zemljiškim katastrom in zemljiško knjigo. Ta ugotovitev velja za vsa republiki in zato je republiška skupnost za ceste predlagala, da bi nalogo v celoti poverili Geodetskemu zavodu v Mariboru, pozneje pa bi nadaljnje usklajevanje prevzele zopet geodetske službe v občinah. Ker geodetska uprava na Jesenicah nima dovolj kadrov, niti časa in ker gre za razmeroma majhen prispevek, so se tudi člani izvršnega sveta strinjali s predlogom. Govorili so tudi o cikličnem aéro snemanju občine, ki je nujno in je osnova za razne geodetske podatke, za regionalno in urbanistično planiranje, za načrte, karte in katastre. Poleg tega tako snemanje pokaže tudi spremembe terena in kultur. Strinjali so se, naj bi aéro snemanje opravili vsaki pet let.

Na petkovi seji izvršnega sveta so poslušali tudi poročilo o stanju prometne varnosti v cestnem prometu v občini in program ukrepov. Ker smo o nekaterih podatkih že poročali oziroma še bomo, pogledjmo najvažnejše ugotovitve. Vsekakor bo treba v bodoče še več vlagati v prometno vzgojo državljanov, še naprej

pa si je treba prizadevati za odpravo črnih točk na naših cestah. Po štiriletnih podatkih prometnih nesreč in smrtnih žrtev so ugotovili, da je najbolj črna točka križišče pri Čufarju, take točke pa so še: avtobusna postaja in vhod v Železarno na cesti Železarnje, križišče pri Gimnaziji, izhod pri splošni bolnišnici na Jesenicah, križišče ceste Maršala Tita in ceste Cirila Tavčarja (pri starem pokopališču) ter priključek ceste iz Mojstrane preko novega mostu na glavno gorenjsko cesto.

Ker bo treba za nekatere rešitve pripraviti dolgoročne programe, so se dogovorili za takojšnjo ureditev treh črnih točk. Za ureditev križišča pri Čufarju so že naročili načrte, nadalje naj bi čimprej pripravili načrte za ureditev priključka iz splošne bolnišnice na Jesenicah in za priključek na cesti iz Mojstrane.

Dogovorili so se, da bo posebna komisija sistematično pregledala vse ceste v občini in prometne označbe na cesti in ob cesti, kjer je še dosti pomanjkljivosti.

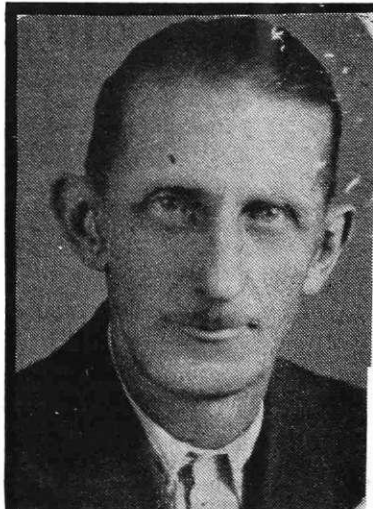
Na seji so nato govorili tudi o predlogu samoupravnega sporazuma o sofinanciranju dejavnosti poklicne gasilske in reševalne enote Železarne Jesenice. Po dosedanjem dogovoru to enoto financira Železarna s 70 odstotki, občina pa s 30 odstotki, kar pomeni okoli 700.000 dinarjev. Ker enota skrbi in bedi nad našim skupnim imetjem in jo lahko potrebuje vsakdo, so se dogovorili, da bi vse delovne organizacije v občini prispe-

vale potreben denar. Po sedanjem predlogu samoupravnega sporazuma, s katerim bodo v kratkem seznanili vse delovne organizacije, naj bi te, razen Železarne, prispevale za letos po 120 din na zaposlenega.

Dalj časa so se zadržali tudi pri novem načinu formiranja cen komunalnega podjetja Kovinar Jesenice, in sicer cen uslug pokopalskih in pogrebnih storitev, za vzdrževanje cest, čiščenje cest, vzdrževanje parkov in nasadov ter druga komunalna dela. Po dosedanjih cenah niso imeli potrebnega dohodka za normalno poslovanje. Nove cene so v povprečju večje za 25 odstotkov, novost pa je tudi v tem, da je podjetje od takih cen dolžno najmanj 10 odstotkov nameniti za razširjeno reprodukcijo. Le tako bodo lahko skupaj s sredstvi, ki so jih letos že vložili in ki jih bodo še iz dohodka celotnega podjetja, uresničili tudi dveletni program investicij za komunalne potrebe.

Program zajema nabavo nekaterih strojev in naprav, pa tudi objektov. Naj še dodamo, da je cena ure uslug pri Kovinarju še vedno nižja kot pri drugih sorodnih organizacijah in da nove cene veljajo že od 1. septembra, razen najemnin za grobove, ki bodo veljale še z novim letom.

Poleg nekaterih zemljiških zadev so na seji pregledali še stanje občinskega proračuna in ugotovili, da so v sedmih mesecih od letošnjih 22.937.000 din dohodkov zbrali 12.140.543 dinarjev. Proračun je tako uresničen le z 52,93 odstotka, upajo pa, da se bo stanje v drugem polletju popravilo. T. L.

V SPOMIN LOJZETU VILMANU

V preteklem tednu smo se skromno, tako kot je bila njegova želja, vendar pa ob premajhni pozornosti, poslovlili od Lojzeta VILMANA.

Njegova življenjska pot se je začela pred 72 leti v delavski družini na Jesenicah. Njegov ded je takrat še rudaril pri Savskih jamah, oče pa je delal v takratni Kranjski industrijski družbi. Lojze se je izučil za mizarja na Jesenicah in že v času uka okusil vse tegobe in šikanje, še posebno, ker je politično mislil drugače kot njegov mojster.

Po pomočniškem izpitu se je zaposlil pri železnici, kjer pa je ostal le do velike stavke železničarjev leta 1920. Preveč se je sukal okoli voditeljev stavke in prenašal ter izpolnjeval njihove ukaze, zato je bil odpuščen. Kmalu za tem je dobil delo v Kranjski industrijski družbi oziroma današnji Železarni, kjer je

ostal vse do svoje upokojitve.

Postal je član rdeče strokovne organizacije, kar je pomenilo nevarnost, da vsak čas lahko izgubi delo. Že zelo zgodaj je namreč spoznal, da se le v močni delavski strokovni organizaciji združeni delavci lahko borijo proti izkoriščanju in krivicam ali vsaj blažijo njim namenjene udarce. Tem idealom je ostal zvest do svoje smrti.

Ni bilo članskega sestanka SMRJ, ne zveznega sveta ali zbora obratnih zaupnikov, kjer ne bi bil sodrug Lojze navzoč. Bolj malo je govoril, kadar pa je, so bile njegove besede tehtne in vredne premisleka. Več let je bil obratni delavski zaupnik v mizarni, kjer je delal Tone Čufar. Bil je vreden in dosleden. Zavedal se je, da je lastna disciplina in vestnost pogoj za delo zaupnika. Mnogo je bral in se samoizobraževal ter pospeševal branje tudi med delavci. Svoje znanje in spoznanja je nesebično prenašal tudi na druge. Vedel je, da je izobrazba in kultura pomembno orožje delavcev v njihovem boju.

Zaradi naprednega delovanja je imel večkrat doma v hiši preiskave, bil v preiskovalnem zaporu in leta 1941 deportiran v Ivanjico.

V času okupacije je aktivno podpiral narodnoosvobodilno borbo. Februarja 1945 sta bila z ženo aretirana in odpeljana v Begunje. Preizkusila sta gestapovska mučenja in kdo ve, kaj bi bilo z njima, če ju ne bi rešila svoboda.

Po osvoboditvi je bil odlikovan z ordenom zasluge za narod s srebrno zvezdo.

Fadovega Lojza ni več, za njim pa bo ostal spomin, ki je vklesan v zgodovini naprednega delavskega gibanja na Jesenicah. ft

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni odbor občinske konference SZDL Radovljica, je na seji v torek 3. septembra, razpravljal o pripravi za konstituiranje krajevnih konferenc SZDL in o delu koordinacijske komisije za spremljanje ter usmerjanje uresničevanja ustave. V zvezi s tem so se zavzeli, da bi posebne delovne skupine do 15. septembra izdelale popolno oceno o tem kako so se v skladu z ustavo konstituirale TOZD v delovnih organizacijah, druga skupina bi ocenila stanje v KS, tretja pa v samoupravnih interesnih skupnostih. Razen tega so na seji obravnavali nekatera kadrovska vprašanja, poročilo o obisku v Brusu, poročilo o pripravi za referendum in poročilo o poteku solidarnostne akcije za pomoč Kozjancem.

V torek, 3. 9. dopoldne se je sestal na razširjeni seji koordinacijski odbor za SLO pri občinski konferenci SZDL. Dogovorili so se o pripravi za program dela od septembra 1974 do junija 1975 in razpravljali o kadrovskih spremembah v koordinacijskem odboru z ozirom na spremembe v vodstvih družbenopolitičnih organizacij in nekaterih društvih, ki so zastopana v tem organu SZDL.

V četrtek, 5. septembra bo ob 17.-uri seja občinskega sindikalnega sveta. Na dnevnem redu je poročilo in razprava o gibanju gospodarstva v občini v prvem polletju 1974, obravnava predloga statutarnega dogovora o organizaciji in delovanju sindikatov v Zvezi sindikatov Slovenije ter informacija o sporazumu o ustanovitvi medobčinskega sveta ZSS za Gorenjsko.

Na drugi seji iniciativnega odbora za pripravo samoupravnega sporazuma o štipendiranju pri skupščini občine, ki je bila prejšnji četrtek 29. 8., so obravnavali prečiščeno besedilo predloga samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov v občini Radovljica. Sklenili so, da bodo predlog besedila poslali vsem TOZD v javno razpravo, ki naj bo zaključena do 30. septembra. Hkrati bodo poslali tudi kratko pismo poročilo o dosedanjem delu iniciativnega odbora in razlago najpomembnejših točk sporazuma, ki terjajo posebno preučitev. Dogovorili so se tudi o možnostih za javno objavo teksta sporazuma. V TOZD bi po sklepu odbora istočasno z gradivom obravnavali tudi predloge za delegate skupne komisije vseh podpisnikov samoupravnega sporazuma.

Na političnem aktivu tovarne Veriga v Lescah, so v torek 27. avgusta, razpravljali o predlogih komisije za izvajanje in spremljanje ustavnih določil glede ustanovitve in konstituantne TOZD v podjetju. Po živahni razpravi so soglasno potrdili prvotni predlog in se zavzeli za stališče, da bi imeli TOZD v vijakarni, verigarni in kovačnici ter skupne službe.

Na prvem sestanku po počitnicah, v sredo 4. septembra, je klub zdravljnih alkoholikov v Radovljici, ki šteje s svojo podružnico v Kranju 50 članov, sprejel kratkoročni program dela za letošnjo jesen. Razprava je tekla tudi o tekoči problematiki, predvsem pa o zagotovitvi finančnih sredstev za klubsko dejavnost. Za 1974. leto so dobili le 3.000 din iz občinskega proračuna, 2500 din pa je klubu namenil občinski koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu. Sklenili so, da bodo v soboto 14. septembra organizirali izlet za člane in svojce na Plitvička jezera.

Na seji krajevnega odbora ZZB Radovljica, ki je bila v sredo 28. avgusta, so najprej razpravljali o poročilu predsednika Vinka Berceta o minulih proslavah in prireditvah ob dnevu borca, dnevu vstaje slovenskega naroda, o nogometnem turnirju za memorial Staneta Perca in proslavi 30-letnice KNOJ. Člani odbora so z zadovoljstvom ugotovili, da so bile vse proslave dobro pripravljene in da so imele velik politični uspeh tako med člani ZZB in občani. Na seji so se dogovorili o pripravi za letošnjo karavano bratstva in enotnosti v Srbijo in zadolžili komisijo za izseljenke in internirance, da v času do 16. oktobra opravi vse naloge v zvezi s prijavi in vplačili nekdanjih izseljencev in njihovih svojcev za odhod v Srbijo.

Na letošnji poletni mladinski politični šoli v Vikrčah pri Ljubljani, ki jo je konec avgusta organizirala republiška konferenca ZMS, je bilo po sklepu predsedstva občinske konference ZMS šest slušateljev iz radovljiške občine. To so trije delegati za IX. kongres in trije člani predsedstva, ki bodo po svojih funkcijah tudi sodelovali v delu kongresa.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je te dni poslalo vsem sindikalnim organizacijam pismo informacijo o konstituenti in strukturi vseh občinskih sindikalnih konferenc in drugih izvoljenih organov sindikatov. Iz informacije je tudi razvidno, da je v občini v 8 konferencah in 7 sindikatih izvoljeno 179 delegatov, od katerih je 69 ali 39 % žensk, 71 ali 40 % mladih do 27 let in 38 ali 21 % članov ZK.

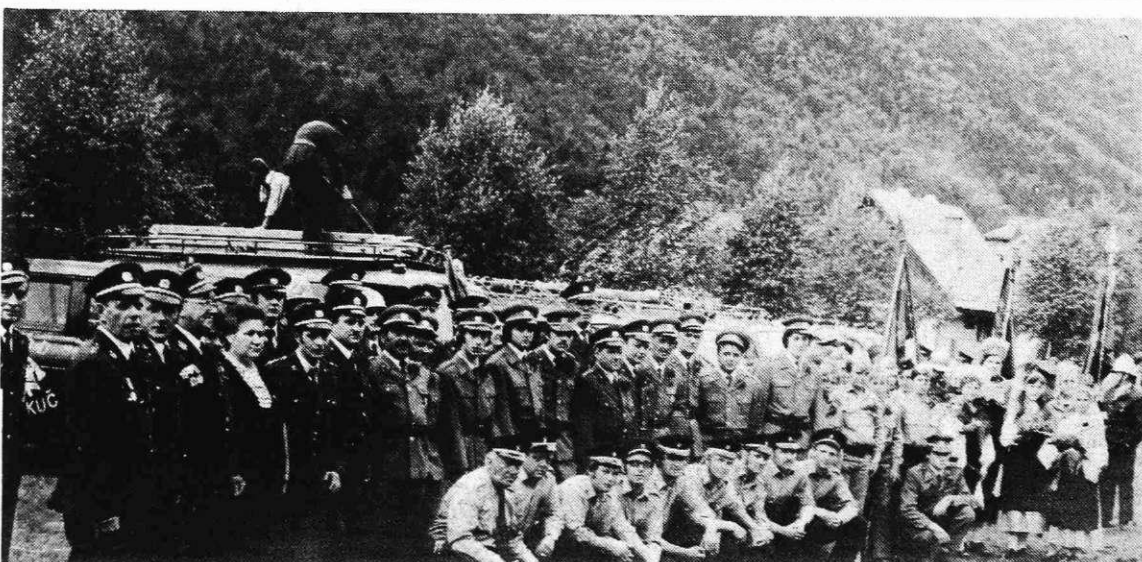
Komisija za SLO pri občinski konferenci ZMS je pripravila načrt in program pohoda mladinskih aktivov iz radovljiške občine na Lipniško planino, kjer bodo pripravili 6. in 7. septembra partizansko taborjenje. V soboto 7. septembra pa bodo sodelovali na spominski slovesnosti ob 31-letnici smrti narodnega heroja Jožeta Gregorčiča. Komisija je predvidela dve varianti pohoda. Prva vključuje dvodnevni, druga pa enodnevni pohod. S tem bi omogočili udeležbo tudi tistim mladincem, ki so zaposleni ali pa obiskujejo šolo. Mladinci bodo formirani v Cankarjev bataljon s sedemčlanskim štabom in tremi četami z okoli 250 mladinci in mladinkami iz vseh aktivov.

Društvo invalidov Radovljica je v soboto 17. avgusta pripravilo za vse člane iz občine na Savi pri Lancovem zelo uspešno tovariško srečanje. Na željo večine članstva bodo v nedeljo 15. septembra organizirali avtobusni izlet na Štajersko, kjer si bodo med drugim ogledali Velenje, Dobro in Frankolovo.

Na križišču glavne ceste v Lescah pri gostišču »Teksas« je koprsko podjetje Istra-Benz, po dveh letih odlašanja, te dni začelo graditi bencinsko črpalko in pralnico za avtomobile. Ob novem objektu bodo uredili večji parkirni prostor, kdaj pozneje pa morda tudi motel. To bo velika pridobitev za turizem, kajti vsi turisti in izletniki se na tej tranzitni cesti zelo radi ustavljajo predno se odločajo za pot naprej ali proti Bledu in Bohinju.

Pred Bohinjsko Bistrico, v neposredni bližini mostu čez Savo Bohinjsko, je gradbeno podjetje Bohinj pred kratkim odprlo sodobno betonarno. Razen za lastne potrebe bo ta obrat nudil svoje izdelke tudi drugim podjetjem, ki gradijo v Bohinju.

Namesto dosedanjega direktorja Janka Svetine, ki odhaja na novo službeno mesto v Ljubljano, je delavski svet tovarne čipk in vezenin na Bledu, ob koncu avgusta imenoval za novega direktorja podjetja Vilija Tomata, ki je bil doslej v d. direktor tekstilnega centra v Kranju.

Gasilci na Hrušici letos praznujejo 70-letnico obstoja

V BOJ ZA URESNIČEVANJE VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIH SMOTROV

V novo šolsko leto nedvomno vstopamo z doslej najbolj nedvoumno postavljenimi vzgojnoizobraževalnimi smotri, jasno opredeljeno družbeno vlogo, marksistično zasnovo in socialistično angažiranostjo vzgoje in izobraževanja. Če so bile vse te kvalitete socialistične šole, v mnogih primerih doslej le politične želje, spodbude in apeli, letos postajajo ustavna obveza in naloga vse družbe, da se za tako podobo naše šole vztrajno bori. Ta boj bo lahko mnogo bolj učinkovit kot doslej, ker vzgoja in izobraževanje postajata sestavni del samoupravno organiziranega in povezanega združenega dela. Vzgojnoizobraževalno delo se bo v svobodni menjavi dela vrednotilo skladno s prispevkom vzgojnoizobraževalnih ustanov k rasti družbene produktivnosti dela in splošnega družbenega napredka. To pomeni, da se bo to vrednotilo v temeljnih organizacijah združenega dela v materialni proizvodnji, prek ustvarjenega dohodka kot skupnega rezultata prizadevanj vseh delovnih ljudi, ki so neposredno ali posredno sodelovali v njegovem ustvarjanju. To je začetek postopnega spreminjanja odnosa drugih področij družbenega dela do vzgoje in izobraževanja, to zagotavlja neposreden vpliv delavskega razreda in vseh delovnih ljudi na to sfero družbenega dela. Vse to pa tudi obvezuje učitelje in vzgojitelje ter učence in študente, da so za vložena družbena sredstva v to področje, pred združenim delom v celoti odgovorni.

Če smo poudarili začetek postopnega spreminjanja odnosa proizvodne in drugih sfer do vzgojnoizobraževalnega dela, ki ga zagotavljajo novi družbenoekonomski odnosi, potem najbrž to tudi velja za začetek spreminjanja odnosov mnogih prosvetnih delavcev do svojega vzgojnoizobraževalnega dela. Odnosov, ki se razpenjajo od odgovornosti do zaupanja dela, prežetosti s sodobno znanostjo in marksistično ideologijo, do iskrene socialistične angažiranosti. To so temeljni pogoji za uresničevanje socialističnih vzgojnoizobraževalnih smotrov. To pomeni z drugimi besedami, humanizacijo odnosov učitelja in vzgojitelja do svojega dela.

Ko se ob vstopu v novo šolsko leto človeku, ki je aktivno zasidran v to naše ožje okolje in se zato srečuje z množico pripomb in kritik na našo šolo, vse to ponovno obudi v spominu, potem se tudi zaveda, da bo boj za socialistično vzgojo in marksistično izobraževanje ter sploh za humanizacijo odnosov v vzgojnoizobraževalnem procesu, težak in dolgotrajen. Še posebno, ker smo zadnja leta na tem področju marsikaj zanemarili, mnogo stvari prepuščali celo stihiji in učitelja ter vzgojitelja mnogo preveč prepuščali lastni samovolji, prevzetim navadam preteklosti in podobno.

Mnogo tega kar danes v vzgojno in izobraževalno sfero vnašajo nova ustavna določila in za kar se zavzemajo komunisti v svojih kongresnih dokumentih, je bilo že pred leti zelo prisotno v naši vzgojnoizobraževalni politiki in prizadevanjih. Precej je bilo že doseženega in uveljavljenega pa zanemarjenega in opučenega. Vzroki za to so bili v večnih reorganizacijah in dejstvih, s katerimi smo prelomili po pismu tovariša Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ. Toda mnogo napak je ostalo do današnjih dni. Na drugih področjih družbenega dela in življenja, smo po pismu začeli korenito spreminjati odnose in odstranjevati slabosti, medtem ko smo v vzgojnoizobraževalni sferi naredili najmanj.

Danes zato stojimo na področju vzgoje in izobraževanja še pred mnogo obsežnejšimi nalogami in problemi. Pot za doseganje boljših, predvsem pa kvalitetnejših vzgojnoizobraževalnih rezultatov je nakazana. Mnogokje jo bo potrebno še traserati, drugje odstraniti ovire in zbrisati strupota.

Vstop v novo šolsko leto zato pomeni začetek resničnega in zavestnega boja za uresničevanje ustavnih določil in sprejetih stališč jugoslovanskih komunistov na področju vzgojnoizobraževalnega dela. V tem boju pa bodo morali biti poleg učiteljev in vzgojiteljev prisotni vsi družbeni dejavniki. Enotno in skladno delovanje vseh teh dejavnikov bo zagotovilo uresničevanje socialističnih vzgojnoizobraževalnih smotrov in nadaljni razvoj vzgojnoizobraževalne sfere ter učinkovito samoupravno organiziranost vzgoje in izobraževanja.

RAZSTAVA UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE V KRANJU

V petek, 30. avgusta so v galeriji v mestni hiši v Kranju v okviru programa oziroma prikaza sodobnih likovnih prizadevanj na Gorenjskem, odprli razstavo umetniške fotografije. Med devetnajst avtorji zasledimo tudi štiri člane foto kluba Andrej Prešeren z Jesenice in sicer: Jaka Čopa, Antona Kocjančiča, Franceta Kolmana in Francija Sluga. Razstava v Kranju bo odprta do 26. septembra. Tisti, ki se boste odločili za ogled razstave, si boste v istem času lahko v galeriji v Prešernovi hiši ogledali razstavo slik akademskega slikarja Ivana BOGOVIČA.

Franci Kolman se na razstavi v Kranju predstavlja z njemu priljubljenim jeseniškim plavčarjem

OB 16. IN 17. ŠTEVILKI LISTOV

Potem, ko smo dobili v roke že 17. številko Listov, ne bi bilo prav, da bi o 16. čisto končali. Tako ne bo vrzeli ali napačnih razlaganj, zakaj tokrat ni bilo »ocene« Listov, ki v resnici sploh nobene ocene niso (pojasnilo tov. Gracerju), kajti niti najmanj si ne domišljam, da bi mogla ocenjevati ta dela, če pa že o njih nekaj napišem, to pomeni, da se kdo le poglubi v to pisanje in ga ne prelista samo površno.

O uspavankah različne vrste bi se dalo govoriti, pa naj ostane samo pri šali!

O tem, kdo in v kakšni meri prebira Liste ne bom ugibala, samo iz lastne prakse bi rekla in resnici na ljubo, da so mnogi prispevki takšni, da se jih povprečno utrujenemu delavcu od osemurnega dela sploh ne bo zdelo prebrati, kaj šele o njih razglabljati. In še zameriti mu tega ne moremo in ne smemo.

Tako kot je vsaka številka raznolika in teži k temu, da bi zajela veliko literarnih zvrsti, tudi tu ne manjka raznolikosti. O čem govorijo prispevki? Zelo zanimivo je razmišljanje o Srečku Kosovelu, njegovi kratki življenjski poti in delovanju, o njegovih pesniških izhodiščih, vendar sem pogrešila poleg sonalnih, revolucionarnih in domoljubnih tendenc v njegovi literaturi, še veliko navezanost in ljubezen do matere. Sad te ljubezni so bile številne prelepe pesmi posvečene materi.

Iz odlomka iz Rdeče rapsodije diha velika ljubezen do domovine, ves gnev in sovraštvo do tistih, ki so jo izdali in kakorkoli odločali o njeni krivični preteklosti. Pretresljiva je kritika, ki se ponavlja skozi vse pesem in ki opozarja, kaj je čakalo ljudi, ki so kako drugače mislili kot »črni mešetarji«.

Isti, a konkretniji motiv obravnava avtor v črtici Trije učitelji.

Nikomur ne bi bilo prav, če bi nenadoma prepovedali praznovati 1. maj. Ni še tako daleč nazaj, ko so bili redki, ki so upali odkrito praznovati svoj praznik. Na svojstven način je spoznal praznovanje delavskega praznika mladi Cvetko Zagorski in že kot otroku se je zdelo, da je družba do delavcev krivična: »Zakaj naj bi bili umazani, zakaj malovredni, zakaj svojat? Zakaj čim dlje od njih?« In zanimivo je nadaljnje razmišljanje in zaključek: »Kolikokrat sem jih opazoval, ko so vihteli kladiva, prenašali težke železne klade, popravljali električno napeljava ali vodovodne cevi. Videl sem množico delavk, ki so hitele iz tekstilnih tovarn s kosmiči bombaža v laseh in na obleki, vedel sem, da sodelavci tudi rudarji, katerih premog ogreva stanovanja, pisarne in šole in žene lokomotive; delavec je pek, ki vse noči peče kruh, da ga lahko jutraj še toplega jemo, delavec je čevljar, ki krpa čevlje, da ne zahaja voda vanje.

Še preden je sošolec končal razlago, sem ga prekinil in rekel: »Jaz sem za delavce!«

Dogodki NOB še niso tako daleč, da ne bi vedno znova pretresli bralcev in opominjali ljudi, da se kaj takega ne bi več zgodilo. Današnja zgodba ni zgolj opis neke hajke tik pred koncem vojne, ampak jo oblikuje psihološki zaplet, namreč srečanje dveh partizanov; Sergeja, zvestega in vdanega boju, Ignaca, dezerterja in izdajalca, ki se je ponovno vrnil v partizane in v tej zadnji hajki rešil Sergeju življenje. Pred slednjim je zdaj dilema: ali zadosti sebi in se maščuje Ignacu za izdajo, na to je namreč čakal ves čas vojne, ali da je zadnje dejanje tako veliko, da je Ignaca opralo vse krivde. Za zadnje se je odločil Sergej. Zakaj? Ker je bil človek, človek pa je splet dobrih in slabih lastnosti, ki ob različnih situacijah nepričakovano presenetijo celo najboljše in Sergej je to vedel.

Veliki angleški dramatik Shakespeare je dejal, da je svet oder, na katerem smo mi le protagonisti. Na milijone človeških dram se godi hkrati in če je tu še vojni čas, je gorje samo še večje in aretacija očeta kopice nepreskrbljenih otrok je le en grenak spomin na tiste čase, ko so celo otroci morali čez noč odrasti.

Tako kot proza je tudi poezija dokaj raznolika, od osebnih obračunov, ljubezenskih, filozofskih, družbenoaktualnih in najprisrčnejših otroških, ali kakor jih je dobro označil eden izmed njih:

»... črnogledi, tarnajoči, v brezpuju plavajoči, družbi figice molijo ...«

Poleg proznih in pesniških prispevkov sta tu še dve razpravi in sicer o delovanju Male Čufarjeve knjižnice in novi Kokotovi jeseniški zbirki.

Kdor je že segel po 17. številki Listov, posebno pa še tisti, ki tega še

niso storili, bodo prav zlahka našli kaj po svojem okusu. Najdlje sega zanimiv Vorančev potopis in z istim zemljepisnim področjem se ukvarja tudi Valentin Cundrič, a s še večjo mero osebnih zavzetosti in prizadevanosti o tem koščku slovenske zemlje, na svojski način je izpovedana pripadnost in ljubezen do vedno bolj zatirane Koroške zemlje v Pankrski molitvi, ki je vse prej kot ponižna molitev, odločna zahteva po ozemlju, ki je že od nekdaj naše.

Ostro uho in nezmisljivo oko je vodilo pero avstrijskemu pesniku W. Nowotnyju, ki je ustvaril družbeno kritično sliko skupine ljudi v Avstriji, ljudi, ki so se »poslovili« v vojni, zdaj pa dobro životarijo.

»skajti
stari marširaji
ne dohitijo
časa.«

Iz njegovih pesmi diha strah, nezadovoljstvo in razočaranje nad vso civilizacijo, zakaj vse preveč nereda in neodgovornosti vlada nad današnjim svetom.

Za ciklusom pesmi Variacije se skriva sicer revolucionarni pesnik, ki nas kdaj pa kdaj preseneti s tankočutnimi lirskimi izpovedmi, ki so namenjene nečemu, po čemer pesnik hrepeni. Ta ljubljena stvar je lahko dekle, žena, domovina, lepota oziroma umetnost kot najvišja boginja.

Se intimnejše, polne toplote, ljubezenskega zanosa in kančca sence so Kokotove pesmi, medtem ko je zanimiva Gracerjeva pesem Oblast, ki je aktualna za vse čase in vse barve ljudi. Močno osebne in polne grenkih resnic so epigrame Kritiku, medtem ko prigradnja Moj stari šamošter odkriva dokaj klavirno in čudaško življenje ostarelega učitelja. Tu ne gre samo za enkratno srečanje, ampak za misli, ki jih pesnik nevsiljivo nakaže ipsoy katerih se lahko zamislimo:

»Ne moreš in ne moreš
iz svoje uboge kože
Toliko so ti
razsvetlili butico,
da so ti lahko ukrivili hrbtnico
in te pahnili v vlaka
... ki naj bi vozil v socializem ...«

Kaj nam je še ostalo? Nekaj simbolike, filozofiranja in »likovno poetičnih« poskusov, ki niso novi, ampak so že preživeli. Nekatere pesmi spominjajo na D. Zajca in še nekatere druge renomirane slovenske pesnike.

Zadnji del Listov govori o likovnikih, Dolinskiu in Čehu, pesniku Gracerju, posebej pa je zanimivo razmišljanje o knjigi M. Hafnerjeve, Zlata pravila življenja. Pridužila bi se mislim avtorja sestava, Valentin Cundrič, o pomenu in vrednosti take knjige, res pa je, da bi prav zaradi tega zaslužila skrbnejšo urejenost in opremo, kajti včasih dobi človek občutek, da knjiga nima pravega skeleta.

To naj bi bilo nekaj zaključkov o zadnjih dveh številkah Listov, površnih seveda, natančnejše si človek ustvari le sam ob branju posameznih prispevkov.

Stefanija Muhar

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Johannes Mario SIMMEL: **Pa čeprav ni zmeraj kaviar**. Obzorja 1974.

Pred nekaj meseci smo poročali o nekem drugem Simmlovem romanu s prav tako dolgim naslovom, ob katerem se ti kar jezik zaplete: **Včasih je tudi jokati užitek**. Roman, o katerem poročamo danes, ima poleg dolgega naslova še daljši podnaslov, v katerem je med drugim omenjeno, da knjiga vsebuje tudi kuharske recepte glavnega junaka. Vsekakor se zdi, da je Simmel domiseln in marljiv pisatelj, enako pa bi lahko rekli tudi za naše založbe, da marljivo izdajajo njegova dela. Ne nazadnje po zaslugi bralcev, ki Simmlove knjige pridno prebirajo. Tale rubrika je namenjena predvsem za to, da v njej priporočamo zares zgledno literaturo, vendar se tega načela ne moremo čisto dosledno držati, saj dela resnične umetniške vrednosti ne pridejo vsak teden na knjižni trg. Pri Simmlu pa je tako: včasih res ne veš, kam bi z njim, pogosto se giblje čisto na meji med umetniškim in kolportajnim pisanjem. Pravzaprav bi bilo treba to vprašanje bolj natančno preudariti. Marsikaj v tem novem Simmlovem romanu nas spominja recimo na Karla Maya. Nekje v knjigi sicer piše, da Thomas Lieven (trojni vohun, čigar dogodivščine med II. svetovno vojno roman opisuje) ni nikakršen Old Shatterhand. To je zelo skromno rečeno. Tako kakor Old Shatterhandu se tudi Thomasu Lievenu posreči vsak še tako drzni poskus. Enemu in drugemu sicer neštetokrat trda prede, pa se le vedno na čudežen način vsakokrat izmotata. So pa tudi razlike. Heroj Mayevih romanov je bil zakrknjen samec in sovražnik žensk, Lieven je pravi Casanova. Po tej liniji ima Simmel bolj uglednega vzornika: ali ni pisatelj takega formata, kot je Thomas Mann, opisal podobnega predstavnika mondene družbe v svojih Izpovedih pustolovca Feliksa Krulla? S tem pa še zdaleč nismo navedli vseh knjig, ki so morda navdihnile ta Simmlav lik. Predvsem bi namreč morali navesti Leblancovega Arsena Lupina, ki mu je v premnogh potezah neverjetno podoben.

Poglavitnega vprašanja o črti ločnici med umetnostjo in šundom pa s tem še nismo načeli, prav tako še nismo razložili, zakaj ta roman vseeno priporočamo. Kar je lahkotno, ni tudi zmeraj brez vrednosti. Poleg Casanovinih spominov in poleg prej omenjenega Mannovega Feliksa Krulla je lahkotna na primer skoraj vsa Mozartova glasba. Vsekakor lahkotnost ni tisto, zaradi česar dvomimo v umetniško vrednost te knjige. So pa tu še neke druge poteze, zaradi katerih je tak dvom utemeljen. To je najprej nekakšna suha abstraktnost v opisu vanju, ton, ki se zdi še najbolj primeren za pripovedovanje dovtipov. Naj se v romanu zgodi karkoli, bralca usoda junakov bolj malo prizadene. In potem dejstvo, da se pisatelj poslužuje precej šablonskih

prijemov v oblikovanju snovi. Snov pa je vseeno taka, da te šablone sama od sebe ves čas nekako razbija. V uvodni opombi pisatelj pravi, da roman sloni na pripovedovanju o resničnih dogodkih. Človek bi mu to kar verjel. So namreč stvari, in to pogosto take, ki se na prvi pogled ne zdijo najbolj verjetne, pa vendar nosijo na sebi nepotvorbivi pečat resničnih dogodkov. Resničnost nam vedno prinaša kaj nepredvidljivega: na primer, pričakujemo nekaj velikega, pa se zgodi nekaj čisto vsakdanjega. Česa takega si povprečni pisatelj nikoli ne bo znal izmisliti. S tem nečemo reči, da je vse, kar Simmel v tej knjigi popisuje, tudi resnično. Vsekakor je roman nastal kot plod enega in drugega, se pravi resničnih dejstev in spretnega Simmlova oblikovanja. Imena oseb so izmišljena, pravi se pisatelj v uvodni opombi. Povedati pa je treba, da v romanu zasledimo tudi imena resničnih zgodovinskih oseb: od tistih, ki so se udeležile francoskega uporniškega gibanja na primer slavna pevka Josephine Baker. Na ta način pisatelj podčrtava zgodovinsko osnovo svojega romana. Prav to pa je tisto, kar bo pritegnilo vsakega količjak veščelnega bralca.

Vid PEČJAK: **Roboti so med nami**. Mladinska knjiga 1974.

Se ena knjiga lažjega žanra, pa vseeno taka, da jo velja priporočiti. Vsaj ljubiteljem znanstvene fantastike. Zdi se, da so pri nas kar dobre možnosti za razmah te zvrsti senzacijskega pisanja. Tu ni toliko pomembna tradicija na »veliko« okolje (kar se nam zdi nujno za nastanek pristnega pustolovskega ali kriminalnega romana). Pač pa je potrebna bistroumnost, živahna domišljija, pa še visoka stopnja poučenosti o raznih tehničnih in sorodnih problemih, o vsem, kar zadeva vedo o prihodnosti. Te kvalitete morajo biti razvite tako pri pisatelju kot pri berečem občinstvu, pri pisatelju seveda precej bolj, saj bi bilo nerodno, če bi bralec o kakšni reči vedel več od pisatelja. Vid Pečjak je sicer psiholog, izdal je že nekaj poljudnih del iz svoje stroke, razen tega pa še potopis z naslovom **Ameriške razglednice**. Zdi se, da mu je pisanje znanstveno-fantastičnih romanov nekakšen konjiček. (Tudi nekateri svetovni pisatelji fantastičnih romanov so obenem ugledni znanstveniki.) Zlasti mladi bralci poznajo prejšnje Pečjakove knjige kot so: **Adam in Eva na planetu starcev**, **Pobegli robot**, **Drežek in trije Marsovečki**. Poglaviten čar teh in drugih fantastičnih romanov je bržkone v tem, da so nekakšna dvojna paradija: vedno po malem parodirajo sedanje razmere (ki jih prepoznamo v preobleki Sveta Bodočnosti), hkrati pa so nekakšna paradija svojih predhodnikov. Ta zvrst vselej temelji na neki konvencionalni izmišljeni resničnosti, do katere je vse skozi v malce šaljivem odnosu. Skoraj vedno pa je tako pisanje tudi vzgojno, saj v njem ne manjka pozitivnih idej.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Košarka

ZAGORJE : JESENICE (člani) 69:68 (33:31)

Tekma 12. kola I. SKL — B, telovadnica osnovne šole v Zagorju, gledalcev 200, sodnika Dobrovoljc in Lotrič.

Igralci Jesenic so se že privadili da vsako njihovo gostovanje pomeni težko in dramatično borbo, ki se na koncu konča z minimalnim porazom v zadnjih sekundah ali pa celo po koncu tekme. V Zagorju so Jeseničani vodili vso tekmo s prednostjo do štirih točk. Domačini so povedli samo na koncu prvega polčasa in na koncu tekme. Tri minute pred koncem so si Jeseničani priigrali tri točke prednosti. V veliki nervozi so se naslednji štirje napadi končali brez uspeha z obeh strani. Minuto pred koncem je bil nad igralcem Zagorja Sušnikom storjen prekršek. Slednji je metal dva prosta meta in oba realiziral. V nasprotnem napadu je bil storjen prekršek nad Vujačićem. Do konca tekme je bilo še petnajst sekund. Jeseničani so vodili eno točko in zahtevali, da izvajajo prekršek iz outa, vendar je sodnik vztrajal da se prosta meta izvaja. Vujačiću, ki je sicer zelo dober izvajalec prostih metov je zadržala roka in je oba meta zgrešil. Zagorjani so v nasprotnem napadu uspeli doseči koš dve sekundi pred koncem in tako zmagali.

Za Jesenice so bili uspešni: Piriš D. 31, Vauhnik 16, Smid 8, Vujačić 11, Noč 2.

LITIJA : JESENICE 70:68 (37:26)

Tekma 13. kola I. SKL — B, igrišče v Litiji, gledalcev 100.

Tekma z Litijo je bila podobna prejšnjim gostovanjem Jeseničanov, vsaj po zaključku tekme. Prvi polčas so Jeseničani zaigrali nebrano in tudi nekoliko neborbeno. Zato je uspelo domačinom ustvariti zadovoljivo prednost. V drugem polčasu so zaigrali v obrambi cono presing in z borbeno igro rezultat izenačili, domačini so jim še enkrat ušli, a so jih spet ujeli in proti koncu celo povedli. Treba je povedati, da sta sodnika z odločitvami na škodo Jeseničanov, le-tim onemogočila, da bi si priigrali kakšno prednost. Vrhunec njunega sojenja pa je bil zaključek tekme. Petindvajset sekund pred koncem je Litija vodila 69:68, Jeseničani pa so imeli žogo. Organizirali so napad, tako da so zavlačevali do deset sekund pred koncem nato pa so igrali na koš. Žogo pod košem je imel Piriš, ki ni mogel metati na koš, ker sta ga dva igralca Litije tepla po rokah in ga nato še podrla. Žogo si je priboril postržovalni Vauhnik, ki pa se ni uspel niti dvigniti od tal, ker so trije igralci dobesedno viseli na njem in mu žogo izbili v out. Sodnika sta samo nemo opazovala vse to in dosodila out za Litijo pet sekund pred koncem tekme. Trener Jesenic Božič in rezervni igralci Jesenic so vsi razburjeni — to je že četrta tekma, ki so jo Jeseničani izgubili s točko razlike zaradi sodniških odločitev, pritekli na igrišče. Nastala je gneča v kateri je nekdo udaril sodnika, ker je le-ta dosodil tehnično napako trenerju Jesenic in s tem dva prosta meta za Litijo in potem še žogo z outa za Litijo.

OBVESTILO PLANINCEM

Sporočamo obiskovalcem triglavskega pogorja, da bo Staničev dom pod Triglavom oskrbovan od 16. septembra. Po tem datumu bo dom zaprt, zato prosimo obiskovalce, da ne povzročajo škode z nasilnim vdiranjem v postojanko. Planinsko društvo Javornik, Koroška Bela

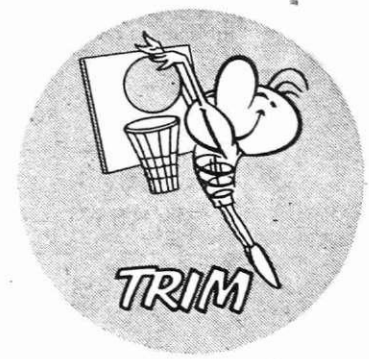
Jeseničani so nato zapustili igrišče. Besedo o neredih bo dala tekmovalna komisija, kajti sodnika sta prijavila Božič in Piriš zaradi nešportnega obnašanja. V pojasnilo je treba še povedati, da je trener Litije Kobilica, vodja slovenske košarkarske zveze, sodnik Habsjan iz Žalca pa je njegov sodelavec in še to, da na tekmi sploh ni bilo delegata.

V sredo igrajo Jeseničani v Ljubljani z Ljubljano, v soboto pa doma z Rušami. Pokalna tekma z Olimpijo je po samovoljni odločbi zveze (beri Olimpije) prestavljena na drug termin.

Uspešni so bili: Piriš D. 21 (15/8-55%), Čampa (1/0), Vauhnik 16 (15/7-46%), Lozar (2/0), Mišič (1/0), Smid 6 (7/3-43%), Vujačić 17 (14/5-35%) in Noč 8 (7/4-57%).

Prosti meti Piriš D. (6/5-83%), Vauhnik (4/2-50%) in Vujačić (8/7-88%). N. I.

Pripis uredništva: Zvedeli smo, da je košarkarska zveza Slovenije s telegramom obvestila KK Jesenice, da je moška ekipa izključena iz nadaljnjega tekmovanja v I. B republiški ligi. To je posledica incidenta na opisani tekmi v Litiji, ko so jeseniški košarkarji pet sekund pred koncem srečanja neodgovorno zapustili igrišče.

Sah

Šahovska sekcija DPD Svoboda Javornik—Koroška Bela, je v počastitev krajevnega praznika organizirala v nedeljo, 1. septembra, brzopetni turnir za posameznike. Na turnirju je nastopilo 18 igralcev.

Vrstni red najboljših: 1. Renko 14 točk, 2. Piberčnik 13 točk, 3. Pesjak 12 točk, isto število točk je zbral tudi Tomšič. Poleg navedenih sta dobila nagradi tudi pionirja Hudiček in Svetina, ki sta se dobro spopadla s starejšimi člani, čeprav sta jim uspela odvzeti eno samo točko.

Da bi spodbudili šahovsko dejavnost na Javorniku—Koroški Beli, bo kulturni dom na voljo šahistom vsako nedeljo od 10. do 12. ure in vsak četrtek od 17. do 20. ure.

T. I.

DELAVSKA UNIVERZA JESENICE vpisuje v

EKONOMSKO SREDNJO ŠOLO

ADMINISTRATIVNO ŠOLO I. letnik

UPRAVNO ADMINISTRATIVNO ŠOLO III. in IV. letnik

TEČAJE TUJIH JEZIKOV ŠIVALNO KROJNI TEČAJ GOSPODINJSKI TEČAJ STROJEPISNI TEČAJ

DEŽURNE TRGOVINE V NEDELJAH V ČASU POLETNE SEZONE 1974

V nedeljo, 8. septembra, sta dežurni trgovini:
— samopostrežna Rožca na Plavžu,
— samopostrežna Zarja, Kašta 3 na Kor. Beli.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta in brata

JOŽETA BOŽIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za izrečena sožalja in poklonjeno cvetje. Najlepšo zahvalo izrekamo dr. Sajevcu za zdravljenje na domu in dr. Vidaliču za zdravljenje v bolnišnici. Očetovim nekdanjim sodelavcem iz livarne in sodelavcem iz računovodstva TOZD VET lepa hvala za pozornost in poklonjeni venec, enako smo hvaležni sodelavcem na računovodstvu elektro vzdrževanja strojnih delavnic in kalkulantom strojnega vzdrževanja in elektroenergije. Za izredno pomoč in pozornost najlepša hvala sosedu Tatjani Koširjevi.

Zahvalo izrekamo obema govornikom ob odprtem grobu Alojzu Radiju in Vladimiru Stojanu ter pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in pevskeму zboru upokojenec, za zadnje spremstvo.

Vsem, ki so v teh dneh slovesa sočustvovali z nami, nam kakorkoli pomagali, počastili njegov spomin na domu in ga spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči Božičevi in Mencingerjevi

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektro-toplotne energije se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačno letovanje v Biogradu na morju.

Mira Ivaštanin

ZAHVALA

Vsem sodelavcem šamotarne se zahvaljujemo za poklonjeni venec.

Mara Mrakič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru plinske vodne energije se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačno letovanje v Biogradu na morju.

Hedvika Pintar

ZAHVALA

Vsem sodelavcem in sodelavkam obrata profilarne in obrata valjarna profilov, se najlepše zahvaljujem za darilo, katerega sem prejel ob moji 50-letnici.

Alojz Avguštin

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru Javornik I. se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Ivan Beravs

ZAHVALA

Gorskim reševalcem z Dovja in Mojstrane, Stanku Koflerju in Dorčiju, Alojzu Pezdričniku in Francu Lakota ter ostalim vaščanom, ki so dne 25. avgusta pomagali pri hitrem in uspešnem reševanju Marije Legat, se najlepše zahvaljujem.

Legatovi

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

7. in 8. septembra ameriški CS barvni film SERIF NA DIVJEM ZAPADU ob 17. in 19. uri, režija Norman Taurog, v glavni vlogi Jerry Lewis

9. in 10. septembra ameriški barvni film MOŽ Z IMENOM POLDNE ob 19. uri, režija Peter Collinson, v glavni vlogi Richard Crenna

11. septembra italijanski CS barvni film GARINGO ob 19. uri, režija Rafael R. Marchent, v glavni vlogi Solvi Stubing

12. septembra ZAPRTO

13. septembra jugoslovanski barvni film PASTIRCI ob 19. uri, režija France Stiglic, v glavni vlogi Bogo Ropotar

14. septembra ameriško-argentinski CS barvni film MARIA STUART ob 17. in 19. uri, režija Charles Jarrott, v glavni vlogi Vanessa Redgrave

KINO PLAVŽ

7. in 8. septembra ameriški barvni film CLOVEK Z IMENOM POLDNE ob 18. in 20. uri

9. in 10. septembra ameriški CS barvni film SERIF NA DIVJEM ZAPADU ob 20. uri

11. septembra ZAPRTO

12. septembra jugoslovanski barvni film PASTIRCI

13. septembra italijanski CS barvni film GARINGO ob 20. uri

14. septembra ameriški barvni film NEVARNA DEKLETA ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

7. septembra ameriški film-DAMA S KAMELIJAMI

8. septembra ameriški barvni film HERBIE

11. septembra ameriški barvni film CLOVEK Z IMENOM POLDNE

12. septembra italijanski CS barvni film GARINGO

14. septembra ameriški CS barvni film SERIF NA DIVJEM ZAPADU

VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD JESENICE

razpisuje naslednji delovni mesti

Razpisna komisija Vzgojno varstvenega zavoda Jesenice razpisuje na podlagi 40., 41. in 42. čl. statuta zavoda, delovno mesto pomočnika ravnatelja VVZ Jesenice.

Pogoj: dokončana Vzgojiteljska šola, opravljen strokovni izpit in vsaj 5 let prakse v vzgojno varstvenem delu in da izpolnjuje moralno politične kvalitete in organizacijske sposobnosti za vodenje VVZ.

Prosto delovno mesto knjigovodja za nedoločen čas.

Pogoj: dokončana srednja ekonomska, ali njej ustrežna šola.

Prijave pošljite na upravo VVZ Jesenice, Kurilniška ul. 2. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in sestre

REZKE ERŽEN

se iskreno zahvaljujemo zdravniškimu ter stremu osebu internega oddelka jeseniške bolnice in kliničnih bolnic v Ljubljani. Še posebej smo dolžni zahvalo zdravnikom: dr. Mencingerju, dr. Markežu in dr. Pogachniku za prizadevanja, da bi nam jo ohranili pri življenju.

Prav tako se zahvaljujemo sosedom in znanecem za vso pomoč v dneh težke izgube, številnim darovalcem vencev in cvetja ter godbi in pevce za žalostinke. Zahvaljujemo se še DPD Svoboda Javornik in tov. Tušarju za poslovalne besede ob odprtem grobu, kakor tudi voznikom osebnih vozil za dragoceno uslugo ter vsem, ki so se od nje poslovili na domu in jo spremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: mož Tomaž, hčerka Božena z možem, sin Miro z družino, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, sestre in tete

ANTONIJE BIZJAKOVE roj. MRAKIC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v težkih trenutkih pomagali, sočustvovali ter poklonili cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo: dr. Pogachniku, dr. Mencingerju in bolniškim sestram za nesebično pomoč v času bolezni. Za vsestransko pomoč se zahvaljujemo družinam: Gubanc, Pirc, Potočnik, Kravanja, Petrič in vsem sostanovalcem. Zahvaljujemo se pevcem za žalostinke na zadnji poti pokojnice ter vsem voznikom osebnih avtomobilov.

ŽALUJOČI: hčerka Mara, bratje, nečaka in nečakinje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

FRANCA DEMŠARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znanecem, ki ste v težkih dneh sočustvovali z nami ter nam na kakršenkoli način pomagali. Zahvalo smo dolžni dr. Rojčevi za zdravljenje na domu. Enako se zahvaljujemo godbi na pihala, pevce in Pavlu Pogačniku za poslovalne besede. Vsem iskrena hvala za darovane vence in cvetje ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

ŽALUJOČI: žena Tončka, hčerke Stanka, Bertka in Greti z družinoma, brat Slavko z družino in ostali sorodniki

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru upravnih služb za prijetno letovanje na morju.

Ivica Lapajne

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru žičarne se iskreno zahvaljujem za prejšnjo darilo ob moji dolgotrajni bolezni.

Tomaž Kliner žičarna

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru obrata družbene prehrane se zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v moji dolgotrajni bolezni.

Zehra Konič

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru nabavne službe se iskreno zahvaljujem, ker mi je omogočil brezplačno letovanje v Biogradu na morju.

Dragica Hvala

ZADNJA POSTAJA ZAPOR

Predlanskega julija je podjetje Tobak Ljubljana — skladišče Jesenice zaposlilo novo prodajalko, staro nekaj čez dvajset let, pa tudi čez njeno zunanost ni bilo kaj reči. Pogoj za sprejem za prodajalko v kiosku na Hrušici je bil, da je kandidat doma s Hrušice ali bližnje okolice. Tako so K. N. sprejeli, čeprav je na Hrušici stanovala le nekaj dni, kar pa takrat pri Tobaku niso preverjali. Pa še za marsikaj drugega niso vedeli...

Prvi mesec je bilo vse v redu, v naslednjem pa se je začelo. Menila je, da ima premalo denarja za svoje potrebe, pa tudi sestrična, pri kateri je na Koroški Beli stanovala, jo je nagovarjala, naj ji posodi denar za obljubo, da ga bo vrnila. Tako se je počasi nabralo za 8.385,70 din primanjkljaja. Ko so to odkrili, K. N. že ni bilo več. Pa tudi nobene sledi ne.

Sodišče je izdalo sklep o preiskavi. Iz posebnega poročila postaje milice Jesenice je bilo razvidno, da je K. N. brez stalnega bivališča, seveda tudi brez stalne zaposlitve, da se klati in da njenega naslova ne vedo niti njeni starši v Polzeli.

Z odhajanjem iz kraja v kraj se je izmikala kazenskemu postopku. To je bil vzrok, da je bila razpisana centralna tiralica za območje SFRJ. Vendar jim je šele decembra lani uspelo, da so jo zagrabili in jo odpeljali v zapore v Radovljici.

Na obravnavi je povedala, da se je tisti čas, ko so jo iskali, potepala po Nemčiji, Avstriji in po naši deželi.

Sodišče jo je zaradi kaznivega dejanja poneverbe, ki ga je tudi odkrito priznala, obsodilo na osem mesecev zapora in na povrnitev škode. Izrečen ji je bil varnostni ukrep preprečitve opravljanja službe prodajalke za dobo treh let.

V tistih dneh, ko se je klatila po naši ljubi domovini, pa je K. N. še enkrat (ugotovljeno) padla v skušnjavo. Tokrat zaradi nemških mark.

Lansko jesen je štopala iz Kranja proti Jesenicam. Ustavil ji je neki mož, ki mu je bila punca očitno všeč. Razšla sta se v Radovljici z dogovorom, da se zvečer dobita na Jesenicah. In sta se res. Pot sta nadaljevala v Kranjsko goro, kjer sta obiskala nekatere lokale. Ker se je njemu zdelo, da je preveč popil, da bi lahko sedel za volan, tako je vsaj rekel, ji je predlagal, da bi prenočila v hotelu Prisank. Ona ni imela nič proti.

Zjutraj sta se poslovila na Jesenicah. Predlagala mu je, da se čez nekaj dni spet dobita. Komaj ji je pokazal hrbet, je K. N. že odletela drugam.

Šele čez dva dni je kavalir pogledal v denarnico, iz katere je izpuhtelo 1050 mark.

Dekle je bilo spet odkritosrčno. Na glavni obravnavi je dejanje

odkrito priznalo. Sodišče ji je določilo kazen šestih mesecev zapora, nato pa izreklo enotno kazeno leto in en mesec zapora. Razumljivo, da bo moralo povrniti tudi 1050 mark oziroma dinarsko protivrednost, obračunano na dan kraje. Oškodovani, ki sicer ni pozabil zahtevati, naj se sodba ne objavi v časopisu, niti z inicialkami ne, pa je hotel, da mu plača tudi 12 odstotne obresti. Temu pa sodišče res ni moglo ugoditi!

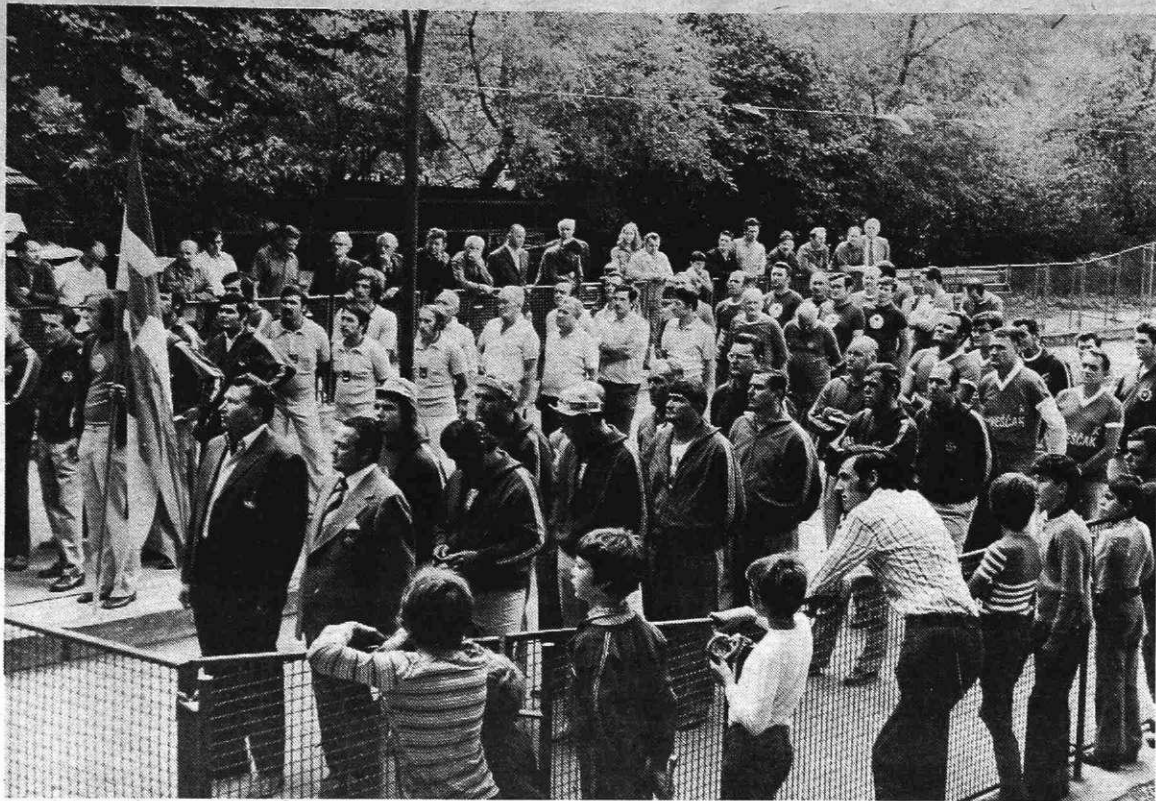
V času, ko je K. N. že prestajala kazeno po sodbi občinskega sodišča Jesenice, pa se je morala pojaviti tudi pred sodiščem v Šoštanju. Tam je v letu 1971 opet najstila svojo sobno sstanovalko v neki gostilni, v kateri sta delali, za 100 din, jopico, dežnik in potovalko, v skupni vrednosti 590 din. Oškodovanka jo je prijavila šele marca letos. Ves ta čas je zamenjaval čaka, da bo K. N. od nekod prineslo.

Sodišče v Šoštanju jo je zaradi goljufije obsodilo na tri mesece zapora. Po združitvi te kazni s kaznijo,

ki si jo je zaslužila na Jesenicah, ji je izreklo enotno kazeno leto in tri mesece zapora.

K. N. sedi sedaj v zaporih v Ljubljani. Tja je hodila od svojega petnajstega leta, ko je pričela s pobegi od doma. Do osemnajstega leta je bila v vzgojnom zavodu Višnja gora, nato pa še štiri mesece v prehodnem mladinskem domu v Jaršah. Ena od mnogih žalostnih usod.

Potem je odšla v Celje, kjer je štiri mesece živela z nekim fantom, se nato z njim poročila in ga po tednu dni zakonskega staža zapustila. Zabredla je precej globoko, čeprav gotovo za vse ni sama kriva. Vzroki so mnogokrat v različnih vzgojnih konfliktnih situacijah v otroštvu. Mogoče jo bo dosojena kazen le privedla do spoznanja, da si človek le z lastnim, poštenim delom lahko ustvari zadovoljstvo in srečo v življenju.

Slavnostni začetek državnega prvenstva v balinanju

Hokej na ledu

HOKEJISTI SO SE VRNILI

Jeseniški hokejisti so se v ponedeljek zvečer vrtnili s štirinajstidnevni priprav v Italiji in ZR Nemčiji. Kot je znano, so najprej trenirali štiri dni v Italiji, kjer so odigrali tudi dve prijateljski tekmi; z moštvom Ortiseja in Alleghe in obe izgubili. To so bili obenem njihovi prvi stiki z ledom v tej sezoni. Na priprave so odpotovali z zelo oslabilno ekipo, v kateri ni bilo devet standardnih igralcev. Vodstvo moštva je bilo zato prisiljeno vzeti s seboj sedem mladih igralcev Kranjske gore.

Po štiridnevni pripravi v Italiji, so odpotovali v ZR Nemčijo, na velik mednarodni turnir, na katerem so nastopila še moštva: ZKL Brno, Tingsryd (Svedska), Bad Nauheim, Krefeld in Köln, vsi trije člani prve nemške lige. Ze vnaprej je bilo pričakovati, da se naši ne bodo mogli potegovati za boljše mesta, saj so kot že rečeno nastopili zelo oslabilni in le s štiridnevni treningom na ledu. Na drugi strani pa so za nasprotnike imeli ekipe, ki so redno trenirale v poletnih mesecih na ledu in so zelo dobro pripravljene prišle na turnir, ki so ga odigrali v treh nemških krajih Kölnu, Bad Nauheimu in Krefeldu. Turnir je bil za naše izredno privlačen, ker so organizatorji krili vse stroške, nekaj denarja pa je našim še ostalo, da so večkratni prvaki imeli priprave, za katere jim ni bilo treba plačati niti dinarja.

Če se povrnemo k rezultatom, ki so jih dosegli na turnirju, ne moremo mimo dejstva, da so z drugouvrščeno ekipo Tingsryd iz Švedske igrali neodločeno 5:5, torej z ekipo, ki je z visokimi rezultati premagala vse nemške prvotilgaše. To je vsekakor dokaz, da bi Jeseničani dosegli veliko več, če bi bili kompletni in če bi se nekaj dni več pripravljali za ta izredno močan turnir. Ostale tekme so izgubili z naslednjimi rezultati: s Kölnom 3:7, ZKL Brnom 1:17, Bad Nauheimom 1:11 in Krefeldom 4:8. S tem so se uvrstili na zadnje mesto na turnirju.

Ne glede na dosežene rezultate (kajti boljših nismo mogli niti pričakovati), smo v pogovoru z igralci izvedeli, da je turneja v Italiji in ZR Nemčiji uspela, saj so prvič stopili na led v času, ko tega niso mogli na Jesenicah. Poleg tega pa ne moremo tudi mimo dejstva, da bi kakršnekoli druge priprave naših hokejistov na tujem veliko stale, tako pa je finančna bilanca zelo ugodna. To so bile v vsej zgodovini jeseniškega hokeja finančno najbolj ugodne priprave.

Kot smo izvedeli, bodo delavci Športmetala uredili ledeno ploskev v dvorani Podmežaklo koncem tega tedna, tako da bodo jeseniški hokejisti lahko nadaljevali z normalnimi treningi, v naslednjem tednu pa so predvidene tudi prve tekme. D.

Rokomet

KLJUB DOBRI IGRI, PORAZ

Jeseniški rokometiški so v soboto, 31. avgusta, na igrišču za osnovno šolo na Jesenicah, pred 50 gledalci, doživeli že drugi poraz v LCRL. Tokrat jih je premagalo moštvo Novega mesta.

Za RK Jesenice so nastopili: Šporar B., Rebolj, Pogačnik 5, Prešeren 6, Šubic 1, Dizdarevič 4, Geršak 4 in Šporar J.

Izključitve: Jesenice 2, Novo mesto 10 minut.

Sedemmetrovke: Jesenice 9 (6 zadetkov), Novo mesto 7 (3 zadetki).

V ostri, a fer tekmi, so gostje zasluženoma zmagali, saj so večkrat izkoristili napake domačega moštva, ki je grešilo predvsem v obrambi, ko so dovoljevali visokim igralcem gostujoče ekipe, metati na gol.

Prvi so prišli v vodstvo gostje in sicer z 1:0, 2:0 in 3:0, nakar so domači izenačili na 3:3 ter povedli s 4:3, kar je bilo njihovo edino vodstvo. Zadnje izenačenje je bilo pri 6:6, nakar so gostje prevzeli pobudo in po časi višali rezultat, ki je bil ob polčasu 11:17.

V drugem polčasu je bila igra enakovrednejša. Obe ekipi sta delali napake v napadih, pa tudi strelci obeh ekip so bili neiznajdljivi ter manj natančni kot v prvem polčasu. Zmagala je ekipa Novega mesta z rezultatom 26:20.

Domači rokometiški so tokrat kljub dobri igri nesrečno izgubili proti favoriziranemu Novomeščanom. Predvsem se je poznalo, da ekipa še ni dovolj uigrana in da nima dovolj izenačenih igralcev. Upamo lahko, da bodo do tretjega kola, v katerem se bodo sestali z moštvom RK Radeče iz Radeč, te napake odpravili in osvojili prvi točki. Predvsem so proti moštvu Novega mesta igrali dobro

trener in igralec Pogačnik, strelec Prešeren, Šubic, Dizdarevič, Geršak in vratar Šporar, ki je ubranil nekaj močnih strelcov.

Tekmo sta dobro vodila Ček in Hautman iz Ljubljane.

PRVA TEKMA B EKIPE

V nedeljo, 1. septembra, se je B ekipa RK Jesenice pomerila v I. kolu druge gorenjske rokometne lige (člani) z B moštvom Radovljice, na igrišču za osnovno šolo in zmagala z rezultatom 16:14, polčas 9:3.

V B ekipi Jesenic nastopajo sami mladi igralci, saj se starost igralcev giblje od 15 do 18 let, enako mlada je bila tudi ekipa Radovljice.

Za RK Jesenice so nastopili: Boldežar, Gašperšič, Koreič, Radinovič 5, Matučec, Koprivc 2, Peternel 6, Leskovšek 1 in Zgonc 2.

Jeseničani so prvi povedli, vendar so gostje rezultat dvakrat izenačili na 1:1 in 2:2, kar je bilo največ, kar so dosegli, saj so nato domači igralci počasi, skozi ves drugi del polčasa večali prednost, ki je ob odmoru znašala 9:3.

V drugem polčasu so domači popustili, napake so delali v obrambi in napadu, tako da so Radovljičani rezultat znižali na 13:12 in 14:13, več pa jim ni uspelo, saj so domači proti koncu spet uredili vrste in zadržali prednost.

Domači so tekmo zasluženoma dobili, lahko pa bi jo tudi, zaradi neizkušnosti, predvsem pa zaradi neresnosti nekaterih, predvsem v drugem polčasu, izgubili.

Za zmago lahko pohvalimo vso ekipo, saj so dobro zaigrali vsi, predvsem pa Peternel, Radinovič in vratar Boldežar, ki je ubranil vrsto dobrih strelcov, med temi tudi pet sedemmetrovk.

Tekmo je dobro sodil Lovše iz Kranjske gore. -tok

TUDI LETOS POKAL KARAVANK

Tako kot lansko leto, bodo tudi letos organizirali pred začetkom tekmovalne sezone v hokeju na ledu tekmovalje za pokal Karavank, v katerem nastopajo moštva KAC iz Celovca, ATSE iz Gradca, Olimpija iz Ljubljane ter Jesenice. Kot je znano v lanskem letu, ko so bili organizatorji jeseniški hokejisti, tekmovalje ni bilo končano in so nekatere tekme ostale neodigrane. Kljub temu se omenjeni klubi iz Avstrije in Jugoslavije zavedajo pomembnosti tega tekmovalja, ki naj bi pomenilo generalno preizkušnjo pripravljenosti moštev pred začetkom sezone.

Organizator letošnjega tekmovalja za pokal Karavank je KAC iz Celovca, čigar predstavniki so na sestanku, ki je bil te dni v Celovcu, zagotovili, da morajo biti letos odigrane vse tekme in ne tako kot je bilo lani.

Cepprav v samem načinu tekmovalja ne bo posebnih sprememb, saj se bodo vse ekipe po enkrat srečale med seboj, na domačem in nato še na tujem igrišču, je način delegiranja sodnikov nekoliko drugačen.

V primeru, ko bosta igrala avstrijski in naš klub, bosta sodila po en sodnik iz Avstrije in Jugoslavije, vendar niti eden ne bo smel biti iz kraja, od koder sta kluba. Vsi sodniki pa bodo morali imeti mednarodno licenco.

Cepprav dokončen koledar tekem še ni znan, pa so termini tekem, ki jih bodo igrali jeseniški hokejisti, že znani, zato jih pogledajmo: 10. septembra bodo naši najprej gostovali v Gradcu, povratno tekmo pa bodo odigrali na Jesenicah 13. septembra. 19. septembra bo gostovala na Jesenicah Olimpija, 23. pa KAC iz Celovca. Naši bodo vrtnili gostovanje Celovčanom 2. oktobra, Olimpiji pa 8. oktobra.

To bo vsekakor dober in zanimiv začetek hokejske sezone pri nas, tako za uigravanje moštva, kot tudi za gledalce, ki so željni kvalitetnejših tekem. D.

Nogomet

DVA PORAZA IN ENA ZMAGA

V derbiju gorenjske nogometne lige, ki je bil v soboto na Bledu, med članskima moštvoma Bleda in Jesenic, so zmagali Blejčani z visokim rezultatom 5:1 (3:0). Zmaga domačinov je povsem zaslužena, saj so bili boljši skoraj ves čas srečanja. Edini gol za moštvo Jesenic je dosegel Kovačič.

Tudi pionirsko moštvo Jesenic je v soboto odigralo v Železnikih prvenstveno tekmo gorenjskega prvenstva z ekipo Alples. Naši so bili boljši in so zasluženoma zmagali z rezultatom 3:1 (2:0). Gole sta dosegla: Omanovič 2 ter Zubanovič.

Mladinci Jesenic so v nedeljo gostovali v Medvodah, kjer so se pomerili v okviru tekmovalja za jugoslovanski pokal z istoimensko ekipo. Po boljši igri so zmagali domačini z rezultatom 4:2 (3:2). Gola za Jesenice sta dosegla: Sulejmanović in Jeršin. D.

ZADNJA VEST

V torek, 3. septembra so rokometiški Jesenice dobili obvestilo, v katerem jih RK Radeče naproša, naj bi bila tekma III. kola LCRL na Jesenicah, ker domačega igrišča nimajo usposobljenega za igro. Tekma III. kola LCRL bo tako na Jesenicah v soboto, 7. septembra, ob 16.30 na igrišču za osnovno šolo. -tok

PRVENSTVO ŽELEZARNE V PLAVANJU

Po razpisu, ki ga je izdala tovarniška konferenca osnovnih organizacij sindikata ŽJ, se je tekmovalja v plavanju, ki je bilo 30. avgusta udeležilo deset osnovnih organizacij s skupno 45 udeleženci. Nastopajoči so se pomerili v prsnem in prostem plavanju na 50 metrov dolgi progi. Zmagovalci v posameznih disciplinah so bili:

50 m prsno:

1. Rudi Trošt — VEN 0:40,4, 2. Rado Tolar — RO 0:42,0, 3. Ivo Šubic — SV sledijo: 4. Janko Fon — VEN, 5. Alojz Žakelj — SD, 6. Srečko Skrt — SD, 7. Franci Rihtar — HVZ, 8. Branko Gorišek — SV, 9. Marko Železnik — RO, 10. Milan Revn — VEN, 11. Janez Rebernik — SD, 12. Mitja Košir — SEOP, 13. Franc Markizeti — SN, 14. Pavel Poljanšek — OTK, 15. Božidar Brudar — RO, 16. Bogo Tušar — OTK, 17. Stane Žakelj — VEN, 18. Milan Trplan — SN, 19. Ernest Sodja — SEOP, 20. Boris Vahčić — SD, 21. Mirsad Čatak — SV, 22. Janez Sonc — OTK

50 m prosto:

1. Rudi Trošt — VEN 0:30,4, 2.—3. Ivo Šubic — SV 0:33,1, Dušan Lavtar — SV 0:33,1, sledijo: 4. Rado Tolar — RO, 5. Franc Polak — RO, 6. Stane Stres — HVZ, 7. Pavel Poljanšek — OTK, 8. Lado Senčar — BS, 9. Janez Koren — VEN, 10. Mirsad Čatak — SV, 11. Srečko Skrt — SD, 12. Franci Rihtar — HVZ, 13. Boris Vahčić — SD, 14. Milan Svetlin — SEOP, 15. Stane Oblak — RO, 16. Zvone Kalan — SEOP, 17. Franc Markizeti — SN, 18. Vinko Ambrožič — OTK, 19. Branko Gorišek — SV, 20. Miro Arnuš — SL, 21. Miran Trplan — SN, 22. Mitja Zupan — SEOP, 23. Jakob Medja — OTK.

Štafeta 3 x 50 m prosto:

1. mesto SV v postavi: Lavtar, Čatak, Šubic s časom 1:44,0, 2. mesto RO v postavi: Polak, Železnik, Tolar s časom 1:51,9, 3. mesto VEN v postavi: Fon, Koren, Trošt s časom 1:52,1, sledijo štafete 4. SEOP s časom 2:03,7, 5. SD s časom 2:08,1 in 6. OTK s časom 2:16,4.

Ekipo zmagovalec in s tem prvak ŽJ v plavanju za leto 1974 je ekipa raziskovalnega oddelka (RO), ki je prejela pokal v trajno last. Za ekipo RO so tekmovali: Božidar Brudar, Marko Železnik, Franc Polak, Stane Oblak in Rado Tolar. Skupni čas v katerega so všteti po trije najboljši rezultati v prsnem in prostem plavanju ter štafete je bil 6:02,2.

Tesno za njo pa je bila ekipa strojnega vzdrževanja (SV). Za to ekipo so tekmovali: Ivo Šubic, Dušan Lavtar, Mirsad Čatak in Branko Gorišek.

Tretjeuvrščena in kot zadnja popolna ekipa je bila ekipa OTK. Za ostale ekipe niso bile popolne in so si tako pripravile dobro končno uvrstitev.

Trije prvouvrščeni v vsaki disciplini so dobili diplome in praktična darila, ki jih je podelil predsednik komisije za rekreacijo Milan Polak. Tekmovalje je dobro izpeljal plavalni klub Jesenice. R. T.

BALINANJE

DRŽAVNO PRVENSTVO V BALINANJU

V soboto in nedeljo, 31. avgusta in 1. septembra, je bilo na Jesenicah državno prvenstvo v balinanju, na katerem je sodelovalo 16 ekip. Zmagala je sezonska Skala pred R. Benčič z Reke, 3. in 4. pa sta bili reška Luka in ljubljanska Žaba. Naša ekipa, za katero so igrali Uran, Plesničar, Vudrič, Gučanac, Domevšek in Dornik, je zasedla 7. mesto.

To je doslej najboljša uvrstitev katerekoli jeseniške ekipe na državnem prvenstvu. Lahko pa bi se uvrstili še dosti bolje, saj so v četrtfinalnih borbah proti Železnikarju iz Postojne vodili že 12:3, nato pa igra izgubili s 13:12. Tudi proti kasnejšemu zmagovalcu, sezonski Skali, so imeli igro v svojih rokah, nakar pa so po nepremišljenih potezah tekmo izgubili s 13:10.

Rezultati naših na prvenstvu v predtekmovalju: Jesenice : Rožna dolina 13:3, Jesenice : Žaba 4:13, Jesenice : Trešnjevka 13:3. V četrtfinalu pa kot smo že omenili: Jesenice : Postojna 12:13 in Jesenice : Skala 10:13. Od naših igralcev lahko pohvalimo le mladega Urana, vsi ostali pa so igrali pod svojimi zmoglostmi.

Na tem prvenstvu preseneča slaba uvrstitev zagrebških ekip, ki so bile na prvenstvu SR Hrvatske vse boljše uvrščene kot pa obmorske ekipe.

Rezultati polfinalnih iger: Skala : Žaba 13:9 in Benčič : Luka 13:10.

Finale: Skala : Benčič 13:0, in za 3. in 4. mesto Luka : Žaba 13:7.

Končni vrstni red: 1. Skala — Sežana, 2. Romano Benčič — Reka, 3.

Luka — Reka, 4. Žaba Ljubljana, 5. Železnikar Postojna, 6. Invalid Ljubljana, 7. Jesenice, 8. Motorna Reka, 9. Prvomajska Zagreb, 10.—11. Brdjanin Tivat in Jadran Izola, 12. Lokomotiva Zagreb, 13. Trešnjevka Zagreb, 14. Rožna dolina Ljubljana, 15. Gor. Zastava Tivat in 16. Medveščak Zagreb.

Prvenstvo je pod pokroviteljstvom Železarne Jesenice odlično izvedel jeseniški balinarski klub.

V soboto so bile v Ljubljani balinarske igre Slovenskih železarn v organizaciji TOVIL Ljubljana. Na igrah so sodelovale štiri ekipe: Tovil Ljubljana, Železarna Jesenice, Veriga Lesce in Železarna Štore. Takšen je tudi vrstni red. Za našo železarno so igrali: Železnikar, Lastnik, Čampa in Krivec C. Ck

TURNIR UPOKOJENCEV

V okviru prireditev v počastitev krajevnega praznika Javornik — Koroška Bela, je društvo upokojencev Javornik — Kor. Bela organiziralo balinarski turnir. Sodelovale so ekipe društev upokojencev Radovljice, Jesenice in Javornik, ekipa Žirovnice pa se ni odzvala vabilu.

Prehodni pokal je osvojila ekipa Radovljice, druga je ekipa Javornika in tretja ekipa Jesenic.

Turnir je bil na balinišču ob domu upokojencev na Javorniku.

Dom balinarjev, ki so ga člani v glavnem naredili s prostovoljnim delom, s častnimi gosti na državnem prvenstvu